PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo - Cena 40 lir | Leto XXI. Št. 234 (6212) | TRST, sobota 2. oktobra 1965

PO DOSEDANJIH SKOPIH POROČILIH

Strt poskus državnega udara v Indoneziji Vsi uporni generali so bili aretirani

Upor je vodil polkovnik Untong - Vrhovni poveljnik vojske je bil ubit, general Nasution pa ranjen - Po dosedanjih sporočilih je Sukarno živ in zdrav

DJAKARTA, 1. — Skupina generalov, ki jo je vodil polkovnik Untong, je izvršila včeraj poskus državnega udara, ki pa je spodletel. Spočetka se je zdelo, da so uporniki že utrdili oblast, toda danes so uradno sporočili, da je bil upor strt in da so bili vsi uporni generali aretirani.

Radio Djakarta je zvečer objavil sporočilo generala Suharta, v katerem je bilo rečeno: «Državni udar, ki ga je organiziral polkovnik Untong, so strle sile ministra za obrambo in načelnika glavnega štaba generala Nasutiona. Mi vsi, predstavniki indonezijske revolucije, smo na svojih mestih ob strani predsednika Sukarna.»

General Suharto je dalje izjavil, da je predsednik Sukarno živ in zdrav in da on (Suharto) sedaj začasno prevzema vrhovno poveljstvo indonezijskih oboroženih sil. General Nasution in njegova hči sta bila ranjena. Uporniki, ki jih je vodil Untong, so ugrabili več visokih častnikov, med katerimi tudi vrhovnega poveljnika vojske generala Janija, ki so ga ubili.

Polkovnik Untong, ki je vodil upor, je davi govoril po radiu in sporočil, da so aretirali «voditelje, ki so pripravljali državni udar proti predsedniku Sukarnu», in da so «postavili pod zaščito najvišje voditelje dežele» ter ustanovili po vsej državi «revolucionarne svete». Dalje je Untong trdil, da je omenjeni udar pripravljal «svet generalov, ki je deloval s podporo CIA».

Polkovnik Untong se je po radiu predstavil kot poveljnik straže v predsednikovi palači, čeprav ročil, da so aretirali več generalje to mesto zavzemal do tedaj Mohamed Sabur. Untong je spolov in je dejal, da je Sukarno živ in zdrav ter «pod zaščito».

Dejansko pa je Untong odvzel Sukarnu oblast ter jo poveril «revolucionarnemu svetu», ki mu je predsedoval on. V tem svetu je bil tudi zunanji minister Subandrio.

Pozneje je vojska, ki je ostala zvesta Sukarnu in ki jo je vodil general Nasution, strla državni udar, o katerem pravijo, da so ga «navdihnili komunisti».

Po prvih poročilih so po ulicah prestolnice opazili premike oklepnih vozil. Širile so se različne govorice o usodi Sukarna. Rečeno je bilo tudi, da je mrtev. Toda, kakor so javili po radiu zvečer, je Sukarno v predsedniški palači in je baje že zopet prevzel vso oblast. Po zadnjih poročilih so aretirali vse člane «revolucionarnega sveta», v katerem je bilo 45 članov, med katerimi tudi pet ministrov prejšnje vlade.

V sporočilu upornikov je bilo tudi rečeno, da je «svet generalov prevratni organizem, ki deluje s podporo CIA, ki je bila v zadnjem času zelo aktivna, zlasti odkar je v prvem tednu avgusta zvedela, da je predsednik Sukarno hudo bolan». «Ker se ni uresničilo upanje, da bo predsednik Sukarno umrl zaradi bolezni, je svet generalov, da bi uresničil svoje smotre, pripravil načrt, da s silo nastopi na dan oboroženih sil, 5. oktobra, s tem da pošlje v Djakarto čete z Jave. Na ta način je svet generalov nameraval izvesti udar že pred 5. oktobrom. Da se prepreči to kontrarevolucionarno dejanje, je polkovnik Untong sprejel pobudo in začel operacijo 30. septembra, ki je imela uspeh. Operacija je izključno operacija v vojski in je naperjena proti svetu generalov, ki je omadeževal vojsko in imel sovražne namene proti indonezijski republiki in predsedniku Sukarnu. Polkovnik Untong je bil mnenja,

SUKARNO

da kot član predsednikove straže mora začeti svojo operacijo, ker je njegova dolžnost ščititi predsednika indonezijske republike.»

V izjavi je bilo rečeno, da se bo podobna akcija nadaljevala po vsej Indoneziji proti «agentom in simpatizerjem sveta generalov». Dalje je bilo v izjavi rečeno, da politične stranke, množične organizacije, časopisi in revije lahko nadaljujejo svojo običajno dejavnost in bodo morali poročati o tej revolucionarnemu svetu, Rečeno je bilo tudi, da revolucionarni svet ne bo menjal zunanje politike.

Untong je dalje dejal, da «tisti generali in častniki, ki niso skrbeli za veliko večino podrejenih ter živeli v luksuzu in razsipali državni denar, bodo morali biti izgnani iz vojske in primerno kaznovani».

Po sporočilu, da je bil upor Untongovih generalov strt, ni bilo drugih poročil. Zato si ni do sedaj mogoče ustvariti jasne slike o pravem stanju.

Radio Djakarta je javil, da je Sukarno še vedno predsednik republike. General Suharto je izjavil, da so bili polkovnik Untung in druga dva častnika predsedniške straže izključeni iz vojske in bodo disciplinsko kaznovani. General Suharto je dodal, da so organizatorji zarote ugrabili šest častnikov med katerimi načelnika glavnega štaba vojske generala Janija, ter so jih prisilili dajati izjave in dati na razpolago njihovo teleprintersko službo. Radio ni potrdil prejšnjih poročil, da je bil general Jani ubit.

V neki drugi oddaji je radio sporočil, da indonezijska mornarica sodeluje z vojsko proti voditeljem upora.

Zasedanje vrhovnega sovjeta SZ

MOSKVA, 1. — Danes se je v Kremlju začelo zasedanje vrhovnega sovjeta SZ, ki se bo verjetno zaključilo že jutri. Naloga zasedanja je: 1. Izvedba ukrepov, ki jih je sklenil plenum CK KP SZ o industrijski reformi. 2. Odobritev dekretov prezidija vrhovnega sovjeta od zadnjega zasedanja dalje.

O prvi točki so že izčrpali diskusijo, potem ko je prvi podpredsednik vlade Mazurov v imenu vlade predložil zahtevo za odobritev omenjenih ukrepov. Mazurov je zahteval ustanovitev 27 novih ministrstev, od katerih bo po sektorjih odvisna vsa industrija. Dalje je zahteval ukinitev gospodarskih svetov (sovnarhozov), gospodarskega sveta SZ in vrhovnega gospodarskega sveta.

V svojem dolgem govoru je Mazurov ponovil vse argumente iz Kosiginovega poročila na plenumu, ki jih vsebuje tudi resolucija plenuma.

Od 27 ministrstev jih bo 11 vsedržavnih, 16 pa republiških. Mazurov je dejal, da bodo ta ministrstva uresničila «korektno kombinacijo načela centraliziranega vodstva in razvoja pobud republik, v krajevnih organih in v pravih podjetjih».

Takoj po govoru Mazurova so ustanovili komisijo 50 članov, ki ji predseduje Mazurov sam in katere naloga je pripraviti načrt zakona ter ga predložiti vrhovnemu sovjetu.

Kar se tiče statuta v tovarnah, ki ga je plenum CK KP že odobril, ni nič znanega. t. j. ali gre samo za nekak pravilnik ali pa za pravi zakon.

Split - Pescara

BEOGRAD, 1. — Med Splitom in Pescaro bo vzpostavljeno tesno sodelovanje na gospodarskem, kulturnem in športnem področju, posebno pa še na področju turizma. O tem so se načeloma sporazumeli te dni zastopniki ljudske občine in člani delegacije iz Pescare, ki je pod vodstvom profesorja in znanega antifašista Francesca Amorosa bila gost občine Split. Med bivanjem v Splitu so člani občine Pescare obiskali več gospodarskih, turističnih in drugih ustanov in se razgovarjali o raznih oblikah sodelovanja.

Medtem ko poveljnik opazovalcev OZN, kanadski general Bruce MacDonald, skuša v Lahoru doseči od Pakistancev «določen umik» z bojne črte, očitno z namenom, da prepreči stik nasprotnih čet, je vrsta držav odobrila udeležbo svojih častnikov pri nadzorstvu črte premirja na indijsko-pakistanski fronti. Na sliki: nizozemska častnika — opazovalca, podpolkovnik Frost in major Santing, v Ravalpindiju

RAZPRAVA V GLAVNI SKUPŠČINI OZN

Kambodža odpovedala sodelovanje v posameznih odborih skupščine

Predlog irske delegacije o varnostnih silah - Iranski šah poziva na kampanjo za odpravo nepismenosti

NEW YORK, 1. — Pri nadaljevanju splošne razprave v glavni skupščini OZN so govorili razni govorniki, med katerimi ganski zunanji minister in bivši predsednik glavne skupščine Alex Quaison-Sachey, ki je med drugim zahteval sankcije proti Južni Afriki in ukinitev tujih vojaških oporišč v Afriki. Mehiški zunanji minister Antonio Carrillo Flores je ostro nastopil proti ustanovitvi medameriške sile v okrilju Organizacije ameriških držav.

Govoril je nato ameriški delegat Goldberg, ki je pobijal obtožbe, ki so bile izrečene proti ameriški politiki v Vietnamu, in je tudi ponovil, da bodo ZDA nadaljevale vojaško pomoč sajgonski vladi, «dokler bo trajal napad Hanoja».

Irski, zunanji minister Frank Aiken je izjavil, da je Irska mnenja, da bi morali Združeni narodi imeti vedno možnost izvrševati svojo poglavitno nalogo. Dodal je: «Naše mnenje je, če neki majhni državi grozi nevarnost napada in zahteva pomoč od Združenih narodov ter je ne dobi zaradi pomanjkanja soglasja petih članov varnostnega sveta, bi morala skupščina imeti možnost takoj priporočati ustanovitev mirovnih sil.»

Načrt, ki ga je Aiken predložil, določa, da je treba stroške za te operacije takole razdeliti: pet odstotkov na razvijajoče se države, 25 odstotkov na gospodarsko razvite države in 70 odstotkov na pet stalnih članov varnostnega sveta, toda z izjemo tistih, ki ne bi glasovali za te operacije.

Kamboški predstavnik je sporočil, da je njegova vlada «zelo razočarana», ker Organizacija združenih narodov ne izpolnjuje velikega upanja, ki so ga vanjo imeli narodi. «Kambodža, je dodal, se ne misli umakniti iz Združenih narodov, in še vedno upamo, da bo pamet prevladala. Toda zavedamo se naše nemoči. Po obrazložitvi našega stališča, je zaključil predstavnik, bomo sedeli v glavni skupščini, toda ne bomo sodelovali v komisijah ali odborih in tudi ne bomo sprejeli nalog, ki bi nam jih eventualno ponudili».

Splošna razprava se bo nadaljevala v torek. V ponedeljek ne bo seje, zaradi papeževega obiska.

Iranski šah Reza Pahlevi je poslal predsedniku skupščine Fanfaniju pismo, v katerem govori o «veliki nevarnosti, ki ogroža harmonijo in pravično ravnotežje na svetu», in to je «nevednost, strahotno zlo, zaradi katerega trpi nad milijardo človeških bitij, ki jim je odvzeta ena najosnovnejših človeških pravic, pravica do izobrazbe».

Šah se sklicuje na nedavni kongres o analfabetizmu, ki ga je organiziral Unesco v Teheranu, in poudarja, da je ta kongres dal narodom možnost, da preidejo od izjav o namenih k dejanjem in od improviziranih dejanj, k sporazumnemu akcijskemu načrtu. «Konkretni rezultati kongresa Unesco, zaključuje šah, me spodbujajo, da pred tem mednarodnim forumom pozovem vse vlade, naj izvedejo splošno mobilizacijo vseh človeških in materialnih sil, da se začne končna kampanja proti analfabetizmu. Ta kampanja je ena najplemenitejših in najvažnejših nalog, kar jih je človek kdaj začel za svojo dejansko osamosvojitev.»

Peking nadaljuje napade na SZ

PEKING, 1. — Ob navzočnosti Maocetunga je bila davi v Pekingu velika parada ob proslavi 16. obletnice ustanovitve kitajske republike. Navzoč je bil tudi kamboški predsednik Sihanuk,

Na velikem zborovanju na glavnem trgu, ki se ga je udeležilo pol milijona ljudi, je govoril pekinški župan Peng Čen. Med drugim je izjavil, da če bi «ameriški imperializem hotel vsiliti vojno kitajskemu ljudstvu, bo to prav gotovo pripravljeno prevzeti veliko odgovornost ter se upreti ameriškemu imperializmu ter zadati popoln poraz ameriškim napadalcem in s tem vplivati k borbi narodov sveta, da porazijo ameriški imperializem».

Moderni revizionizem ima razbijaško vlogo v socialističnem taboru in v svetovnem komunističnem gibanju, vlogo saboterja narodnoosvobodilnih gibanj in revolucionarne borbe vseh narodov, sodelavca ameriških imperialistov in drugih reakcionarjev». Zatem je govornik dejal, da je položaj Kitajske «izvrsten» in da «vzhodni veter prevladuje zahodni veter in imperialisti in njihove lutke nimajo več dolgega življenja».

Podpredsednik sveta pokrajine Sinkjang je govoril v glavnem mestu te pokrajine in je dejal, da je treba pričakovati «nadaljevanje prevratne in sabotažne dejavnosti Sovjetov in njihovih naporov, da sejejo razdor med našimi narodnimi skupinami in da spodkopljejo našo narodno enotnost». V zvezi z dogodki leta 1962 v Sinkiangu na sovjetski meji je podpredsednik Ho Lung izjavil: «Sinkianško ljudstvo je s svojo odločnostjo onemogočilo prevrat in sabotažo, ki ju je začela na področju Sinkiangu revizionistična skupina Hruščova; zadalo je hude udarce najbolj reakcionarnim nacionalistom tega področja in drugim kontrarevolucionarjem, ki so delovali v službi revizionizma, in je omogočila veliko zmago v borbi proti modernemu revizionizmu». Dodal je, da so se redne enote kitajske vojske «združile z ljudstvom Sinkjanga v akciji, ki je onemogočila kontrarevolucionarni oboroženi upor ter prevratno in sabotažno dejanje modernega revizionizma».

Spremembe v Kairu

KAIRO, 1. — Nova vlada ZAR je sestavljena in bo jutri prisegla. Kairski list objavlja seznam osmih ministrskih podpredsednikov in osemnajstih ministrov ter petih njihovih namestnikov. V novi vladi so povečini člani prejšnje vlade. Edina važnejša sprememba je, da je med novimi ministrskimi podpredsedniki inž. Junes, ki je vodil upravo Sueškega prekopa in je sedaj prevzel ministrstvo za prevoz in komunikacije. V zunanji politiki ni nobene spremembe in v glavnem ni sprememb tudi v drugih ministrstvih. V novi vladi pa ni prejšnji notranji minister in to mesto je prevzel za sedaj predsednik vlade Mohiedin. Ali Sabri pa je bil imenovan za podpredsednika republike.

«Al Ahram» piše danes, da so med navodili, ki jih je Mohiedin dal svojim sodelavcem, tudi to, da namerava z največjo strogostjo spoštovati vse obveznosti, tako v notranji kakor v zunanji politiki.

PRED BLIŽNJIM KONGRESOM V VARŠAVI

Ostra kritika v izvršnem odboru CGIL na račun politike svetovne sindikalne zveze

Načelno so si stališča enaka, a socialistična struja zahteva tudi izstop iz zveze - Poslanska zbornica odobrila zakon o pomoči ladjedelnicam in nekatere spremembe volilnega zakona

RIM, 1. — Danes se je pričelo važno zasedanje izvršnega odbora CGIL, na katerem so razpravljali o odnosu med CGIL in svetovno sindikalno zvezo, ki bo imela v kratkem svoj kongres v Varšavi.

Uvodno poročilo je imel tajnik Lama (član KPI) ki je ugotovil, da so v CGIL glede bistvenih pogledov na mednarodno sindikalno politiko enaka stališča. Ta enotna stališča temeljijo na enakih analizah sindikalnega položaja in na zahtevi, naj bodo sindikalne organizacije avtonomne. Enotnost pogledov CGIL zajema tudi resne kritike politike svetovne sindikalne zveze, ki pogosto sektaši iz ideoloških razlogov Te kritike je CGIL že večkrat formulirala in bodo tudi osnova za delo delegacije na kongresu.

Lama je nato ugotovil, da so bistveno različni pogledi glede organizacijskih vezi med CGIL in svetovno sindikalno zvezo in da so v tej zvezi naslednja tri stališča in tudi konkretni predlogi. Prvo stališče izhaja iz predpostavke, da je treba izstopiti iz zveze že sedaj in da bo mogoče samo na osnovi avtonomne politike CGIL razviti mednarodno sindikalno solidarnost. Drugo stališče predstavlja nekak kompromis in pravi, naj ne bi prišlo do razkola, da pa predstavniki CGIL ne bi več aktivno sodelovali v odborih in drugih organih zveze Tretje stališče pa zahteva, naj CGIL ostane v zvezi in naj v notranjosti nadaljuje bitko za nova stališča, in naj se samo po proučitvi rezultatov kongresa prične ponovno razpravljati o sodelovanju v odborih in organih zveze.

Lama je zaključil, da njegova struja zagovarja zadnje stališče, ker svetovna sindikalna zveza ni nikoli ovirala avtonomne iniciative CGIL.

Tajnik, poslanec Mosca, je obrazložil stališče socialistične struje in utemeljil zahtevo, naj se takoj izstopi iz zveze. Gre predvsem za nesprejemljiva politična stališča zveze in za nujnost nove borbe za enotnost vseh sindikalnih gibanj v svetu brez togih ovirov in politične logike mednarodnih centrov. Gre za nadaljevanje dejanske politike CGIL, ki je pospeševala nova stališča v okviru mednarodnih central predvsem v kapitalističnih Evropi. Samo kritika v notranjosti zveze pa sedaj ne bo več mogla doseči nadaljnjih konkretnih korakov pri teh naporih za združevanje. Ni namreč mogoče niti pomisliti na obnovitev mednarodne solidarnosti v sedanjih pogojih, ko obstajajo različne mednarodne centrale, in še manj, da bi do tega prišlo s sestanki teh central. Treba je zato iskati novo pot in iskati nove oblike enotnosti tudi v okviru regionalnih sindikalnih organizacij in njih združevanja. Mosca je zaključil, da je treba o teh vprašanjih jasno razpravljati, da pa bodo spoštovali končno stališče večine izvršnega odbora, ki obvezuje celotno CGIL.

Tajnik Foa (PSIUP) je zagovarjal stališče, da je treba ostati v vseh organih zveze, da pa je treba kritizirati dogmatizem, apologijo in podobna stališča, ki v veliki meri prevevajo delo svetovne sindikalne zveze. Tudi on je ugotovil, da mora CGIL zagovarjati nova in globoko reformirana stališča, da pa mora prav iz teh razlogov ostati v zvezi. Zavrnil je kompromisna stališča, naj CGIL ne bi sodelovala v organih zveze, češ da gre samo za prvi korak k izstopu iz svetovne sindikalne federacije.

Zasedanje izvršnega odbora se je zaključilo s preložitvijo dveh resolucij. Prvo so predložili komunisti Novella, Lama in Scheda skupno s predstavnikoma PSIUP Foajem in Nicosio, drugo, socialistično resolucijo pa je predložil Montagnani.

V prvi resoluciji se sklicujejo na zaključke kongresa CGIL, ki je bil v Bologni, in zahtevajo revizijo politike vsen mednarodnih sindikalnih central ter njih enotnejšo politiko. Resolucija poudarja različna stališča med pozicijami CGIL in številnimi točkami programa, ki ga je izdala za kongres svetovna sindikalna zveza. Zato tudi pooblaščajo delegacijo CGIL, da na kongresu glasuje proti tistim delom programa in stališčem, ki bodo v nasprotju s stališči CGIL.

Resolucija poudarja, da namerava CGIL ostati še vedno član zveze, ker bi izstop objektivno pomenil podporo desnikarskim in sektaškim stališčem mednarodne CISL, ki sprejema pogojevanje sindikalnega gibanja s priznavanjem kapitalističnega sistema. Zato se tudi zavrača možnost, da CGIL ne bi sodelovala v organih svetovne sindikalne zveze.

Socialistična resolucija obširno navaja teze zveze, s katerimi se CGIL ne more strinjati. Vendar pa ugotavlja resolucija, da nujnost izstopa CGIL iz zveze ne izhaja samo iz teh bistveno različnih stališč, temveč tudi iz potrebe, da se iščejo nove poti za sindikalno akcijsko enotnost med različnimi državami na regionalni osnovi in z državami v razvoju. To vprašanje je še zlasti pereče v Evropi, kjer so delodajalci uspešno ustvarili evropsko gospodarsko skupnost, čemur pa ni odgovarjala enotna akcija sindikalnih organizacij. Če CGIL izstopi iz zveze, bo lahko pobudnica široke avtonomne akcije, s katero naj se premagajo sindikalna nasprotovanja, naj se ustvarijo dvostranski ali večstranski odnosi in s tem širša solidarnost ter enotnost.

Za prvo resolucijo je glasovalo 25 članov izvršnega odbora, za drugo pa 10. Soglasno so bili izvoljeni naslednji člani delegacije CGIL za kongres v Varšavi: Novella, Bitossi, Lama, Scaglia, Bonaccini in Cocchi (komunisti), Mosca, Montagnani in Dido (socialisti), Foa in Tondi (PSIUP).

V senatu so odobrili nekatere mednarodne pogodbe in med njimi izmenjavo not med Italijo in Jugoslavijo, ki je bila izvršena v Beogradu marca 1962 in ki se nanaša na izpopolnitev člena 20 konvencije o medsebojni zdravstveni, civilni in upravni pomoči. Senat je nato nadaljeval razpravo o zakonu o filmih.

V poslanski zbornici so pričeli razpravo o zakonu, ki predvideva nekatere spremembe pri reviziji volilnih seznamov. Do sedaj so delali revizijo volilnih seznamov samo enkrat na leto, in to do 30. aprila, in torej niso mogli voliti mladeniči in mladenke, ki so bili rojeni po tem datumu, tako da so bili na primer številni volilni upravičenci izključeni iz upravnih volitev v jeseni 1964. Zato zakon predvideva, da bodo volilne sezname spoinjevali dvakrat na leto, ter uvaja še nekatere druge izboljšave.

Komisija za promet poslanske zbornice je na zakonodajnem zasedanju odobrila zakonski osnutek v korist ladjedelniške industrije. Zakonski osnutek so takoj poslali v dokončno odobritev ustrezajoči komisiji senata.

Novi zakon predvideva prispevke ladjedelnicam v skupni višini 42,5 milijarde lir od 1. julija 1964 do 31. decembra 1966. Zakon se vključuje v širšo predvideno pomoč, tako da bo država prispevala za graditev ladij v razdobju od 1. januarja 1967 do 31. decembra 1969 nadaljnjih 67,5 milijarde lir, in torej v celoti v obeh razdobjih 110 milijard lir. Minister za trgovinsko mornarico Spagnolli je v obraziložitvi poudaril, da vlada ne namerava ukiniti pomoči ladjedelniški industriji, čeprav bo treba to vprašanje urediti v okviru določil evropskega skupnega tržišča.

Pred komisijo za finance in zaklad senata je v okviru proračunske debate poročal minister za finance Tremelloni, ki je dejal, da je naraščanje državnih dohodkov bilo v letošnjem letu zadovoljivo. Ugotovil je, da se letos davčni vijak ni privil, izboljšal pa se je odnos med neposrednimi in posrednimi davki. Zanimiva je bila njegova izjava, da govorice o izredno obsežnih davčnih utajah niso povsem močne, ker je dohodek države od neposrednih davkov v zadnjih desetih letih mnogo hitreje naraščal kot je v istem razdobju naraščal narodni dohodek. Nato je minister ugotovil težavni finančni položaj lokalnih ustanov, kar bo mogoče urediti v okviru gospodarskega načrtovanja.

LONDON, 1. — Zvedelo se je, da namerava britanska vlada začeti podzemeljske poskuse z jedrskimi konicami na izstrelke «Polaris». To bo baje sporočil predsednik vlade Wilson, ko bo spodnja zbornica spet zasedala. Poskuse bodo baje delali v nevadski puščavi v ZDA.

NEVARNOST OBNOVITVE BOJEV MED INDIJO IN PAKISTANOM

Šastri je obtožil Pakistan da stalno krši premirje

Ob vsej meji se ponavljajo spopadi - Anglija bo obnovila dobave orožja Pakistanu in Indiji? - Nehrujeva sestra pri de Gaullu

NOVI DELHI, 1. — Indija je danes obtožila Pakistan, da neprestano krši premirje na vsej meji med obema državama. Predsednik vlade Šastri je v razgovoru s časnikarji izjavil, da se boji, da se bodo sovražnosti s Pakistanom zopet vnele «zaradi obnašanja Pakistana».

V Novem Delhiju izjavljajo, da so bile pakistanske sile zelo aktivne na področju zahodnega Ražastana in da sta davi na sektorju Čamb obe strani streljali. Predstavnik indijskega zunanjega ministrstva pa je zanikal pakistansko trditev, da je Indija sporočila ultimat Pakistanu, naj izprazne nekatera področja na sektorju Čamb do danes.

Pakistanski predsednik Ajub Kan je danes izjavil, da ne bo miru med indijskimi in pakistanskimi četami, dokler ne bodo storjeni «jasni koraki za rešitev kašmirskega spora». Dodal je, da se morajo čete umakniti s sedanjih položajev «na podlagi prej določenega programa in z učinkovitim nadzorstvom».

Indijski radio je danes sporočil, da je Sovjetska zveza zahtevala od Indonezije, naj ne izroči Pakistanu vojaškega materiala, ki ji ga je dobavila Sovjetska zveza. Radio je dodal, da se domneva, da je indonezijska vlada zagotovila Sovjetski zvezi, da ne bo dobavljala Pakistanu sovjetskega vojaškega materiala. Dalje je radio dejal, da je Sovjetska zveza pozvala Indonezijo, naj se ne vmešava v indijskopakistanski spor.

Malezijski zunanji minister je izročil davi pakistanskemu visokemu komisarju v Kuali Lumpur noto vlade, s katero se zavrača pakistanska obtožba, češ da je Malezija zavzela Indiji naklonjeno stališče med razpravo o indijskopakistanskem sporu v varnostnem svetu OZN. Nota poudarja, da je Malezija v tem sporu nevtralna in želi samo vzpostavitev miru.

Predstavnik indijskega ministrstva za obrambo je danes sporočil, da so indijske čete odbile pakistanski napad na sektorju Aknor v Kašmiru. O napadu so obvestili opazovalce OZN. V Ravalpindiju pa pravijo, da so napad začele indijske čete in da so ga Pakistanci odbili. Prav tako trdijo v pakistanski prestolnici, da so indijske čete začele močan napad na pakistanske položaje na sektorju Čamb.

Indijska vlada je poslala danes kitajskemu poslaništvu v Novem Delhiju noto, s katero obtožuje Kitajsko, da podpira Pakistan v sedanjem sporu. Nota označuje ultimat, s katerim je Peking zahteval, naj Indija poruši svoje vojaške naprave na meji, za nesramen. Dalje pravi nota, da dela Kitajske vse mogoče, da bi ustvarila razdor v afriško-azijski skupnosti.

V Londonu izjavljajo, da namerava britanska vlada v kratkem obnoviti dobavljanje orožja Indiji in Pakistanu, ki ga je prekinila 9. septembra.

Predstavnik ministrstva za odnose s Commonwealthom je izjavil, da sedaj proučujejo «na podlagi normalne procedure» dovoljenja za izvoz britanskega orožja Indiji in Pakistanu s trgovskega vidika.

Davi je prišla v Pariz sestra pokojnega Nehruja, ki je članica indijskega parlamenta. V Pariz je prišla kot osebna predstavnica predsednika vlade Šastrija, da obrazloži de Gaullu indijsko stališče v sporu s Pakistanom. De Gaulle jo je sprejel popoldne. Sestala se je tudi z drugimi francoskimi voditelji. V ponedeljek bo imela v indijskem poslaništvu tiskovno konferenco.

Po razgovoru z de Gaullom, ki je trajal eno uro, je indijska predstavnica izjavila, da je prišla v Pariz, da obvesti de Gaulla o vseh problemih, ki se tičejo Indije. Na vprašanje, ali je bilo govora o indijskopakistanskem sporu, je odgovorila, da Indija nima navade spravljati v zadrego svoje prijatelje. Na vprašanje, ali so govorili o Kašmiru, je odgovorila: «Kašmir je Indija». Na vprašanje, ali je zaprosila od de Gaulla posredovanje, je odgovorila, da je prišla v Pariz samo, da zaprosi de Gaulla, naj «koristi Indiji s svojo modrostjo».

NA ZAGREBŠKI UNIVERZI

Podeljen častni doktorat predsedniku Radakrišnanu

Indijski predsednik se bo srečal s Titom na Brionih
Delegacija italijanskega ustavnega sodišča v Beogradu

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 1. — Zvezna skupščina Jugoslavije je prejela odgovore parlamentov drugih držav na deklaracijo, ki jo je predsednik zvezne skupščine Edvard Kardelj 9. maja ob dvajseti obletnici zmage nad fašizmom poslal vsem parlamentom. V svojih odgovorih se zastopniki parlamentov pridružujejo zaskrbljenosti jugoslovanskih narodov zaradi napetosti na svetu in pozdravljajo njihovo pobudo za ohranitev miru.

V deklaraciji so zvezna skupščina, zvezni odbor SZDL Jugoslavije, zvezni odbor Zveze združenja borcev narodnoosvobodilne vojne Jugoslavije, ljudski poslanci, številni politični in javni delavci Jugoslavije pozivali vse svobodoljubne in demokratične sile na svetu, naj združijo svoje napore, da se ohrani mir ter prepreči napad in vojna, in naj se zavzamejo za nadaljnjo uveljavitev načela listine svetovne organizacije.

Več parlamentov poudarja v svojem odgovoru potrebo izvajanja politike miroljubnega sožitja za ohranitev miru, krepitev svetovne organizacije in daje vso podporo stališčem, ki so prikazana v deklaraciji.

Zagrebško vseučilišče je slovesno podelilo predsedniku republike Indije dr. Radakrišnanu, ki je na uradnem obisku v Jugoslaviji, naslov častnega doktorja filozofskih ved za njegov prispevek v borbi za uresničenje ideje svetovnega humanizma. Pri slovesnosti so bili navzoči med drugimi predsednik zveznega izvršnega sveta Petar Stambolić, politični tajnik Hrvaške Vladimir Bakarić in številni drugi zastopniki Hrvaške, politični in javni delavci Zagreba in ostalih krajev Hrvaške. Po promociji je predsednik sabora Hrvaške Ivan Krajačić priredil indijskemu predsedniku kosilo med katerim je Radakrišnan v odgovor na zdravico predsednika sabora Hrvaške Ivana Krajačića poudaril podobnost pogledov obeh držav in dodal, da je Indija v svojih naporih vedno uživala veliko podporo narodov Jugoslavije in predsednika Tita. Dr. Radakrišnan je poudaril, da se Indija in Jugoslavija zelo prizadevata za mir na svetu in za razumevanje med narodi. «Mi se skupno borimo za svobodo, socialistično zgraditev naših držav in za stvar miru. In prav zato, ker imamo iste ideale kot Jugoslavija, se tu počutimo kot doma,» je poudaril Račakrišnan. Popoldne je visoki gost Indije odpotoval v Dubrovnik, od koder bo po dveh dneh odpotoval na Brione, kjer se bo srečal s predsednikom republike maršalom Titom.

Kot gost ustavnega sodišča Jugoslavije je prispela danes v Beograd delegacija ustavnega sodišča Italije pod vodstvom predsednika sodišča Gaspara Ambrosinija. Delegacija bo do 6. oktobra, v Beogradu, kjer si bo z zastopniki ustavnega sodišča Jugoslavije izmenjala misl. o ustavni zakonodaji v praksi v obeh državah. B. B.

Od prestolnice ni nikakih koristi

BONN, septembra. — Od 376 poslancev prvega Bundestaga jih je 3. novembra 1949 le 200 glasovalo za Bonn, ko se je bilo treba odločiti, kje naj bo «provizorično glavno mesto» pravkar ustanovljene Zvezne republike. Ostali so bili za Frankfurt. Prebivalci velikega mesta ob Maini, ki bi bilo spričo svojega geografskega položaja in kot pomembno gospodarsko središče res najbolj primerno za novo prestolnico, so bili takrat hudo razočarani in užaljeni. Ne povsem brez podlage so trdili, da je Bonn pač «moral» zmagati, ker je v njegovi bližini, v Rhöndorfu, Adenauerjeva hiša. Danes, po šestnajstih letih, ko je Frankfurt eno največjih prometnih križišč v Evropi in ko nima prostora niti za hessensko deželno vlado, so seveda zadovoljni, da se jim ni treba ukvarjati še z zvezno administracijo. Zato pa se je prvotno navdušenje prebivalcev Bonna kmalu poleglo. Res, Bonn je bil nenadoma v središču pozornosti in ni bil več samo «rojstno mesto Ludwiga van Beethovna»; toda koristi od novega statuta še zdaleč niso bile tako velike, kot so pričakovali. Danes v bonskem rotovžu odkrito govorijo o ostrem nasprotju med Bonci in «zveznimi bonci».

Kot marsikaj v zvezni republiki in v zahodnonemški politiki je tudi sedanji položaj Bonna rezultat konflikta med željami in resničnostjo. Bonn je imel leta 1949 okrog 100.000 prebivalcev, danes jih ima 140.000. Odstotek prirastka je mnogo manjši kot v drugih zahodnonemških mestih in število prebivalcev je začelo celo naglo upadati. Stanovanjske hiše postajajo poslovna poslopja in banke, ljudje «bežijo» v okolico. V mestu skoraj ni več ulice, ki ne bi bila enosmerna, in zaradi prometa, ki je tudi za zahodnonemške razmere izredno gost, mora mestna uprava odšteti vsako leto neznanske vsote za modernizacijo cest. Industrije ni. Ker so edini dohodki mesta prometni davek, zemljiški davek in podpora rensko-vestfalske deželne vlade, se je moralo zadolžiti kot doslej še nobeno zahodnonemško mesto: na glavo prebivalca za okrog 1.400 mark. V rednem letnem proračunu je deset odstotkov praznine. «Finančni položaj Bonna je katastrofalen», uradno izjavljajo v baročnem rotovžu na Marktplatzu. «Če zvezna vlada takoj — ali vsaj takoj po volitvah — ne spremeni svoje politike, moramo napovedati konkurz». Deset let je bila bonska vlada gluha za zahteve Bonna. Doslej ni dodelila glavnemu mestu niti marke. Kajti Bonn «ni» glavno mesto. Bonn je «provizorično» glavno mesto. Glavno mesto je — Berlin.

Bonn ne sme postati glavno mesto, to je temeljna politika bonske vlade. Ne sme «izdati Berlina». Nihče ne sme dobiti občutka, da se je vlada «navadila» na Bonn in da namerava v Bonnu ostati, kajti s tem bi sama razveljavila svoje stališče, da državne meje niso dokončne in da je prestolnica Nemčije slej ko prej Berlin s svojim zbombardiranim Reichstagom. Bonn mora nenehoma potrjevati tezo o Zvezni republiki kot edini predstavnici volje nemškega naroda, ne pa je razveljavljati. Če bi se odločili in začeli reševati nakopičene probleme Bonna kot metropole, bi napravili s tem nepopravljivo politično škodo državi, naciji, Bonnu...

In tako se zvezna vlada vede v Bonnu kot hotelski gost, ki noče plačati računa. Res je na lastne stroške na hitrico zgradila nekaj velikih poslopij za ministrstva in za parlament, tudi stanovanja za uradništvo, toda za posledice se ni več zanimala. Kljub «provizoričnosti» so se začele v Bonnu naseljevali najrazličnejše polvladne in polprivatne ustanove, stranke in druge organizacije so si tu spletle «provizorična» gnezda, banke, podjetja in koncerni so si tu ustanovili centrale ali vsaj pomembne podružnice. Ker je zahodnonemški davčni sistem tak, da na novo ustanovljenim institucijam ponembno olajšuje razne dajatve, je imela bonska občina od tega priliva več škode kot koristi. Vsekakor so bili dohodki daleč izpod stroškov, ki so jih povzročili nenadni stanovanjski, komunalni, zdravstveni, socialni in predvsem prometni problemi. Bonn sam je moral nositi posledice, ki jih je povzročil «zvezni Bonn». Iz «političnih razlogov» je ostala zvezna blagajna zaprta. Edino pri gradnji dveh reprezentativnih poslopij, koncertne dvorane Beethovenhalle in novega mestnega gledališča, ki je eno najlepših in najmodernejših na svetu, so zvezni bonci nekaj prispevali, pač zato, ker sta obe poslopji namenjeni predvsem njim. Toda za vzdrževanje ne prispevajo niti pfeniga. «Darilo Danajcev», se pritožujejo v rotovžu in premišljajo, kako bodo pokrili primanjkljaj obeh ustanov.

Toda «Zvezni Bonn» se je Bonnu bolj zameril z nečim drugim. V neposredni okolici glavnega mesta je trideset občin, ki so z njim že neločljivo povezane. Prehod iz ene občine v drugo je tako rekoč neviden. Vidne pa so meje pristojnosti. Načelo samostojnosti občin je v Bonnu uveljavljeno do absurda. «Samo to še manjka, da bi na renskem mostu pobirali mitnino, kot so jo v srednjem veku», pravijo v mestni hiši. Čeprav se je Bonn s svojo širšo okolico v teh šestnajstih letih zlil v trdno enoto in v sistem medsebojne tesne odvisnosti, v veliko mesto s 350 tisoč prebivalci, je celotno področje še vedno razbito na 31 delov, samostojnih delov, ki vodijo vsak svojo politiko s perspektive vaškega zvonika. Vsak poskus, da bi ustanovili kako koordinacijsko ali vsaj posvetovalno telo, se je izjalovil. Vse občine so med seboj sprte, «in sicer tako zelo, da se občinski možje ne pozdravljajo več». Kdor telefonira iz Bonna v Bad Godesberg — in vsakdo, ki je bil kdaj tu, ve, da je oboje Bonn — mora plačati pristojbino za medkrajevno zvezo. Novo stanovanjsko naselje Tannenbusch se je moralo ustaviti sredi prostrane, nikomur koristne poljane, ker je sosedna občina sklenila prepovedati gradbeno dejavnost. Občina Beuel bi na svojem robu rada postavila industrijsko podjetje, toda njena soseda, občina St. Augustin, ji ne da vode. Itd.

Načrt o «združeni občini», o «velikem Bonnu», v katerem bi občine ohranile svojo tradicionalno samostojnost, a se pri tem podredile nekemu širšemu urbanističnemu konceptu, interesom velikega organizma, ki je v zadnjih letih nastal na obeh straneh Rena, je že zdavnaj sestavljen in njegovo smotrnost so potrdili številni strokovnjaki. Toda «velikega Bonna» ne bo. «Zvezni Bonn» nasprotuje. Občine naj ostanejo med seboj sprte. Vse naj ostane, kakor je. S koordinacijo bi bonsko območje postalo «velemesto» in glavno mesto. Toda «glavno mesto je Berlin...».

In če vprašate kakega visokega zveznega bonca, kdaj neki se zvezna vlada namerava preseliti v Berlin, kdaj bo zapustila bonski «provizorij», dobite odgovor: «Oprostite, to vprašanje je pri nas tabu». Bilo je neoportuno, greh zoper «neovrgljiva» načela bonske politike, da, kaznivo, če bi odgovorili, kot misli: «Čez trideset let, čez petdeset let, nikoli...».

Renato Rascel in Delia Scala v «Želvinem dnevu», ki ga sedaj uprizarjajo v gledališču «Verdi»

Komemoracija Villaroela

CHIANCIANO TERME, 1. — Spomin pesnika Giuseppa Villaroela, ki je pred 17 leti ustanovil «nagrado Chianciano» za pesništvo, je danes zvečer, dva meseca po njegovi smrti, počastil Salvatore Quasimodo. Komemoracije v občinski knjižnici se je udeležil prof. Padellaro, generalni ravnatelj informacijske službe pri predsedstvu vlade, ter mnogi drugi predstavniki kulturnega sveta.

«Prodana nevesta» v Mariboru za stoletnico opere

Za stoletnico Smetanove opere «Prodana nevesta» je vodstvo mariborske Opere pripravilo že peto postavitev te opere v 20 povojnih letih. Na sporedu je bila štirinajst sezon in je doživela 162 predstav. Pri teh postavitvah se je zvrstilo veliko režiserjev, dirigentov in pevcev. Letošnjo premiero je pripravil dirigent Jakov Cipci (asistent Boris Švara), režiser je Franjo Potočnik. Peli bodo: Ondina Otta-Klasinčeva, Nada Zrimškova, Georgij Minčev, Nikolaj Trufov (oba sta nova člana mariborske Opere), Aleksander Kovač, Dragica Sadnikova, Adalberta Thumova, Miro Gregorin, Stanko Colnarič, Zorica Baračeva, Milan Gorenšek, Emil Baronik in Franc Bohinec. Koreograf je bil dr. Henrik Neubauer. Premiera bo danes.

Rubinstein ne stopi na nemška tla

BONN, 1. — V intervjuju za nemško televizijo je slavni pianist Arthur Rubinstein izjavil, da se je večkrat kesal prisege, ki jo je napravil pred 50 leti (ko je cesar Wilhelm II izdal nekatere protisemitske zakone), da ne bo več stopil na nemška tla. Globoko spoštovanje do mnogih mrtvih, med katerimi so številni člani moje družine, ki so pomrli v koncentracijskih taboriščih, mi preprečuje koncertirati v moji domovini, ki je sicer dala svetu toliko glasbenikov, znanstvenikov, pesnikov, umetnikov, je dejal pianist, ki sedaj živi v Parizu in je zapustil svojo deželo še pred prvo svetovno vojno. Sprejel pa je sodelovanje z nekim nemškim orkestrom, toda ne na nemškem ozemlju. Maja 1966 bo namreč z orkestrom koelnskega radia med turnejo v Švici igral Brahmsov koncert za klavir in orkester št. 87.

Anita Ekberg ob vrčku piva na «Oktoberfest» v Münchenu

Max Frisch

Naj mi bo ime Gantenbein

Švicarskega pisatelja Maxa Frischa, prozaista in dramatika, pri nas že kar dobro poznamo, saj smo doslej imeli že dvoje njegovih romanov v slovenščini (Homo Faber in Stiller). Prav v spremni beležki k slovenski izdaji romana o kiparju Stillerju pa je bil že govor o romanu Naj mi bo ime Gantenbein, ki je v originalu izšel lani in s katerim je pisatelj dosegel nov prepričevalen uspeh. Prav ta roman smo zdaj po zaslugi Državne založbe Slovenije in prizadevanju prevajalca Vitala Klabusa (ta je prevedel tudi Stillerja) dobili tudi v slovenščini. Državna založba ga je izdala v zbirki Moderni roman v okusni elegantni opremi — kar pa ne velja za ščitni ovitek — Uroša Vagaje.

V literaturi sodobne Evrope Max Frisch ne zavzema zaman tako vidnega mesta in ne slovi zaman kot eden najodličnejših predstavnikov moderne evropske književnosti. Posebno z romanom Stiller, ki je res odlično delo, kakor smo imeli priliko spoznati tudi pri nas, je ustvaril delo, ki je tako po tematiki, načinu obdelave problemov in po formalni plati res dognana mojstrovina. Zato bi skorajda lahko rekli, da Frischevo najnovejše prozno delo, roman o «slepem» Gantenbeinu, ne bo deležno tako nedeljenega slovesa. Vsaj ne pri širšem krogu bralcev. Kajti roman je morda za povprečen okus le vse preveč izven realnega sveta in vse preveč vezan na besedico «bi», ki izraža pogojnost. Pa čeprav so ideje pisatelja imenitne in čeprav so zgodbe, ki jih v raznih variantah tako rekoč stresa iz rokava, več kot domiselne.

Že v Stillerju je jedro vsega romana in poglaviten zaplet v vprašanju identitete in resničnosti neke osebnosti. Saj ves roman samo ugotavlja, ali je izginuli kipar Stiller in človek, ki ga je prijela švicarska policija zaradi podobnosti kiparju, ena in ista oseba. Nekaj podobnega je tudi v romanu Naj mi bo ime Gantenbein. Osrednje vprašanje je tudi tukaj vprašanje človekove identitete, vprašanje videza in resnice. Kajti vsa pisateljeva pripoved, vse njegove zgodbe, ki jih niza pred bralca, se sučejo okrog vprašanja, kakšen je neki človek, kako ga vidijo drugi in za kakšnega se ima sam, kakšen bi lahko bil v takih okoliščinah in kakšen spet v drugačnih. Prav za to razpravljanje pa pisatelj prikaže zgodbo človeka, ki naj bi mu bilo ime Gantenbein, ki naj bi bil slep in ki naj bi v takih in takih okoliščinah doživel to in ono, v drugačnih okoliščinah pa spet nekaj drugega. Roman pa je pravzaprav sestavljen iz vrste vzporednih zgodb, ki jih pisatelj spretno niza eno za drugo in prepleta njih osebnosti, katere v novih zgodbah nastopajo sicer iste pa v drugačnih okoliščinah vendar z drugačnimi lastnostmi. Osrednja osebnost je človek, kateremu nadene pisatelj ime Gantenbein, ki doživi prometno nesrečo in to izkoristi. Po odpustu iz bolnišnice sicer vidi, a se vendar izdaja za slepega. Iz tega pa nastane vrsta nepričakovanih in zapletenih situacij, posebno v Gantenbeinovem zakonu z igralko Lilo. Ta ima namreč tudi druge častilce, proti katerim ni indiferentna. Od njih prejema cvetje, pisma in druge izraze ljubezni, kar vse naj bi Gantenbein ne videl, pa dejansko vidi. In prav zato ga ima Lila rada. Toda ko se odkrije resnica, ki je Lila noče priznati, pride do zapletov zaradi ljubosumja, ločitve in tako naprej. Toda pisatelj izrecno nakazuje, da se vse te zgodbe okrog Gantenbeina niso zgodile, temveč da bi se lahko samo zgodile... Prav v tem izmišljanju raznih možnosti, predstavljanju ene in iste osebnosti v raznih možnih situacijah, v tem iskanju nekega resničnega bistva človekove osebnosti pa je tudi jedro celotnega teksta.

V romanu Naj mi bo ime Gantenbein gre torej za zanimivo vprašanje človekove osebnosti, njenega bistva, ki ga pisatelj načenja v vrsti realnih in umišljenih zgodb, ki pa se na koncu zlijejo v mozaično celoto. Seveda je to vprašanje duševnosti in osebnosti današnjega človeka, vprašanje videza in resnice, človekove identitete, tega, kar je, in kar naj bi bilo v človekovi notranjosti. Zato je to predvsem pisanje, ki je namenjeno intelektualcem in seveda vsem, ki iščejo v romanu kaj več kot pa samo navadno, bolj ali manj zanimivo pripovedovano zgodbo.

Roman Naj mi bo ime Gantenbein je sicer pisan v očitnem iskanju novih oblikovnih prijemov, vendar pa Frisch ne zametuje tradicij klasičnega romana, ki jih spretno spaja z eksperimenti modernega pisanja. Vendar pa se celotno Fischevo pisanje odlikuje po globokem in resnem obravnavanju problemov, brez kakih teženj po cenenih efektih, pa tudi po bleščečem stilu. Očitno je, da je Frisch velik pisatelj, ki skuša nekaj modernega vnesti tudi v sodobni roman. Sedanji njegovi teksti kažejo, da bo v tem spel. Pa čeprav bo sicer ostal pisatelj za ožji krog bralcev.

SI Ru.

Se danes in jutri v Ljubljani mednarodna grafična razstava

Zaradi velikega zanimanja bo šesta mednarodna grafična razstava v Moderni galeriji odprta do nedelje, 3. oktobra, do 18. ure. Zadnje strokovno vodstvo po razstavi bo v nedeljo, ob 11. uri.

VČERAJ ZAČETEK ŠOLE

Čez 7 milijonov šolarjev in dijakov

Določeni so že tudi datumi počitnic in zaključka šolskega leta

RIM, 1. — Okrog 7.200.000 mladih ljudi je danes zjutraj pričelo novo šolsko leto. Dokončni urnik bo začel veljati v štirih ali petih dneh. Urnik bo sestavljen po strogih didaktičnih kriterijih, namreč tako, da se bo izognil poskusom koncentriranja ur vsakega predmeta ali določanja ur v zvezi z željami osebnega značaja.

Prvo trimesečje se bo zaključilo 23. decembra; 24. decembra se bodo pričele božične počitnice, ki se bodo končale 2. januarja; velikonočne počitnice bodo od 7. do 11. aprila. Drugo trimesečje bo trajalo od 3. januarja do 18. marca in tretje od 21. marca do konca šolskega leta. Šolsko leto se bo zaključilo za prve štiri razrede osnovnih šol 23. junija za peti razred 16. junija v višjih šolah pa 11. junija.

Ni dneva, da ne bi iz kakega kraja prispela poročila o nalivih, ki povzročajo poplave. Na sliki je cesta Aurelia na periferiji Sanrema, ki jo je preplavila voda, ko se je utrgal oblak

V Genovi bo razstava hotelske opreme

GENOVA, 1. — V dneh od 25. novembra do 5. decembra bo v Genovi II. mednarodna razstava hotelske in turistične opreme. Razstava bo v okviru genovskega mednarodnega velesejma. V navedenem času bo tudi cela vrsta zasedanj na katerih bodo razpravljali o vprašanjih, ki zadevajo razna področja nabav in opreme za hotele in restavracije. Teh zasedanj se bodo udeležili kar najbolj kvalificirani strokovnjaki iz posameznih področij.

Tatvina draguljev

LONDON, 1. — Markiza Queensberry je javila, da so ji ukradli za približno 25 milijonov lir draguljev iz sobe nekega hotela v Londonu, kamor je v preteklih dneh prišla iz svoje podeželske rezidence. Hotelska soba ne kaže kakih znakov vloma.

Oproščen, kdor ustreli protirasista

NEW YORK, 1. — Pravosodni minister Nicholas Katzenbach je izrazil svoje globoko obžalovanje zaradi oprostilne razsodbe glede Thomasa Colemana, prostovoljnega namestnika šerifa v Haneyvillu (Alabama), ki je 20. avgusta s streli iz lovske puške ubil bogoslovca Jonathana Danielsa in hudo ranil katoliškega duhovnika Richarda Morrisroeja, ki sta se oba borila v protisegregacionistični organizaciji.

O razsodbi se je seveda negativno izrazil tudi sam Morrisroe, ki je v bolnišnici, in pa Martin Luther King.

Koncil

VATIKAN, 1. — Generalni tajnik koncila nadškof Felici je sporočil, da bodo imeli koncilski očetje ta mesec nekaj počitnic — od 18. do 23. Vendar veljajo te počitnice samo za «generalne kongregacije» v baziliki, ne pa tudi za komisije, ki bodo morale delati še bolj kot sicer, da preučijo vse pripombe, ki so jih postavili k raznim besedilom posamezni očetje.

Pri nadaljevanju razprave o «Cerkvi v modernem svetu» se je danes govorilo o zakonu in družini, potem pa so začeli razpravljati o kulturi. Indijski nadškof iz Bombaya kardinal Gracias je izrazil mnenje, da bi pri sestavljanju nekaterih besedil morali sodelovati tudi laiki in ne sami teologi in moralisti. Nadalje je dejal, da bi morala shema močno obsoditi današnjo pokvarjenost, ki je za človeštvo še bolj nevarna kot atomska bomba. Besedilo tudi ne graja dovolj nepravične razdelitve bogastva na zemlji.

SIRACUSA, 1. — Dva od treh delavcev, ki so včeraj dobili opekline pri uhajanju žveplene kisline v neki tovarni, sta v prvih današnjih urah izdihnila.

NA PERIFERIJI MODENE

«Austin» v tovornjak pet oseb takoj ubitih

Ni še prav jasno, zakaj se je avto zaletel v tovornjak, ki je vozil po svoji strani

MODENA, 1. — Pet oseb se je ubilo pri cestni nesreči v bližini Modene.

Te osebe so se vozile z nekim «austinom» z evidenčno tablico iz Trenta. Avto je vozil od Reggio E milia proti Modeni. Do nesreče je prišlo kmalu po šesti uri zjutraj. Zaradi mokrote tal je avto zaneslo, tako da je zavozil v tovornjak, ki je vozil na drugi strani ceste v nasprotni smeri. Za volanom avtomobila je bil 22-letni Gino Giurletti iz Albiana (Trento). Z njim so bili še trije njegovi sovaščani in še nekdo iz neke druge vasi.

Trčenje je povzročilo velik trušč, ki so ga slišali v neki bližnji kmečki hiši. Takoj so obvestili policijo.

Vsi ponesrečenci so bili člani zadruge za lomljenje porfira v Albianu. Zdi se, da je zadruga dobila neko delo, ki bi se moralo pričeti danes. V domači vasi ponesrečencev si pa nihče ne ve pojasniti, kako da je bila petorica še na poti, če se je odpeljala včeraj okrog poldneva.

Pristanek na Luni po televiziji?

NEW YORK, 1. — Morda bomo na televizijskih zaslonih neposredno spremljali prvi pristanek ameriških astronavtov na Luni. Tehniki nekega ameriškega podjetja pripravljajo okoli 2.5 kg težko, za svetlobo zelo občutljivo snemalno kamero, ki bo brez škode prenesla nagle temperaturne razlike več sto stopinj in ki naj bi bila pritrjena na ustreznem mestu v vesoljski kabini «Apollo».

Potres

ANCHORAGE, 1. — Aparati observatorija v Anchorageu so včeraj zvečer registrirali močan potres z epicentrom na Aleutinskih otokih, približno 750 km južnozahodno od Anchoragea.

GENOVA, 1. — Usad okrog 800 kub. m, ki ga je povzročila infiltracija vode zaradi nalivov, ki trajajo v Genovi že nekaj dni, je danes popoldne zasul štiri avtomobile, ki so stali v centralni ulici Dassori v elegantni četrti Albaro. Podrl se je velik zid, visok približno 8 m, ki je podpiral neko ulico nad njim Zdi se, da usad ni zahteval žrtev.

BUENOS AIRES, 1. — Okrog 5000 oseb je ostalo včeraj brez streh zaradi požara, ki je skoraj popolnoma uničil barake na periferiji Buenos Airesa. Pogorelo je več kot 800 barak in 25 oseb je v bolnišnici.

ŽENEVA, 1. — Obnovili so delo pri iskanju 61 trupel pod ledenikom Allalinom. Delajo pa na robu ledenika, kjer je bolj varno, če bi se morda velikanske količine ledu spet zrušile niže.

PORDENON, 1. — Ministrstvo za pošto in telekomunikacije je odločilo, da bo Pordenon dobil nov sedež za centralno pošto namesto sedanjega zastarelega. Primerno mesto bo določila občina.

Donatella Morganti iz Rima bo edina evropska stevardesa na letalu, s katerim bo papež Pavel VI. potoval v New York

Ali gre res za novo zdravilo proti raku?

V zadnjem času se je v republiki Bosni in Hercegovini ter v drugih krajih Jugoslavije razvila polemika o preparatu, ki ga je odkril zdravnik dr. Fahradin Zejnilagić, stomatolog in kemik ter profesor na višji pedagoški šoli v Sarajevu. (O tej polemiki je že tudi v Italiji poročala agencija Ansa.) Preparat, ki mu je avtor dal ime «HTS», je namreč pokazal določene pozitivne učinke na rakasta obolenja. Klinično HTS še ni raziskan, predvidevajo pa, da bodo njegov učinek začele raziskovati pristojne zdravstveno znanstvene ustanove. Sekretariat za zdravstvo BiH namerava še prej sklicati posvetovanje strokovnjakov, ki naj povedo svoje mnenje o predvidenem raziskovalnem delu.

Polemike o «HTS» bi morda sploh ne bilo, če se ne bi primerilo, da se je nekaterim za rakom obolelim bolnikom, ki so ta preparat jemali, zdravstveno stanje izboljšalo v taki meri, da jim ni bilo treba več dajati morfija. In še več. Pri nekaterih bolnikih so zločeste tvorbe povsem izginile.

Taka in podobna poročila polnijo te dni stolpce nekaterih bosenskih in srbskih časopisov.

Pred dobrimi tremi leti so pri dr. Ruži Babić, zdravnici iz Sarajeva, ugotovili raka Kot človek, ki se zaveda bolezni, za katero še ni zdravila, je zaprosila dr. Zejnilagića, za katerega je od svojih znancev zvedela, da je iznašel neki preparat, naj ji pomaga. Ta korak je storila z nezaupanjem — toda, kdo ne bi poskusil?

Nekaj dni po jemanju «HTS» so zdravniki ugotovili, da se je tumor zmanjšal. Preparat je jemala še naprej in tumor je povsem izginil. Opustila je «HTS» in po nasvetu dr. Zejnilagića nadaljevala zdravljenje z žarčenjem v Beogradu. Toda tumor se je spet pojavil. Brzojavno je naprosila dr. Zejnilagića, naj ji pošlje preparat. Po nekajdnevnem doziranju «HTS» je tumor izginil in se doslej še ni ponovil. Dr. Babićeva je pod stalno zdravniško kontrolo.

Potem so začeli jemati «HTS» kapsule tudi drugi bolniki, med njimi tudi taki, ki so jim bile ure življenja že štete. Tako je bilo na primer z nekim bolnikom iz Čačka. Kljub operacijam in žarčenjem ter zdravljenjem z vsemi sredstvi, s katerimi razpolaga medicina, bolniku niso mogli pomagati. Rak na debelem črevesu se je razširjal in zajel skoraj vse notranje organe. Pojavile so se tudi metastaze. Na pobudo zdravnikov bolnišnice v Čačku so ga v spremstvu medicinske sestre prepeljali v Sarajevo. Po nekaj zaužitih kapsulah «HTS» se je bolniku zdravstveno stanje popravilo. Bolečine so popustile in morfij ni bil več potreben.

Učinek preparata se je pokazal tudi pri nekem čevljarju iz Sarajeva in še pri mnogih drugih bolnikih.

Razumljivo je, da se iz dosedanjih primerov še ne more reči, da je «HTS» res zanesljivo zdravilo proti raku, in bi bila kakršnakoli izjava o tem do kraja nepreudarna. Sodbo je treba prepustiti strokovnjakom, ki naj na podlagi znanstveno-raziskovalnega dela ugotovijo njegov dejanski učinek. Tudi dr. Zejnilagić sam ne trdi, da je «HTS» zdravilo proti raku. Bolnikom ga daje le na podlagi pismene zahteve njihovih zdravnikov. Dr. Zejnilagić zatrjuje, da «HTS» ni čistostatik in ne antibiotik. Zagotavlja, da je nestrupen in neškodljiv za človeški organizem. O sestavinah preparata pove le to, da so iz domačih surovin, ki so zelo poceni.

Naj bo kakorkoli že, dejstvo je, da dr. Zejnilagić ponuja svoj preparat klinikam z željo, da ga raziščejo in ugotovijo njegovo farmakološko sestavo in pa učinek na rakasto tkivo. Preparat je pred časom dal v preizkušnjo profesorju dr. Josipu Flegerju, znanemu dermatovenerologu iz Sarajeva. Profesor Fleger je dal o preparatu dr. Zejnilagiću pismeno potrdilo, v katerem med drugim pravi: «Kapsule, uporabljene po tri na dan, pri treh primerih karcinomatoznih metastaz splošnih in regionalnih, ustavijo rast tumoroznega kožnega tkiva, vendar pa je premalo časa in premalo materiala, da bi lahko izrekel definitivno mnenje o delovanju pri inoperabilnih in tistih primerih, ki jih ni mogoče žarčiti.»

Dr. Fahradin Zejnilagić se je ukvarjal dolga leta z novo metodo zgodnjega diagnosticiranja raka, ciroze, hepatitisa in drugih obolenj. Da bi jih preveril, je leta 1959 svoja spoznanja posredoval zveznemu svetu za znanstveno delo v Beogradu, ki mu je omogočil, da pred strokovnjaki demonstrira svoje metode. Ob tej priložnosti je strokovna komisija medicinske fakultete v Beogradu v pismenem poročilu ocenila metode dr. Zejnilagića kot originalne, znanstvene in zelo zanimive. Glede na to mu je predlagala, naj ostane v Beogradu in nadaljuje delo na kliniki. Tega pa dr. Zejnilagić ni sprejel in je delo nadaljeval doma v Sarajevu. Tedaj je zvezni svet za znanstveno delo v posebnem pismu priporočil znanstvenemu društvu BiH, naj dr. Zejnilagiću omogoči, da bo nadaljeval delo.

Dr. Fahradin Zejnilagić je svoje metode demonstriral tudi pred strokovnjaki vojno medicinske akademije v Beogradu, na univerzah v Koelnu in Bruslju ter na fondaciji Curier v Parizu. Te ustanove menijo, da gre za odkrivanje nove metode diagnosticiranja raka, ciroze jeter, nefritisa in drugih obolenj.

Med dolgotrajnim delom pri diagnosticiranju nekaterih obolenj je dr. Zejnilagić spoznal, da se jih more diferencirati na podlagi kaloidno-kemičnih reakcij in opazil v serumu krvi za rakom obolelih bolnikov usedline nekih krvnih komponent, ki jih v serumu krvi zdravih in za drugimi boleznimi obolelih, ni. Te komponente je skušal raztopiti s snovmi, ki niso strupene za človeški organizem. Na podlagi eksperimentiranja je prišel do določenih kombinacij snovi, ki bi onemogočile rast tumorjev v človeškem organizmu. Sestavil je preparat, ki ga je dopolnjeval, da bi preprečil nekatere depresivne reakcije. Tako se je rodil «HTS», za katerega je veliko zanimanje ne samo med bolniki, marveč tudi med profesorji iz tujih dežel. Več profesorjev medicine iz vseh velikih italijanskih mest je že zaprosilo dr. Zejnilagića za preparat «HTS». Pred tremi dnevi je pošiljka odpotovala tudi v Argentino na prošnjo nekega tamkajšnjega uglednega profesorja.

Polemika okrog preparata «HTS» je čedalje večja. Kakšni bodo rezultati, prepuščamo presoji tistih, ki so za take zadeve poklicani, da jih rešujejo in zaščitijo.

KRITIČEN POLOŽAJ V ADENU

Dokajšnja zaskrbljenost v Londonu

Zakaj predsednik Naser ni sprejel britanskega podsekretarja za zunanje zadeve - London pojasnjuje odstavitev adenske vlade - Govor jemenskega predsednika Abdula Salala - Okrepljena dejavnost Nacionalne fronte osvoboditve Adena

Položaj v Adenu je dosegel svojo kritično točko, je rečeno v uradnem sporočilu, ki so ga objavili v Londonu. Odstavljena je bila tako imenovana krajevna vlada, in to na osnovi navadnega dekreta britanske metropole. S tem je praktično prenehala tudi veljavnost začasne ustave te samoupravne kolonije na jugu Arabije.

Do tega je prišlo v trenutku, ko se je britanski podsekretar za zunanje zadeve, George Thompson, nahajal v Kairu. Omenjeni korak britanske vlade je imel za posledico, da se predsednik Naser ni hotel sestati s podsekretarjem Thompsonom, ki je med drugim imel v svojem programu tudi pogovor s predsednikom Združene arabske republike.

Krajevna vlada Adena je razpuščena. V obrazložitvi Londona je pojasnjeno, da je do tega prišlo, ker je krajevna vlada zavrnila predlog, naj bi se bolj energično postavila po robu dejavnosti Nacionalne fronte osvoboditve Adena. Dejavnost Fronte je bila posebno zadnje mesece okrepljena, kar je med kolonialnimi krogi v Veliki Britaniji povzročilo nemalo skrbi. Začeli so vladi očitati, da sploh ni sposobna sprejeti kakega učinkovitejšega ukrepa proti osvobodilnim silam Adena.

Sklep Londona o «začasni» ukinitvi ustave v Adenu, je v popolnem nasprotju s prejšnjimi obljubami glede njegove neodvisnosti. Sicer pa londonski ukrep v določenem pogledu pomeni obenem tudi priznanje neuspeha določene politike, ki se ni mogla obdržati. Trenutni postopek, da bi ljudstvu Adena s pomočjo sile bile naložene nove in še težje obveznosti, pa lahko samo še pospeši proces dekolonizacije, pri čemer bo vloga Nacionalne fronte odločujoča.

Do vsega tega je prišlo prav v trenutku, ko republika Jemen proslavlja tretjo obletnico neodvisnosti, oziroma v trenutku, ko se prehaja k uresničitvi sporazuma o miru v Jemenu. Stabilnost Jemena pa prizadeva najbolj tiste, ki si žele restavracijo kolonializma na jugu Arabskega polotoka. Spričo tega je sporazum med Riadom in Kairom v Londonu bil sprejet z dokajšnjo vznemirjenostjo, tembolj, ker je v nekaterih krogih že od davna obstajala želja, da bi se ohranil kolonialni status Adena ter drugih ozemelj v tem predelu sveta.

Ko je govoril na proslavi tretje obletnice jemenske republike, je Abdulah Salal, njen predsednik, rekel tudi sledeče: «Naša republikanska vlada ne bo varčevala z napori, da bi arabski jug osvobodila od kolonialne oblasti.» To Salalovo izjavo so tolmačili kot začetek nove povečane dejavnosti arabskega sveta, temelječe na osnovi vrhunske arabske konference, ki se je sredi septembra vršila v Casablanki.

Kako obvarovati Aden? — se te dni vprašujejo britanski strateški izvedenci za arabski Vzhod. Oporišče v Adenu bi nedvomno moralo zaščititi ne samo vojaške, temveč tudi gospodarske interese Velike Britanije na tem področju. Vtem ko so vojaški interesi, kot je dobro znano, samo izraz določene politike, katere cilj je, da obvaruje gospodarske interese britanskega kapitala. To je v zvezi s položajem v Adenu osnovno. Zakaj, ne glede na dejstvo, da Aden sam ne predstavlja bogatega gospodarskega področja, je pa obenem tudi res, da leži na ozemlju, ki je izredno bogato z naftnimi izvirki.

Kakšnega pomena je Aden za ohranitev britanskega vpliva na tem predelu sveta, nam najlepše dokazuje dejstvo, da se na tem teritoriju danes nahaja okrog 18 tisoč britanskih vojakov, ki so vsak trenutek pripravljeni, da intervenirajo na katerem si bodi področju Afrike ali Azije.

Po zadnjih vesteh časnikarskih agencij, je Velika Britanija z otoka Malte odposlala proti Adenu tri vojne ladje, med katerimi je tudi ena letalonosilka. Ta ukrep je docela upravičeno vznemiril celotno svetovno javnost, še posebno, ker se prav te dni vlagajo ogromni napori, da bi se na svetu ohranil mir.

Sicer pa še tako obsežna vojaška intervencija na jugu Arabije nikoli ne bo mogla zaustaviti vala protikolonialnih stremljenj v tem predelu arabskega sveta, ki je trdno odločen, da končno uresniči svoje davne sanje o popolni svobodi in neodvisnosti.

Ta poroka zares ni kar tako: kot je razvidno iz slike, ima ženin daljše lase od neveste, a tudi ostali povabljenci mu nimajo kaj zavidati. Ženin je John Stax, kitarist ansambla «Pretty Things»», nevesta, Wendy Kinnes, manekenda. Člani omenjenega ansambla trdijo, da so «Beatlesi» v primerjavi z njimi čisto navadni nazadnjaki

POGOJI ŽIVLJENJA IN MISELNOST ŠVEDSKE MLADINE

Tri presenetljive osnovne značilnosti nove švedske generacije

Otrok je na Švedskem kot kralj - Fantje in dekleta uživajo popolno enakost v vsakem pogledu - Deležni so precejšnje svobode še pred osemnajstim letom starosti - Mladina se za vprašanja notranje politike ne zanima - Glede mednarodnih vprašanj se nagiba na stran tretjega bloka in OZN

Švedska demokracija vsebuje mnogo pozitivnih elementov. Toda velik del švedske mladine išče nekaj, česar tudi sam natančneje ne ve, kaj naj bi to bilo: morda življenjski cilj ali smisel, morda kak ideal...

«To, kar me najbolj teži,» je dejal neki stockholmski študent, «ni toliko materialna standardizacija družbe, ki v njej živimo, marveč njena duhovna standardizacija, nekakšna psihološka pogojenost, ki nam grozi. Ljudje mislijo vedno manj, živijo pa vedno udobneje in čakajo na upokojitev. Toda, ali res živijo v polnem pomenu te besede?»

Tri so temeljne značilnosti, ki obeležujejo novo švedsko generacijo. Prva je ta, da je otrok, tudi v času dozorevanja, nekakšen kralj. Drugo predstavlja dejstvo, da fantje in dekleta uživajo popolno enakost na vseh področjih. Na osnovi tretje pa je moč ugotoviti, da uživajo mladi dokajšnjo svobodo in da žive po svoje že mnogo pred polnoletnostjo, ki jim jo z 18 leti priznava zakon, ker jih pač družba smatra za «dovolj zrele», da lahko sami odločajo o svojem življenju in tudi odgovarjajo za svoja dejanja.

Kot smo že rekli, je otrok na Švedskem nekakšen kralj, in to predvsem zaradi izjemnih privilegiranih okoliščin, v katerih se vzgaja vse do svoje zrelosti. Stanovanja, otroški vrtci, šole, centri za tehnično vzgojo in univerze, kulturni in zabavni krožki, vse te ustanove, ki v njih doraščajo, študirajo, delajo in se zabavajo mladi Svedi, so zares moderne, udobne, funkcionalne ter opremljene z vsemi najsodobnejšimi napravami in pripomočki, tako da si mi tega skoraj ne moremo zamisliti.

Kar zadeva drugo načelo, to je popolno enakost med fanti in dekleti, ga na Švedskem začenjajo izvajati že v prvih razredih osnovne šole. Tako prvi kot druge se uče kuhanja, šivanja, gospodinjskih del in nasploh gospodarjenja. Tako dekleta kot fante poučujejo v osnovnem znanju vrtnarstva, kar zadeva obdelavo lesa, kovin, uvajajo jih v knjigoveško umetnost ipd. Od osmega leta dalje so dekleta deležne enake spolne vzgoje kot njihovi tovariši.

Marsikdo si bo postavil vprašanje, ali ni morda v tem nekoliko pretiravanja. Značilno je namreč, da marsikatero dekle zavestno ali podzavestno trpi zaradi takega preveč sistematičnega izenačevanja obeh spolov. In mnoge med njimi sanjajo o tem, kako bi se poročile s kakim tujcem, najraje iz južne Evrope. Obstajajo namreč oblike in načini emancipacije, ki žene ne osvobajajo.

Vendar pa se večina fantov in deklet postopno privaja na to.

«Če vas preseneča,» je dejal nekemu francoskemu časnikarju študent iz Uppsale, «stoodstotna ženska emancipacija in enakost v naši družbeni ureditvi, pa nas, Svede, še toliko bolj presenečata zaničevanje in cinizem, ki ga pri vas mnogi moški, tudi mlajši, kažejo v svojih odnosih do ženskega spola...»

Tretje temeljno načelo, namreč samoodločanje mladih, izhaja logično iz prvih dveh, kot tudi iz realistične, dasiravno nekoliko naivne vere v pozitivnost «družbe brez prisiljevanja». Za razliko od drugih evropskih dežel, kjer do tega še ni prišlo zaradi resnih sporov med mlajšimi in starejšimi generacijami, pa se doraščajoči otroci na Švedskem brez večjih trenj in že zelo zgodaj osvobode varstva in nadzorstva svojih staršev.

Švedska mladina se zelo ponaša s tem, da se je otresla vseh starih predsodkov. Po njeni novi etiki, ki je deloma tudi prežeta s snobizmom in željo, da preseneti predvsem pripadnike malomeščanske miselnosti, predstavlja spolnost družbeni problem, kot so drugi, problem, ki ga je treba proučevati javno in trezno, z očmi znanstvenega raziskovalca.

«Kadar ljubimo,» zatrjujejo švedska dekleta, «smo mnogo manj komplicirane in spogledljive. Kadar pa ne ljubimo več ali nismo več ljubljene, nam je ljubša takojšnja ločitev kot pa napačna morala vašega klasičnega ‚trikotnika'.»

Ali je v tem jasnem in realističnem gledanju na stvari kaj napačnega? Ali so tako imenovani «huligani», ki so na Švedskem še številnejši in bolj divji kot drugod, morda produkt prevelikega udobja in emancipacije mladih?

Če naj verjamemo Gustavu Joenssonu, enemu najslavnejših švedskih in mednarodnih sociologov, ki vodi v Skaeju, sredi narave, naselje za prevzgojo mladine, so pravi vzroki za to drugje. On pravi: «Krivulja mladinskega kriminala ni sledila temu dvojnemu napredku. Večina naših mladih ljudi, ki so prišli navzkriž z zakonom, izhaja iz tistega sloja proletariata, ki se ni znal prilagoditi moderni mestni civilizaciji. Upor pa predstavlja zanje nekakšno maščevanje.»

Kakšna pa je politična opredelitev te nove švedske mladine? Kar zadeva notranjo politiko, se zanjo le-ta sploh ne zanima. V zvezi z mednarodnimi političnimi vprašanji, pa se bolj nagiba na stran tretjega bloka in OZN, dasiravno po drugi plati za evropska vprašanje ne kaže velikega zanimanja. Evropsko skupnost narodov pogosto smatra za «kapitalistično, reakcionarno in katoliško koalicijo». Sicer skuša opozicija, ki je osredotočena predvsem v liberalni stranki, mladino pridobiti za tako imenovano «evropeizacijo», vendar pa tudi za to švedska mladina ne kaže prevelikega navdušenja.

Koliko je pravzaprav Kitajcev?

Časnikar Russell Howe je v uglednem londonskem strokovnem časopisu «Statist» objavil članek, v katerem zatrjuje, da Kitajska ne šteje 750 milijonov prebivalcev, kot se o tem v splošnem meni, marveč samo 400 milijonov. Objavljamo v pričujočem članku njegove misli, ki jih je s tem v zvezi navedel.

Mnogi resni demografski znanstveniki zatrjujejo, da na Kitajskem ne živi 750 milijonov ljudi, kot se na zahodu v splošnem meni, marveč znatno manj. Njihovo število cenijo na okrog 400 milijonov, torej približno toliko, kolikor je prebivalcev v Indiji. Potemtakem bi, torej, samo vsak osmi prebivalec zemlje bil Kitajec, ne pa vsak četrti.

Te ocene se opirajo na dva činitelja: na kitajsko trditev, da je na Kitajskem v 15 povojnih letih, od l. 1949 do 1964, bilo registriranih okrog 170 milijonov novorojencev, in pa na povprečno življenjsko dobo Kitajcev.

Nihče pravzaprav natančno ne ve, kolikšna je ta življenjska doba. Otroški fond OZN, ustanova UNICEF, razpolagata s podatki, po katerih ta v Indiji znaša 32, a na Japonskem 68 let. Povprečna življenjska doba, ki bi jo mogli pripisati danes rojenim kitajskim otrokom, pa za gotovo ne more biti daljša od one filipinskih otrok, ki znaša 51 let.

Da bi mogli točno izračunati, koliko ljudi živi na Kitajskem, bi morali vedeti ne samo, kako dolgo bodo živeli današnji kitajski novorojenčki, marveč bi tudi morali poznati povprečno starost starejše generacije, predvsem one, ki sta jo močno prizadeli državljanska vojna in pa vojna proti Japonski. Po zanesljivih podatkih ima danes Kitajska okrog 40 odst. prebivalstva pod 16. letom starosti. Če je to točno, bi teh 40 odst. predstavljalo prav tistih 170 milijonov ljudi, ki so se rodili po letu 1948, kar bi pomenilo, da živi v deželi 425 milijonov ljudi, seveda, če predpostavljamo, da je vseh omenjenih 170 milijonov še pri življenju. Ker pa je to nemogoče, potem lahko predpostavimo, da živi danes na Kitajskem samo okrog 400 milijonov ljudi. Vrsta strokovnjakov tudi zelo kritično ocenjuje rezultate ljudskega štetja iz l. 1953, na osnovi katerih je Kitajska v tem času štela 530 milijonov prebivalcev. Celo pekinški «Žen Min Ži Bao» je tedaj objavil vrsto člankov, v katerih je kritiziral v tem pogledu storjene napake. A statistiki OZN so kitajske podatke sprejeli samo zaradi tega, ker ni bilo nobenega dokaza, da bi bili netočni. Uradne kitajske podatke o smrtnosti prebivalstva smatrajo strokovnjaki OZN za prenizke, one v zvezi s prirastkom pa pretirane.

Celo ob predpostavki, da se je v zadnjih 16 letih na Kitajskem rodilo ne samo 170, marveč 180 milijonov otrok, od katerih naj bi jih pri življenju ostalo 165 milijonov, kot tudi, da bodo današnji kitajski otroci povprečno živeli 50 let, namesto 45, kolikor znaša kitajsko povprečje, nam bo račun pokazal, da živi danes na Kitajskem samo okrog 495 milijonov ljudi.

Kitajsko prebivalstvo za gotovo ne dosega 750 milijonov, zatrjujejo na zahodu. A tudi v ustrezni novejši kitajski literaturi, kot na pr. v reviji «Kitajska danes», je govora samo o 600 milijonih kitajskih prebivalcev.

RADIO-VELEVIZIJE

SOBOTA, 2. OKTOBRA 1965

Radio Trst A

7.30 Jutranja glasba, 11.30 Šopek slovenskih pesmi; 11.45 Pihalne godbe; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasbeno potovanje po Evropi; 14.45 Tamburaški ansambli; 15.00 «Volan», oddaja za avtomobiliste; 15.30 Bodoči solisti; 15.45 Harmonikar Aldo Gasparino; 16.00 Kavarniški koncert; 17.00 Pevski zbori Furlanije-Julijske krajine; 17.30 Glasbeni kaleidoskop; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Jazz panorama; 19.00 Pojeta Dalida in Celentano; 19.20 Tržaški motivi; 20.00 Sportna tribuna; 20.45 Ženski vokalni kvartet iz Ljubljane; 21.00 Alessandro Manzoni: Zaročenca; 21.45 Vabilo na ples; 22.45 Johann Sebastian Bach: Koncert v d-molu za dva violini in orkester; 23.00 Izbor motivov

Trst

12.05 Plošče; 12.00 Glasbeni vložek; 12.25 Tretja stran.

Koper

7.15 Jutranja glasba; 7.40 Lahka glasba, 8.00 Pevski program; 8.30 Jug. narodni plesi; 9.00 Program na ploščah; 10.40 Glasbeni vložek; 10.45 Poje Richard Anthony; 11.00 Glasba, sladka glasba; 11.30 Uspele melodije; 11.50 Glasba po željah; 12.45 Lahka glasba; 13.55 Nadaljevanje glasbe po željah; 13.30 Poročila; 13.40 Za prijetno razpoloženje; 14.00 Popevke v soboto ob 2; 14.45 Zabavna glasba; 15.00 Mali koncert zabavne glasbe; 15.40 Kulturni mozaik; 15.50 Deset minut z jug. pevci; 16.00 Orkestralni koncert; 16.30 Izbrali ste; 17.00 Glasbena panorama; 17.40 Jazzovski program; 18.00 Prenos RL; 19.00 Poje Anita O'Day; 19.30 Prenos RL; 22.15 Plesni program; 22.30 Vesti; 22.40 Nadaljevanje plesnega programa; 23.00 Prenos RL.

Nacionalni program

8.30 Glasba za dobro jutro; 9.10 Strani iz albuma; 9.45 Pevski program; 10.05 Operna antologija; 10.30 Italijanski in tuji orkestri; 11.00 Sprehod skozi čas; 11.15 Ital. narodne pesmi in plesi; 11.30 Mozartov koncert; 11.45 Glasba za godala; 12.05 Prijatelji ob 12; 13.25 Večni motivi; 14.55 Vreme na ital. morjih; 15.15 Pregled likovnih umetnosti; 15.30 Nepozabne pesmi; 16.30 Lirična glasba na ploščah; 17.25 Izžrebanje loterije; 17.30 Koncert italijanske glasbe za mladino; 18.45 Plesna glasba; 19.30 Glasbeni vrtiljak; 22.30 Tedenski pregled ameriške lahke glasbe.

II. program

8.00 Jutranja glasba; 8.30 Orkestralni koncert; 9.35 «Adele, camériera fedele», program lahke glasbe; 10.35 Najnovejše pesmi; 11.05 Glasba za dobro voljo; 12.00 Orkestralni koncert; 12.20 Operna glasba; 13.00 Srečanje ob 13; 14.00 Pevski program; 14.45 Glasbeni kotiček; 15.00 Glasbeni trenutek; 15.15 Najnovejše plošče; 15.35 Koncert v miniaturi; 16.00 Pansodija; 16.50 Plesna glasba; 17.35 Izžrebanje loterije; 18.35 Vaši najljubši pevci; 20.00 Koncert modernega jazza; 21.00 Pevski program; 21.40 Oddaja o znanosti; 22.00 Plesna glasba.

III. program

18.30 Pregled japonske literature; 18.45 Bachov koncert; 19.30 Vsakovečerni koncert; 20.30 Revija revij; 20.40 Carl Maria von Weberni: Koncert za klavir in orkester, 21.20 Mala pesniška antologija; 21.30 Simf. koncert.

Slovenija

7.15 Igramo za razvedrilo; 8.00 Poročila; 8.05 Domače pesmi in napevi; 8.35 Iz popularne koncertantne literature; 9.25 Slovenski skladatelji mladini; 9.40 Igra pihalni orkester Ljudske milice; 10.15 Pesmi in plesi iz Jugoslavije; 12.05 Tenorist Miro Brajnik; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Prek sončnih dobrav; 13.15 Zabavna glasba; 14.00 Poročila; 14.05 Koncertno kramljanje; 14.35 Naši poslušalci čestitajo; 15.20 Zabavni intermezzo; 15.30 Pojeta moški pevski zbor «Grafika» in oktet bratov Pirnat iz Mengša; 16.00 Vsak dan za vas; 17.35 Simfonični orkester RTV Beograd; 18.15 Popevke tega tedna; 19.05 Glasbene raziglednice; 20.00 Sobotni večer s plesom; 22.10 Oddaja za naše izseljence; 23.00 Poročila; 23.05 Za prijeten konec tedna.

Okvare na televizorju?
Radio TREVISAN
UL. S. NICOLÒ 21
vam s tehniki, ki so specializirani za vse nacionalne in tuje znamke, zagotavlja takojšnje in temeljito popravilo
TELEFON št. 726-276

Ital. televizija

18.15 Oddaja za najmlajše; 20.05 Šport, 20.30 Dnevnik; 21.00 Nastop Adriana Celentana; 23.00 Dnevnik.

II. kanal

21.00 Dnevnik; 21.15 «Tosca», opera v 3 dejanjih Giacoma Puccinija.

Jug. televizija

10.00 TV v šoli; 17.40 Kje je, kaj je; 17.55 Zoki Poki — lutkovna oddaja; 18.10 Vsako soboto; 18.25 TV obzornik; 18.45 Slobodan Stojanović: Alergija — mladinska igra; 19.40 Cikcak; 20.00 TV dnevnik; 20.30 TV obzornik; 20.40 S kamero po svetu; 21.10 Druga plat medalje — humoristična oddaja; 22.00 Rečna ladja — serijski film; 22.50 Poročila.

V ŠTATENBERGU PRI MARIBORU

Drugi književni simpozij

Poudarek na potrebi po spoštovanju klasičnih humanističnih vrednot in kulturne tradicije

V Štatenbergu pri Mariboru se je pred kratkim na drugem književnem simpoziju «Štatenberg 65» (v organizaciji Društva književnikov Slovenije, oziroma njegovega mariborskega pododbora) pred kratkim zbralo 20 književnikov iz vseh krajev Jugoslavije ter iz inozemstva. Po tridnevnem razpravljanju o liku sodobnega človeka v povojni književnosti, so vsi soglasno ugotovili, da je eden od temeljnih problemov našega časa v čedalje bolj pogostem zanemarjanju resničnih duhovnih potreb in človeških vrednot, kar prihaja do negativnega izraza tudi v književnosti. V resoluciji, ki so jo udeleženci štatenberškega sestanka sprejeli, je rečeno, da do tega prihaja tudi zaradi pospešenega in pogosto zelo brezobzirno tehnokratiziranega razvoja sodobne družbe. Književniki, je nadalje rečeno, se, razumljivo, zavedajo tega, da je bodočnost celotne civilizacije zagotovljena s kar najbolj racionalno industrializacijo, vendar pa mora biti njena ustvarjalna vsebina zagotovljena tudi s spoštovanjem klasičnih humanističnih vrednot ter kulturne tradicije ter z ustvaritvijo novih etičnih in estetskih zasnov. Analiza najrazličnejših pojavov našega današnjega življenja (urbanizacija, prelivanja prebivalstva in ekonomska emigracija, sredstva množične komunikacije, ob istočasnem razpadanju etničnih in etičnih kategorij itd.) dokazuje, da med drugim obstaja stalna nevarnost, spričo katere bi tudi nam utegnil postati edino in izključno merilo dobiček za vsako ceno. Udeleženci sestanka so zaradi tega poudarili potrebo po zaščiti tako kulturnih vrednot kot tudi osnovnega življenjskega okolja.

Poleg slovenskih književnikov so se štatenberškega simpozija letos udeležili še Nedjeljko Fabrio in Giacomo Scotti z Reke, prof. Vojko Novakovič iz Novega Sada, madžarski pesnik Šafer Pal, Tržačan Filibert Benedetič, češki romanopisec Bohumil Hrabalj in zagrebški esejist Tomislav Ladan. Od slovenskih pesnikov in pripovednikov pa so bili prisotni France Filipič, Branko Rudolf, Nada Gaborović, Marijan Krangerber, Slavko Jug-Kočevar, Tone Potokar, Jože Šmit, Franjo Smerdu, Božidar Borko, France Forstnerič, Leopold Suhodolčan in Marijan Kolar. Simpozija se je udeležil, poleg omenjenih, tudi mladi pesnik in prevajalec Ljubiša Djidić iz Kruševca. Udeležencem so poslali pozdravna pisma pesniki iz Velike Britanije in Avstrije. V okviru sestanka je bil organiziran tudi «večer prevodov lirike», na katerem so nastopili dr. Franjo Smerdu, ki je publiki predstavil svoje prevode slovenske poezije v nemščino, Giacomo Scotti s prevodi v italijanščino, Ljubiša Djidić v srbohrvaščino in Jože Šmit s svojimi prevodi avstrijske poezije v slovenščino.

Na čast udeležencev simpozija je občinska skupščina Slovenske Bistrice v štatenberškem gradu priredila sprejem, ptujska občinska skupščina pa v ptujskem gradu svečano kosilo. Književniki so tudi porabili to priliko ter obiskali Ptujsko goro ter kulturno-zgodovinske spomenike tega prelepega kraja. Štatenberško srečanje se je zatem zaključilo v Slovenski Bistrici, kjer je udeležencem bila prirejena zakuska in predani darovi. Organizatorij simpozija so tudi sklenili, da bodo prihodnje leto ponovno povabili letošnje udeležence, ki se jim bodo pridružili še mnogi drugi iz vseh krajev Jugoslavije.

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ

F. Vendramin v Gorici

V novem slikarskem razstavišču, ki je nasproti goriške kavarne «Al teatro», je zanimiva razstava slik na steklu Florjana Vendramina. Je to zamenjalna razstava, ki jo prireja ustanova «Pro Loco» v okviru obmejne kulturne izmenjave po dogovoru z zavodom za turizem v Novi Gorici. Zato nosi katalog tudi temu primeren naslov: Folklora in narodne noše treh narodov. Vendramin se je rodil leta 1927 v bližnjem Čepovanu. Učil se je za geometra v Modeni in zaključil svoj študij po vojni v Zagrebu. Od leta 1952 proučuje folkloro vzhoda. Ker pa je že kot dijak zmagal na nekem slikarskem natečaju, uporablja svojo umetniško nadarjenost od leta 1956 za slikanje narodnih noš jugoslovanskih narodov. Slika na zelo svojstven način, ki ga je v teku let izpopolnil do učinkovite krasotne slikovitosti, kot smo to nazorno spoznali lani v Novi Gorici na njegovi osebni razstavi «Mozaik narodnih noš in plesov». Od tedaj se usmerja Vendraminova pozornost tudi na sosedno furlansko folkloro Karnije, ki je na razstavi zastopana z deli «Ljubosumnost», «Lov na fazane» in pa «Furlanski vrtnici». Od Koroške preko Gorenjske, Prekmurja in, seveda, Gorice, Trsta in Istre, Vendramin zajema prikazano snov tudi iz Hrvaške, Srbije ter sega tja do skrajnega juga Makedonije in do meja muslimanske Albanije, kar prihaja tu do izraza predvsem v razgibanosti narodnih plesov. Vendraminova dela se odlikujejo po posebnem blesku barvnih odsevov, ker poleg barv uporablja tudi kristale in raznobarvne drobce stekla. S tem stopnjuje žarko pestrost do neobičajnih vrhov slikovitosti. To tudi pojasnjuje, zakaj ta stekla vzbujajo upravičeno zanimanje zlasti pri strokovnjakih za notranjo opremo obsežnih javnih prostorov, kjer je važna učinkovitost dekoracije na daljavo. Ni dvoma o tem, da je Vendramin v svojih stvaritvah zelo posrečeno povezal umetnost z izredno obrtniško spretnostjo, ki jo zahteva tovrstno slikanje pri izbiri uporabljenega gradiva in delovnega postopka. Le-ta prehaja že v območje najsodobnejših posegov pop-arta po očarljivih optičnih učinkih odbojne svetlobe, ki spreminjajo blesk in živahnost odsevov drobcev barvanega stekla in kristalov s premikanjem gledalca, ko jih gleda iz različnih zornih kotov.

MILKO BAMBIČ

Kaj je privedlo Juliette Greco, do tega, da je pred kratkim poskušala napraviti samomor? Če ne za radi drugega, bi se bila morala temu ogniti že zaradi svoje ljubke hčerke Natalije, ki jo vidimo na sliki

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Danes vam bo potrebna precejšnja razgledanost, da bi se mogli znajti v novih okoliščinah. Ogibajte se razburljivosti v družbi s prijatelji.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Pazite, da bi nihče nepoklican ne posegal na področje vašega dela. Spričo krivičnih kritik na vaš račun, ohranite vendarle svojo hladnokrvnost.

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) Danes boste izpolnili svoj delovni dan s sestavljanjem novega načrta. S podporo onih, ki vas ljubijo, vam bo uspelo uresničiti vaš davni sen.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Vse vaše današnje težkoče bodo nastale zaradi spletkarjenja nekoga, ki ste mu v napoto. Primanjkuje vam samozavesti.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Uspešno boste izpolnili neko poverjeno vam delikatno nalogo. Ne zanemarjajte nekaterih važnih družinskih vprašanj.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Pazljivo proučite položaj in skušajte ugotoviti, kaj se pravzaprav dogaja. Uspelo vam bo zadovoljivo rešiti neki sorodniški spor.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Ne odpovejte se dokončno neki koristni zamisli, čeprav je sodelavci trenutno nočejo sprejeti. Bodite previdni v svojih odnosih z osebami, ki jih prvič vidite.

ŠKORPIJON (od 23.10. do 21.11.) Odpovejte se vendarle že enkrat svoji neodločnosti, s tem odlašate že predolgo. Opustite premlevanje starih vprašanj, ki ste zanje že ugotovili, da jih ni moč rešiti.

STRELEC (od 22.11. do 20.12.) Danes vam je zagotovljen lep finančni uspeh. Ni mogoče hkrati delati za čas in dobiček.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Pazite se pred napačnim ocenjevanjem položaja, ker bi vas to utegnilo drago stati. Ustvarite si čimprej svoj lastni dom.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Imeli boste posla z oblastmi, kar pa naj vas ne skrbi preveč. Ne izrekajte svojih sodb o ljudeh, ki jih ne poznate.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Potrudite se, da bi svoje delo opravljali bolj naglo ter z večjim uspehom. Sleherna prenagljenost na čustvenem področju bi vam samo škodila.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 21,2, najnižja 14,4, ob 19. uri 18,7; zračni tlak 1016,6 stanoviten, vlaga 74 odst., brez vetra, nebo jasno, morje mirno, temperatura morja 20 stopinj.

Tržaški dnevnik

Danes, SOBOTA, 2. oktobra
Mirna
Sonce vzide ob 6,03 in zatone ob 17,45. Dolžina dneva 11,42. Luna vzide ob 14,02 in zatone ob 22,20
Jutri, NEDELJA, 3. oktobra
Terezija

S ŠOLSKO MAŠO SE JE VČERAJ ZAČELO NOVO ŠOLSKO LETO

V slovenskih osnovnih in srednjih šolah vpisanih letos 2061 učencev in dijakov

Eni osebi poverjena tri ravnateljstva srednjih šol - Nabrežinski šolski okoliš še brez didaktičnega ravnatelja

Otroci z mamicami v slovensko šolo pri Sv. Jakobu

S šolsko mašo se je včeraj začelo novo šolsko leto 1965-1966. Po prvih, sicer neuradnih podatkih je v slovenske osnovne šole na Tržaškem vpisanih skupno 1038 otrok (lani 1044), v srednje pa 1023 (lani 1050). Na osnovnih šolah je letos 100 razredov, to je 5 manj kot lani. Šolska ravnateljstva so že prejela učbenike za osnovne šole in učitelji jih bodo razdelili učencem prihodnji teden. Knjige so na razpolago za vse razrede, razen za II. razred, ker so še v tisku. Šolske oblasti upajo, da bodo te knjige v kratkem dotiskane. To pričakujemo tudi mi.

V sestavi vodstev osnovnih šol so letos nastale nekatere spremembe. Tako je bila didaktična ravnateljica za nabrežinski šolski okoliš Marija Corsini premeščena v Pieris, ker je zmagala na državnem natečaju in je bila dodeljena tamkajšnjemu didaktičnemu ravnateljstvu. Na njeno mesto ni bil do sedaj še imenovan novi didaktični ravnatelj. Upati je, da bo šolsko skrbništvo čimprej uredilo to zadevo in imenovalo didaktičnega ravnatelja. Pri tem naj omenimo, da npr. včeraj ni bilo v Zgoniku še nobenega učitelja in da je šolski sluga spremljal otroke k šolski maši. Do tega je prišlo, ker se je nekaj zataknilo pri razmeščanju učiteljev, vendar bi didaktični ravnatelj lahko uredil zadevo, če bi že bil v Nabrežini. Da ne bi prišlo še do drugih neprijetnosti, je potrebno, da didaktično ravnateljstvo v Nabrežini popolnoma deluje.

Druga sprememba je nastala pri vodstvu srednjih šol. Prof. Abramova je namreč na podlagi natečaja pred kratkim dobila stalno namestitev v Gradišči, a je zaprosila za dodelitev k srednji šoli pri Sv. Ivanu. Šolske oblasti so ugodile njeni prošnji in so jo dodelile omenjeni šoli, obenem pa so ji poverile ravnateljstvo znanstvenega ter klasičnega liceja in ravnateljstvo srednje šole na Katinari. Tako naj bi prof. Abramova vodila ravnateljstva kar treh srednjih šol. K zadevi se bomo še povrnili, vendar že zdaj poudarjamo, da to pomeni omalovaževanje šol s slovenskim učnim jezikom, če že ni namig k ukinitvi šol. Pričakujemo, da bodo pristojne oblasti proučile to zadevo in za vsako šolo imenovale svojega ravnatelja.

Kakor smo zvedeli, je včeraj Odbor za slovensko šolo bil na razgovoru pri šolskem skrbniku, kateremu je med drugim obrazložil problem imenovanja novega didaktičnega ravnatelja za nabrežinski okoliš.

Prihod odličnega ameriškega znanstvenika

Včeraj popoldne je prišel iz ZDA v Trst prof. Rosemblut, eden najvidnejših svetovnih znanstvenikov na področju fizike plazme.

Prof. Rosemblut bo skupno s številnimi drugimi znanstveniki predaval na mednarodnem centru za teoretsko fiziko v Trstu o fiziki plazme, o kateri so začeli razpravljati z začetkom letošnjega akademskega leta centra.

Splavitev poljske ladje

Splavitev poljske ladje «Ziemia Szczecinska» se bo danes ob 11. uri v ladjedelnici Sv. Marka udeležil tudi podtajnik trgovinske mornarice Riccio skupno z italijanskim veleposlanikom na Poljskem, ki bosta zastopala italijansko vlado. Fincantieri bo zastopal poslanec Tupini in glavni ravnatelj Guani. Ladja ima 23.725 ton in jo je kupila družba «Centralmotor» iz Varšave.

Pristaniški promet v Javnih skladiščih

Pristaniški promet v Javnih skladiščih je dosegel v septembru 163.000 ton, to je 3000 ton več kot septembra lani. Raztovorili so 93 tisoč ton, naložili na ladje pa 70 tisoč ton. V prvih 9 mesecih letos je znašal pristaniški promet skozi Javna skladišča 1.449.000 ton, s porastom 5,4 odstotka v primerjavi s prvimi 9 meseci lani. Skrčil se je promet z žitom in lesom. Malce je narasel promet s premogom in rudami. Precej je narasel promet z raznim blagom.

Vprašanje dr. Šiškoviča o otroških vrtcih ONAIRC

Deželni svetovalec KPI dr. Šiškovič je včeraj predložil predsedstvu deželnega sveta vprašanje, kaj kane deželni odbor storiti v zvezi z resnim položajem, ki je nastal v ustanovi ONAIRC zaradi pomanjkanja sredstev, tako da preti otroškim vrtcem ukinitev. Nadalje je vprašal, kako mislijo dokončno rešiti vprašanje vrtcev sploh.

Skupno s prof. Semo je vložil dr. Šiškovič tudi vprašanje o načrtih za gradnjo industrijskega področja na Krasu med Občinami in Prosekom, pri čemer je tudi omenil, da bi utegnilo priti do uresničenja tega načrta izven deželnega načrtovanja za gospodarski razvoj.

Končno je skupaj s prof. Semo vložil še vprašanje, kaj meni storiti odbor, da se preuredi ustanova industrijskega pristanišča.

Seja miljskega občinskega odbora

Predvčerajšnjim se je sestal miljski občinski odbor. Na seji je razpravljal o raznih navadnih upravnih zadevah ter določil dnevni red prihodnjega zasedanja. Odbor je tudi sklenil, da bodo priredili v Miljah praznik grozdja v nedeljo, 10. oktobra.

Blok pri Lazaretu mednarodni prehod

Iz Beograda poročajo, da so na zadnji seji izvršnega sveta SFRJ sprejeli sklep, na osnovi katerega postane mejni prehod pri Lazaretu mednarodni mejni prehod.

OB ZAČETKU NOVEGA ŠOLSKEGA LETA

Slovenski dijaški dom sprejel svoje stare in nove gojence

Odbor Dijaške matice je predstavil gojencem novega ravnatelja doma prof. Jožeta Umeka

Ob začetku novega šolskega leta je Slovenski dijaški dom v Trstu včeraj sprejel svoje stare in nove gojence. Ob tej priliki so slnoči član odbora Dijaške Matice, ki skrbi za dijaški dom, pozdravili gojence, jim priporočili, naj se pridno učijo, ter jim predstavili novega ravnatelja. Dosedanji upravnik doma Drago Pahor je namreč po dovršeni službeni dobi stopil v pokoj. Za novega ravnatelja doma je bil imenovan prof. Jože Umek, ki ga naša mladina že dobro pozna, saj je dolgo vrsto let poučeval na slovenskih srednjih šolah v Trstu.

Gojenci doma, vzgojitelji in člani odbora Dijaške Matice so se sinoči zbrali z novim ravnateljem v glasbeni dvorani doma, kjer je gojence najprej nagovorila predsednica Dijaške Matice Tončka Čokova, ki je gojencem in osebju dijaškega doma želela prijetno bivanje in najlepše uspehe v novem šolskem letu. Predstavila jim je novega ravnatelja, nato pa se je v imenu Dijaške Matice zahvalila dosedanjemu upravniku Dragu Pahorju, ki je skozi 12 let upravljal dijaški dom in posvečal vse svoje moči vzgoji slovenske mladine.

Nato je gojence s toplimi besedami vzgojitelja nagovoril profesor Umek, ki jim je polagal na srce, naj se marljivo učijo, naj pomislijo na žrtve in trud svojih staršev, naj bodo vzorni dijaki in tovariški sošolci. Pri tem je poudaril, da je dijaški dom vzgojni zavod in da hoče imeti samo take gojence, ki bodo delali čast sebi, slovenskim šolam, vzgojiteljem, staršem in celotni slovenski narodni skupini.

Dijaški dom, je pripomnil, hoče imeti take gojence, ki bodo vsem v ponos in za katerimi bodo ljudje radi govorili: «Glejte jih, to pa so pridni in lepo vzgojeni gojenci Slovenskega dijaškega doma». Zaključil je z željo, da bi vsi dosegli lepe uspehe in se dobro počutili v svojem domu.

Gojenci, ki so zelo pazljivo poslušali besede novega ravnatelja, so nato odšli spat, člani odbora Dijaške Matice pa so še z ravnateljem in vzgojnim osebjem zadržali v razgovoru o vprašanjih doma in vzgoje šolske mladine, ki so jo starši zaupali dijaškemu domu.

Dr. Berzanti v Rimu

Včeraj je deželni predsednik dr. Berzanti odpotoval v Rim skupno z odbornikom za industrijo Marpillerom, kjer sta se snoči sestala z ministrom za državne udeležbe Bojem. Razpravljala sta z ministrom o industrijskih podjetjih z državno udeležbo in o bodoči ureditvi vprašanja rabeljskega rudnika.

Na Proseku predavanje o umnem kletarjenju

Na pobudo Gospodarskega društva na Proseku bo danes, 2. oktobra, ob 20.30, inž. Stanislav Grgič v društveni dvorani imel strokovno predavanje o umnem kletarjenju.

Gospodarsko društvo ter Kmečka zveza, Zveza malih posestnikov in Slovensko gospodarsko združenje, ki podpirajo to koristno pobudo, vabijo vinogradnike s Proseka in okoliških vasi, naj se udeležijo predavanja, ki jim bo zelo koristilo, da bodo imeli dobro vino.

Deske padle na delavca

Včeraj zjutraj so v bolnišnici nudili prvo pomoč 47-letnemu pristaniškemu delavcu Dušanu Podreki iz Ul. Praga 10, ki se bo moral zdraviti šest dni zaradi rane po levem sredincu, desni roki, stegnu in nogi. Podreka se je ponesrečil malo prej v lesnem pristanišču na pomolu Gaslini, kjer je nadzoroval natovarjanje lesa na motorno ladjo «Giosue Borsi». Žerjav je pravkar dvigal tovor desk, ko se je odvezala vrv in deske so padle na Podreko ter ga ranile. Ponesrečenca so v bolnišnico prepeljali z rešilnim avtom.

Urnik Tržaškega avtomobilskega kluba

Od torka dalje bo veljal v Tržaškem avtomobilskem klubu naslednji urnik: ob delavnikih razen sobot od 8.30 do 12. in od 16.30 do 18. ure. Ob sobotah od 8.30 do 11.30 ure. Za javni avtomobilski register pa bo veljal naslednji urnik: vse dni od 9. do 12. ure.

NA SEDEŽU TRŽAŠKE TRGOVINSKE ZBORNICE

Sestanek v zvezi s pripravami prihodnjega sejma Alpe-Adria

Izboljšati bi bilo treba nekatere stvari, ki ovirajo nemoten potek poslovanja

V prostorih trgovinske zbornice so se sestali člani tržaške delegacije italijansko-jugoslovanske mešane trgovinske zbornice iz Milana. Na dnevnem redu so bila razna vprašanja o poslovanju v zvezi s spomladanskim sejmom obmejne blagovne menjave Alpe Adria 1965 ter o pripravah za novo prireditev, ki bo v Ljubljani spomladi prihodnjega leta. Sestanka so se udeležili predsednik tržaške delegacije in podpredsednik milanske mešane zbornice dr. E. Vatta; načelnik zunanjetrgovinskega oddelka tržaške trgovinske zbornice in tajnik delegacije dr. Maurel, podpredsednik tržaške delegacije in član izvršnega odbora milanske zbornice Dušan Košuta in drugi člani odbora.

Predsednik dr. Vatta je poročal o stikih, ki jih je imel z novim voditeljem zunanjetrgovinskega oddelka Generalnega vladnega komisariata za deželo Furlanijo-Julijsko krajino dr. Scaparrom. Dr. Vatta je pri tem poudaril, da gre za kompetentno osebnost, ki dobro pozna vprašanja obmejne trgovine tudi na našem področju.

Člani delegacije so med razpravo načeli tudi vprašanje organizacije in sodelovanja na naslednjem sejmu Alpe Adria; v tej zvezi pa so poudarili, da bi bilo treba v okviru te vsakoletne prireditve, izboljšati nekatere točke, ki predstavljajo večje ali manjše ovire na poti k nemotenemu poteku poslovanja.

Tako na primer bi morala Jugoslavija odstopiti od stališča, da zahteva devizno kritje za operacije v zvezi s sejmom Alpe Adria. Operaterji, namreč, zaradi te določbe naletijo pri svojem poslovanju na velike težave, in sicer zlasti pri operacijah, ki so vezane med seboj. V številnih primerih se namreč dogaja, da ostane protisrednost za uvoženo blago blokirana na naši strani pri Banca d'Italia, ker mora ustrezni partner v Jugoslaviji poiskati nekoga, ki ima devizno kritje. Če namreč partner nima zahtevanega deviznega kritja, mu nič ne pomaga, da ima v Trstu ali v drugem centru na tej strani meje deponiran denar, ker ne more za ta denar nič kupiti, dokler ni rešeno vprašanje deviznega kritja. Vprašanje nujne poenostavitve plačilnega sistema pri poslovanju v zvezi z Alpe Adria bo po vsem tem na dnevnem redu tudi na naslednjih sestankih tržaške delegacije mešane zbornice, poleg tega pa nameravajo njeni člani predočiti v najkrajšem času ta problem tudi jugoslovanskim gospodarskim oblastem.

Zastrupil se je z gobami

Nič niso pomagala navodila in obvestila dnevnega časopisja, naj posamezniki ne nabirajo gob, če jih dobro ne poznajo. 41-letni delavec Giovanni Lussich iz Ul. Del Pane 3 se ni zmenil za opozorila in je pred nekaj dnevi v nekem gozdiču pri obelisku na Opčinah nabral gobe. Prinesel jih je domov in jih je predvčerajšnjim zvečer zaužil za večerjo. Nekaj časa potem pa so ga napadli hudi želodčni krči. Z zasebnim avtom so ga odpeljali v bolnišnico, kjer so ga zaradi zastrupitve s hrano sprejeli na prvi medicinski oddelek. Zdraviti se bo moral osem dni.

Z avtom podrl žensko

Ko je včeraj popoldne 25-letna prodajalka Bruna Bonetti por. Correti iz Boršta št. 74 v bližini stavbe št. 1 na zebrastem prehodu prečkala Istrsko ulico, jo je z avtom TS 24282 podrl 64-letni Martino Clementi iz Ul. Pacinotti 2, ki je vozil proti Trgu Pestalozzi. Pri nesreči se je Bonettijeva pobila po levi nogi in stegnu. S taksijem so jo odpeljali v bolnišnico, kjer so ji nudili prvo pomoč. Okrevala bo v šestih dneh

SEJA DEŽELNEGA SVETA

Opoziciji je uspelo izbojevati razpravo o zakonu o ustanovitvi komisije za izseljevanje

Vodja skupine KD Mizzau je predlagal, naj svet sploh ne začne razprave o osnutku, češ da ni pristojen za to vprašanje - Z 21 glasovi proti 19 je opozicija njegov predlog zavrnila

Včerajšnja seja deželnega sveta je bila bolj živahna kot po navadi, ker so namreč razpravljali na njej o zakonskem predlogu komunistične skupine za ustanovitev komisije, ki bi izvedla raziskavo o izseljevanju iz Furlanije-Julijske krajine. To vprašanje je za našo deželo, in še zlasti za njen furlanski del, zelo pereče oziroma naravnost življenjskega pomena. Zato ni čudno, da so se ostro kresala med seboj nasprotna mnenja, čeprav so trdili vsi, da jim je rešitev tega vprašanja zelo pri srcu. Do napetega položaja pa je prišlo zato, ker je vodja svetovalske skupine KD Mizzau zahteval, da se razprava o zakonskem osnutku svetovalcev KPI sploh ne začne, češ da ni v skladu z deželnim statutom in da je za to vprašanje pristojna samo država, ki ga rešuje preko ministrstev za delo in za zunanje zadeve.

To stališče in utemeljitev je odločno zavrnil svetovalec de Caneva (KPI), ki je zakonski osnutek predložil in tudi poročal o njem. De Caneva je dejal, da je bilo nekaj izrednega že dejstvo, da zakonskega osnutka sploh niso predložili pristojni komisiji deželnega sveta. Nato je odločno zavrnil zahtevo da se osnutek umakne z dnevnega reda, ter argumente, da deželni svet ni pristojen za razpravljanje o njem. Rekel je, da je vprašanje izseljevanja življenjsko važno, saj je razpravljal o njem pred kratkim tudi parlament. V inozemstvu je na delu 3.000.000 Italijanov, skupno z družinami pa jih je kar 6 milijonov. Samo leta 1964 so poslali domov za 343 milijard lir deviz.

Svetovalec PSDI prof. Bertoli je zatem dejal, da mu je pravni urad dežele sporočil, da je za vprašanje izseljevanja pristojna izključno država ter pribil, da se strinja z dr. Mizzauom, naj se ne preide k razpravi o zakonskem predlogu.

Zatem je z velikim zanosom in globokim občutkom spregovoril socialist Moro, ki je doma iz Karnije in zato vprašanje izseljevanja še posebno močno občuti. Rekel je, da deželni svet mora razpravljati o njem ne glede na mnenje pravnega urada, ki je že tako često pogrešil v svojih sodbah, saj je vlada doslej vrnila deželi že mnogo odobrenih zakonskih osnutkov, pa čeprav je ta urad izrekel o njih ugodno mnenje. Rekel je, naj gre dr. Mizzau reč izseljencem, da sta za stvar pristojni samo ministrstvo za delo in za zunanje zadeve, pa bo videl, na kakšen sprejem bo naletel! Dočal je, da so o vprašanju izseljevanja razpravljali v sardinskem deželnem svetu ravno takrat, ko je bila tam na obisku delegacija iz naše dežele. Moro je še povedal, da se je lani število izseljencev iz Karnije zvišalo za nadaljnjih 7 odst. ter da je položaj naravnost dramatičen. Zato je treba o stvari razpravljati, ker je na podlagi člena 6 deželnega statuta dežela za to tudi pristojna.

Sledilo je glasovanje o predlogu dr. Mizzaua, naj se ne začne razprava o osnutku. Zanj so glasovali svetovalci KD in PSDI, proti pa svetovalci KPI, PSI, dr. Škerk, PLI in MSI. Mizzauov predlog je bil zavrnjen z 21 glasovi proti 19, kar je značilno, saj je bil to eden redkih primerov, ko pride večina v manjšino. Značilno je tudi, da se je pri glasovanju vzdržal furlanski demokristjan Romano. Vsa stvar je zbudila nekam mučen vtis med demokristjansko svetovalsko skupino, ki je izdala pozneje poročilo, v katerem pravi, da ni hotel Mizzau, ki je tudi sam sin in brat izseljencev, s svojim predlogom podcenjevati tega vprašanja ter da zato kot vsi ostali demokristjanski svetovalci močno občuti to vprašanje, ki je v naši deželi zelo resno z gospodarske in socialne plati. Zato bo morala deželna uprava storiti v mejah svojih pristojnosti vse, da olajša položaj izseljencev, hkrati pa da se izseljevanje omeji s povečanjem števila delovnih mest v deželi sami.

Ker je torej poskus dr. Mizzaua, da bi preprečil v deželnem svetu obravnavanje tega vprašanja, češ da ni zanj pristojen, propadel, se je razprava pričela. Svetovalec De Caneva je podal daljše poročilo, v katerem je zakonski predlog orisal. Rekel je, da ni morda vprašanje izseljevanja nikoli tako skrbelo javnega mnenja, vladnih organov in izvolienih ustanov. Dogodki v Zahodni Nemčiji, Angliji, Belgiji in Švici ter grozna nesreča v Mattmarku terjajo, da se neha dosedanja vladna politika, po kateri se je izseljevanje smatralo kot nekak varnostni izpuh proti velikemu naraščanju prebivalstva. Po drugi strani pa bi ostali vsi nameni vsedržavnega načrtovanja le mrtva črka, če se ne zaustavi odtok kvalificirane delovne sile. Spričo socialne drame, ki jo predstavlja izseljevanje, in potreb, ki izhajajo iz gospodarskega razvoja naše dežele, zahtevajo komunisti, da se ustanovi raziskovalna komisija za izseljevanje. Ta komisija bi morala raziskovati socialni in pravni položaj naših izseljencev, ki delajo v državah SET in v Švici. Pri tem bi morala posvečati posebno pažnjo delovnim pogodbam in mednarodnim konvencijam, socialnemu zavarovanju, stanovanjskim razmeram in javnim uslugam ter življenjskim razmeram izseljencev sploh. Nadalje bi morala komisija raziskovati o odnosih izseljencev z družinami, ki so ostale v domovini, o uporabi denarnih pošiljk itd. Zelo bi bilo tudi koristno, da bi pripravili seznam s kartoteko izseljencev z navedbo imena, starosti, poklica, kvalifikacije, plače, pripravljenosti za povratek, gmotnega stanja itd., tako da bi imeli o tem vprašanju in položaju jasno sliko. Vse to bi služilo, da bi dali skupno z vlado pobudo za razne ukrepe v korist izseljencev, za njihovo zaščito in za zaposlitev v domačih krajih.

De Caneva je nato na kratko orisal štiri člene zakonskega osnutka. Zadnji člen predvideva 100 milijonov lir prispevka za uspešno delo komisije. Pri tem je še poudaril, da je več Furlanov v drugih krajih Italije in v tujini kot v Furlaniji sami, da izgublja zato naša dežela ogromno dragocene delovne sile ter da povzroča to tragičen položaj v družinah, saj je postala naša dežela «domovina obveznih razpornik», čeprav je pretežno katoliška.

Za njim je spregovoril misovec Gefter-Wondrich, ki je dejal, da je vprašanje izseljevanja pereče tudi za Trst.

Demokristjan Romano, ki se je edini pri glasovanju vzdržal, je rekel, da je hotel s svojim vzdržanjem vprav poudariti veliko važnost tega vprašanja za našo deželo, ker meni, da se mora ukvarjati z njim tudi deželni svet, da pokaže tolikim, preštevilnim našim delavcem, ki so tako daleč, naše vzajemno razumevanje za vsa njihova vprašanja. Rekel je, da je vlada že marsikaj storila za izseljence, da pa je njih položaj še vedno zelo resen. Po njegovem mnenju se je treba lotiti tega vprašanja predvsem s tem, da se ustvari čimveč novih delovnih mest v sami deželi.

Socialist Giacometti, ki je specialist za tbc, je rekel, da je videl v svoji zdravniški praksi nešteto žalostnih primerov izseljencev, ki so odšli zdravi v svet ter se vrnili domov vsi bolni in bolni. Zato je treba vprašanje izseljevanja korenito rešiti, a najprej je treba poskrbeti za boljše socialno zavarovanje in zdravstveno zaščito izseljencev. Na koncu je predlagal, naj se po splošni razpravi pošlje zakonski osnutek pristojni deželni komisiji, da pojde po normalni poti, to je da bo o njem najprej razpravljala v podrobnostih ta komisija. V tem smislu so nato socialisti predložili tudi resolucijo. Misovec Morelli je zatem govoril o vprašanju

«ŽELVIN DAN» TUDI V TRSTU

Rascel in Delia Scala sta osvojila občinstvo

Predstava se bo ponovila še danes in jutri

Preden sta prišla v Trst, sta Renato Rascel in Delia Scala kdo ve kolikokrat odigrala «Želvin dan», glasbeno komedijo, ki sta jo napisala in zrežirala Garinei in Giovannini. In prav sedaj pred kratkim so to glasbeno komedijo začeli igrati v Parizu (z Annie Girardot namesto Delie Scale), napovedujejo jo v bližnji bodočnosti v Pragi in verjetno bo šla naprej.

Lorenzo Lombardi (ki ima, da bo poleg svojega dela na gradbiščih le še uspel tudi napraviti izpite, da bi postal inženir) in njegova žena Maria se prepirata. Seveda, začne se že z razočaranjem, ki ga Lorenzo doživi, ko dobi za svoj rojstni dan neznatno darilce (pričakoval pa je veliko risalno mizo). Potem povodov za prepir ne manjka in scene iz preteklega življenja se vrstijo druga za drugo med hitrimi spremembami na odru, med popevkami in glasbo. In Lorenzo ves čas grozi, kaj bo navravil — oditi hoče, pa najde vedno tako oviro, ki je ni — potem je Maria nepopustljiva; toda končno pa se le vse lepo pomiri. V komediji ni nič velikega, delo ni z ničemer «angažirano» temveč govori zelo preprosto: nič ni hudega, če se zakonci tako po malem prepirajo, saj je to manj nevarno kot pa miren dolgčas; končno so pa ti prepiri tudi nekoliko zabavni.

Renato Rascel in Delia Scala sta se v delu dobro «našla». In njuna naloga ni majhna, saj sta skoraj tri ure ves čas na odru, govorita, pojeta, plešeta. Poleg njiju nastopajo pevci in pevke, plesalci in plesalke.

Pri pripravi dela je bilo zaposlenih še vse polno sodelavcev, tako Coltellacci za sceno in kostume in Buddy Schwab za koreografijo.

Občinstvo je delo sprejelo z očitnim navdušenjem, ki se zlasti na koncu predstave dolgo ni poleglo.

Zastrupitev z gobami

Tudi v olju vložene gobe so nevarne in prav na tak način pripravljene gobe so spravile v bolnišnico 42-letnega uradnika Vincenza Ferranteja iz Ul. Boccaccio 6 in njegovo 12-letni hčerko Donatello. Predvčerajšnjim zvečer sta oče in hči okrog 20. ure zaužila gobe, ki sta jih dobila v dar od neke družine iz Tridenta. Nekaj časa potem sta se počutila slabo in zaprosila za zdravniško pomoč. Z zasebnim avtom so ju odpeljali v bolnišnico, kjer so Donatello sprejeli na četrti medicinski oddelek s prognozo okrevanja v enem tednu, Ferranteju pa so nudili samo prvo pomoč ter ga nato odslovili s prognozo okrevanja v 5 dneh.

Nesreča delavca

V starem pristanišču se je včeraj popoldne ponesrečil 50-letni delavec Sergio Fragiacomo iz Ulice Alfieri 2. Na ladji «Carso», ki je zasidrana ob skladišču št. 1, je z glavo nerodno udaril v železno steno podpalubja, pri tem se je še ranil po sencih. Z rešilnim avtom so ga odpeljali v bolnišnico, kjer se bo moral na nevrokirurškem oddelku zdraviti osem dni.

ODPRLA SO SE ŠOLSKA VRATA

TRŽAŠKA KNJIGARNA

V UL. SV. FRANČIŠKA, 20 — TEL. 61-792

IMA NA RAZPOLAGO SLOVENSKE IN ITALIJANSKE ŠOLSKE KNJIGE TER VSAKOVRSTNE ŠOLSKE POTREBŠČINE

Prosvetno društvo «Slavko Škamperle» vabi vse člane in Svetoivančane na

Informativno predavanje o Slovenskem gledališču

ki bo v ponedeljek 4. oktobra ob 20.30 na stadionu «1. maj», Vrdelska cesta 7.

Predaval bo Filibert Benedetič.

Člani SG bodo nato predvajali kratek zabavni prizorček.

Gledališča

VERDI

Od danes zvečer do 10. tm. ponovitve glasbene komedije «Želvin dan» skupine Rascel-Scala.

Pri blagajni gledališča se nadaljuje prodaja vstopnic za drevišnjo predstavo ob 21. uri, za obe jutrišnji predstavi ob 16. in ob 21. uri, sprejemajo pa se tudi rezervacije mest za naslednje predstave.

AVDITORIJ

Danes dopoldne se v Galeriji Protti začenja prodaja vstopnic za prvi simfonični koncert po ljudskih cenah v organizaciji občinskega gledališča Verdi. Koncerti bodo v Avditoriju (vhod iz Ul. Tor Bandena) 5., 13. in 21. okt. ob 21. uri.

Otvoritveni koncert orkestra gledališča Verdi bo dirigiral Gaetano Delogu s sodelovanjem violinista Claudia Laurita. Program obsega: Liszt — I. preludij iz simfonične pesnitve št. 3; Paganini — Koncert št. 1 za violino in orkester; Mendelssohn — Simfonija št. 5.

Kino

Nazionale 16,00 «Controsesso» Ugo Tognazzi, Nino Manfredi. Prepovedano mladini pod 14. letom.

Arcobaleno 15,45 «Il terzo giorno» George Pappard.

Excelsior 16,00 «Vaghe stelle dell'orsa...» Claudia Cardinale, Jean Sorel. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Fenice 16,00 «I complessi» Ugo Tognazzi, Alberto Sordi, Nino Manfredi

Grattacielo 15,30 «Il colonello Van Ryan» Barve De Luxe. Frank Sinatra, Raffaella Carrà.

Alabarda 16,30 «Una pistola per Ringo» Colorscope. Montgomery Wood, Njeves Navarro.

Filodrammatico 16,30 «Queste pazze pazze donne» Magali Noel, Valeria Fabrizi. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Aurora 16,00 «I due sergenti del Generale Custer» Technicolor. Franco Franchi, Ciccio Ingrassia.

Cristallo 16,30 «La doppia vita di Sylvia West» Prepovedano mladini pod 18. letom.

Garibaldi 16,30 «002 agenti segretissimi» Technicolor. Franchi, Ingrassia.

Capitol 16,30 «A braccia aperte» — Technicolor. Shirley Mac Laine.

Impero 16,30 «Caccia al ladro».

Vittorio Veneto 16,00 «Erasmo il lentigginoso» Technicolor. James Stewart.

Moderno 16,30 «Il testamento del dottor Mabuse» Senta Berger. Prepovedano mladini pod 14. letom.

Astoria 17,00 «Chiamami Buana» — Bob Hope, Anita Ekberg. Technicolor.

Astra 16,30 «Pupe pazzi e pillole».

Abbazia 16,00 «Angelica alla corte del re» Technicolor. Michele Mercier. Prepovedano mladini pod 14. letom.

Ideale 16,00 «La sfinge sorride prima di morire» Technicolor. Prepovedano mladini pod 14 letom.

Skedenj 16,00 «Sedotta e abbandonata» Stefania Sandrelli Saro Urzì.

Gledališki večer v p. d. «Ivan Cankar»

Ob lepi udeležbi občinstva, zlasti pa mladine, je prosvetno društvo «Ivan Cankar» pri Sv. Jakobu sinoči v svoji dvoranici v Ul. Montecchi 6 odprlo svojo novo društveno sezono. Prvi društveni večer je bil posvečen Slovenskemu gledališču in so ga tudi pripravili člani gledališča.

Tajnik gledališča Filibert Benedetič je najprej v krajšem nagovoru pojasnil razmere, v katerem mora delovati naša najvišja kulturna ustanova v Trstu, borbo gledališča zato, da bi pri vladnih organih doseglo priznanje in podporo, ki ju uživajo druga gledališča v Italiji, različen odnos oblasti do italijanskega in do slovenskega gledališča v Trstu in še vse druge okoliščine, ki preprečujejo, da bi naše gledališče lahko bolj sprostilo svoje delovanje in še v popolnejši meri opravljajo svoje poslanstvo kulturnega glasnika in posredovalca kulturnih vrednot. Ob zaključku svojih izvajanj pa je Benedetič poudaril, da gledališče vendarle premaguje vse težave z veliko ljubeznijo in predanostjo vseh svojih članov, ki imajo edino plačilo v tem, da slovenska javnost obiskuje predstave v čimvečjem številu.

Sledil je improviziran skeč, ki ga je priravil režiser Adrijan Rustja, izvajali pa Silvij Kobal, Edvard Martinuzzi in Nora Jankovič. Smoter skeča je bil opozoriti poslušalce na razpis abonmajev za sezono 1965/66 in želeti je, da bi njegovo opozorilo rodilo čimvečji uspeh.

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

1. oktobra 1965 se je v Trstu rodilo 10 otrok, umrlo pa je 12 oseb.

UMRLI SO: 78-letna Vittoria Berini vd. Silli, 81-letna Maria Marcovig vd. Turato, 72-letna Anna Oagani 84-letna Anna Marca por. Canziani, 40-letni Mario Vatovez, 65-letni Armando Cello, 76-letna Wanda Moro por. Vouch, 52-letni Giuseppe Serpe, 82-letna Vincenza Messo vd. Santarossa, 82-letna Teresa Mramor vd. Bressani, 62-letni Costantino Belmonte, 68-letni Carlo Bencina.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(27. 9 — 3. 10.)

Crevato, Ul. Roma 15; INAM Al Cammello, Drevored XX. Settembre 4; Alla Maddalena, Ul. dell'Istria 43; dr. Codermatz, Ul. Tor S. Piero 2; dr. Gmeiner, Ul. Giulia 14; Pizzul-Cignola, Korzo Italia 14; Prendini, Ul. T. Vecellio 24; Serravallo, Trg Cavana 1

Od 13. do 16. ure

Crevato, Ul. Roma 15; INAM Al Cammello, Drevored XX. Settembre 4; Alla Maddalena, Ul. dell'Istria 43; dr. Codermatz, Ul. Tor S. Piero 2.

NOCNA SLUŽBA LEKARN

Dr. Gmeiner Ul. Giulia 14; Pizzul-Cignola, Korzo Italia 14; Prendini, Ul. T. Vecellio 24; Serravallo, Trg Cavana 1.

LADJE V PRISTANIŠČU

Dorduncu (Tu.), Vermeersingel (Hol.), C. di Catania, Carso, C. di Messina, Lucrino, Liana Pegaso, A. Vespucci, Rosandra, Vulcania, Saipa II, Selene, Duino, Alessandra F., G. Borsi, Bannock (It.), Risnjak, Umag, Pobjeda, Vis, Dubrava, Konavli, Dravograd (Jug.), Michael, Myrsini, Bremerhaven, K. Eleni (Gr.), Delphic Eagle (Lib.), Arad (Rom.), T Stavros (Mar.), Axum (Et.), Arda (Bu.).

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes, dne 2. t. m. z začetkom ob 16. uri film:

Sedotta e abbandonata

(ZAPELJANA IN ZAPUŠČENA)

Igrata:
STEFANIA SANDRELLI
SARO URZI

➡ Danes, 2. oktobra ob 19. uri bo v dvorani kulturnega krožka «Rodolfo Morandi» na Trgu S. Giovanni, Michele L. Straniero govoril o temi: «Ljudski svet, nova popevka, nova kultura: ugotovitve o delu «Nuovo Canzoniere Italiano».

Med razgovorom, s katerim se bo začelo drugo leto aktivnosti v krožku, bodo predvajali tudi nekaj registracij za oris dejavnosti skupine «Nuovo Canzoniere Italiano», ki v Italiji že nekaj let daje pobude za praktično dejavnost in za raziskovanje na področju ljudske pesmi s socialnim in političnim pomenom».

Razna obvestila

Razstava prekomorskih brigad. V prostorih telovadnega doma v Sežani je na ogled razstava prekomorskih brigad vsak dan od 8. do 18. ure do vključno 3. oktobra 1965.

* * *

Tržaški filatelistični klub «L. Košir» bo imel svoj redni sestanek v nedeljo, 3. tm. od 10. do 12. ure v klubskih prostorih, Ul. dei Montecchi 6 (Sv. Jakob). Vabljeni vsi ljubitelji filatelije in zbiratelji začetniki, katerim bodo starejši zbiratelji dobri svetovalci. Vsem članom so na razpolago novi in starejši katalogi.

ZAHVALA

Ob izgubi naše nepozabne, dobre mame

MARIJE vd. MARTELANC roj. FERLUGA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so s cvetjem ali na kakršen koli drug način počastili njen spomin. Še posebej pa se zahvaljujemo vsem, ki so jo v tako velikem številu spremljali na njeni zadnji poti.

SINOVI IN HČERE Z DRUŽINAMI

Z UPANJEM, DA BODO DOBILI DENAR ZA PLAČE PROFESORJEM

Tatovi so obiskali prostore slovenske šole pri Sv. Ivanu

Iz tajništva trgovske akademije so odnesli ročno blagajno s 30.000 lirami in hranilno knjižico

Razumljivo bi bilo, da tatovi vdrejo v banko, zdi pa se skoraj neverjetno, ko vdirajo v šolske urade, kjer iščejo denar, ki ga prav v šolah ni. Toda neznanci, ki so včeraj ponoči vdrli v tajništvi in v prostore ravnateljstva Slovenske nižje strokovne šole in Trgovske akademije pri Sv. Ivanu, so verjetno upali, da bodo v kakem predalu našli precejšnjo vsoto denarja. Njihov up pa je splaval po vodi, ker so že predvčerajšnjim profesorji in uslužbenci šole prevzeli svoje plače in niso čakali na prvi dan pouka.

Tatovi so se torej bridko ušteli. V omari so sicer našli ročno blagajno, vendar je v njej bilo le 30.000 lir in hranilna knjižica Tržaške hranilnice z vpisanimi 5000 lirami.

Tatvine se je včeraj zjutraj ob 7. uri zavedel 42-letni šolski sluga in čuvaj Liliano Bonelli, ki stanuje v šoli. Šel je odpirat razne učilnice, ko je opazil, da je bilo okno učilnice štev. 4 v pritličju razbito. Po hitrem pregledu še ostalih prostorov, je Bonelli ugotovil, da so tatovi s silo odprli vrata v ravnateljstvo strokovne šole in v tajništvo Trgovske akademije v prvem nadstropju. Nemudoma je obvestil ravnatelja Trgovske akademije, ta pa je poklical karabinjerje z bližnje postaje, ki so prihiteli pod poveljstvom častnika Tiezzija in nemudoma uvedli preiskavo.

Zelo verjetno so neznanci, karabinjerji sicer mislijo, da sta bila dva, preskočili nizek zid v Ulici Brandesia in se tako znašli na notranjem dvorišču šole. Razbili so steklo na oknu učilnice osnovne šole v pritličju ter z roko dosegli kljuko. Ni bilo potem težko odpreti okna in priti v notranjost. Najprej so tatovi prišli v vežo in od tam v ravnateljstvo strokovne šole. Neznanci se sploh niso trudili pri vratih, ki so opremljene s ključavnicami «yale», temveč so s pomočjo pripravnega železa odpirali samo tista vrata, na katerih so navadne ključavnice. Tako so najprej šli skozi zbornico nižje strokovne šole, odmaknili železno omaro in skozi vrata, ki so navadno vedno zaprta, prišli v ravnateljevo sobo.

S pomočjo močne pile so s silo odprli vse predale pisalne mize, ker so upali, da bodo našli denar. Sploh se niso dotaknili radia znamke «Grundig» in pisalnega stroja «Olivetti». Odprli so še omaro, ker pa niso ničesar našli, so odšli v prvo nadstropje, kjer so vdrli v tajništvi Trgovske akademije in Nižje strokovne šole. Tam so s silo odprli predal pisalne mize tajnice, kjer so vse prebrskali in razmetali. V predalu so našli šop ključev in začeli odpirati omare. Za razne formularje, knjige, papirje in podobno, se niso zmenili, niti niso vzeli kinoprojektorja, ki je bil spravljen v eni izmed omar. Končno so v četrti omari dobili blagajno. Pobrali so jo in nato odhiteli v vežo.

Tatovi so nato odšli po hodniku na strani otroškega vrtca, odprli okno, se poslužili stolice, da so lahko skočili z okenske police nanjo in nato izginili. Preden so izginili so bili tako nesramni, da so na hodniku opravili malo potrebo.

Po odkritju tatvine so poleg karabinjerjev prihiteli tudi agenti znanstvenega oddelka, ki so odvzeli vse prstne odtise in preslikali razmetane omare. Preiskava je v teku in karabinjerji s postaje pri Sv. Ivanu se trudijo, da bi čimprej izsledili tatove ter jih izročili pravici.

Prav predvčerajšnjim, pred zaključkom uradnih ur, je tajnica na šoli izročila slugi Bonellju blagajno, v kateri je bilo približno 400.000 lir. Bonelli je blagajno hranil v svojem satnovanju, sicer bi tatovi še tisto odnesli.

To je že druga tatvina v slovenski šoli pri Sv. Ivanu. 28. novembra 1961 je neki neznanec prišel v tajništvo in ponudil v nakup razne vrste papirja. Potem se je dal zapreti v prostor, kjer so nameščene naprave za ogrevanje, da je ponoči nemoteno izvršil tatvino. Tedaj je odnesel približno 100.000 lir tudi iz tajništva Trgovske akademije. Policijska preiskava je dolgo trajala, ker je bil tat doma iz Benetk. Zasačili pa so ga nekaj časa potem v Comu in tedaj je prišlo tudi na dan, da se je tatič specializiral v tatvinah po šolah.

Okradli so indijskega turista

Neznani tatovi so predvčerajšnjim ponoči okradli še enega turista, ki je obiskal naše mesto. 36-letni indijski državljan Antonio Emanuele Sequeira iz Ahmadija v Kuwaitu, je pustil svoj avto fiat 1500 KT 50794 v bližini nekega hotela v Ul. Torrebianca, blizu stavbe štev. 38. Sequeira je prispel iz Benetk in se ni pobrigal, da bi avto izpraznil. Ponoči so tatovi s silo odprli deflektor in nato vrata ter odnesli vrsto indijskih oblačil, pet ročno izdelanih indijskih rožnihvencev, dve zlati ogrlici, dve moški obleki, štiri indijske sarije, tri plašče, vrsto kratkometražnih filmov, magnetofonske trakove, dve srajci, dva para hlač in vrsto drugih oblačil.

Sequeira se je tatvine zavel naslednjega jutra. Odhitel je na letečí oddelek policije, kjer je povedal, kaj se mu je pripetilo. Utrpel je pol milijona lir škode. Preiskava je v teku.

Izdihnila je ženska ki si je prerezala vrat

Nesrečna 54-letna Agnese Strangheli por. Cesarotto iz Ul. Sara Davis 164, ki si je 22. septembra s kuhinjskim nožem prerezala vrat, je včeraj zjutraj izdihnila na otorinolaringoiatričnem oddelku bolnišnice. Kot smo poročali, je okrvavljeno Stranghelijevo zagledala neka ženska pod stopnicami v veži stavbe v Ul. Sara Davis 114, ko je v roki držala kuhinjski nož. Ženska je nemudoma obvestila bolničarje RK, ki so nesrečnico odpeljali v bolnišnico.

Stranghelijeva se je v trenutku obupa odločila za usodni korak pobrala nož, šla iz hiše in se zatekla v vežo stavbe štev. 114, kjer si je porinila nož v grlo. Njeno zdravstveno stanje se je vsak dan bolj slabšalo in vse zdravniške nege so bile zaman. Včeraj zjutraj pa je nesrečna ženska izdihnila.

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

Kaznovan, ker je zamudil rok za plačilo globe financarjem

Dve okradenki sta na sliki spoznali osumljenko, toda po zaslugi odvetnika jo je sodišče oprostilo zaradi pomanjkanja dokazov

Pred tržaškim prizivnim sodiščem (predsednik Cinelli, generalni prokurator Meier, zapisnikar Parigi) se je moral zagovarjati 26-letni Tito Lupi iz Ul. S. Nicolò, ki je bil obtožen tihotapstva. Financarji so ustavili Lupija kmalu potem, ko je 22. marca lani kupil na pomolu «Venezia» 8 zavojčkov cigaret «Marlboro» od nekega neznanca. Financarji so ga odpeljali na poveljstvo ter sestavili zapisnik. Nekoliko pozneje pa so mu na dom dostavili ukaz, naj v roku 90 dni plača določeno globo.

Baje pa je dopis finančnega poveljstva prejela Lupijeva mati, ki ga ni izročila prizadetemu. Tako je pretekel rok 90 dni in financarji so prijavili kršitelja prokuri tržaškega sodišča. Sledil je kazenski postopek, ki se je zaključil na tržaškem kazenskem sodišču 12. februarja letos. Tedaj so sodniki spoznali Lupija za krivega ter so ga obsodili pogojno na 15.400 lir globe.

Lupi se je pritožil proti razsodbi na prizivno sodišče, trdeč, da ni kriv, če ni plačal v določenem roku kazni, ki so mu jo naložile finančne oblasti. Pri tem se je izgovarjal na dejstvo, da mu mati ni izročila poziva za plačilo. Prizivni sodniki pa so ponovno menili, da je bil poziv pravilno oddan ter so zato potrdili prvotno razsodbo.

* * *

Več sreče je imela pred istimi sodniki (čeprav se razprave ni udeležila) 29-letna Antonia Recchia iz neke vasice blizu Brindisija.

V novembru predlani je Recchia stopila v neko trgovino z zelenjavo v Vidmu. «Gospa — je dejala lastnici Ines Galluzzo — ali morda potrebujete hišno pomočnico?» Galluzzova je opazila takoj, da ženska ne namerava kupiti kaj pri njej, a jo je vprašanje kljub temu nekoliko iznenadilo. Po trenutnem presenečenju se je zahvalila nenavadni klientki ter je nadaljevala s svojim delom.

Potem je pogovor tekel med obema ženskama neprisiljeno nekaj minut. V določenem trenutku je Galluzzova odšla v skladišče za prodajnim lokalom, kjer se je zadržala le malo časa. Ko pa se je vrnila nazaj, je opazila, da je neznanka izginila kot kafra. Še večje je bilo njeno presenečenje, ko je ugotovila, da ji je iz torbice, ki jo je položila na prodajno mizo, izginilo 12.000 lir. Ženska je seveda prijavila zadevo policijskim oblastem, toda preiskava ni porodila nobenega uspeha.

Pozneje je prišlo do podobne tatvine tudi v trgovini z domačimi notrebščinami, ki je last Vittorie Zaninotti. Tudi v tem primeru je neznanka skušala prepričati lastnico, da bi jo sprejela za pomočnico. Bila je celo tako uslužna, da je prijela za metlo ter skušala pomesti smeti na podu. Odnehala je šele, ko jo je lastnica ostro pozvala, naj preneha s pometanjem. Toda tudi v tem primeru se je morala lastnica trgovine začasno oddaljiti iz prodajnega prostora. Ko se je vrnila, je opazila, da je iz predala zmanjkalo 45.000 lir. Tudi Zaninottijeva je prijavila zadevo policiji.

Policijski organi so razpolagali tako z dvema prijavama in zelo podrobnimi opisi ženske, ki je zagrešila tatvini. Kmalu nato so dobili iz Brindisija sliko omenjene Recchiove. Pokazali so jo prizadetima trgovkama in obe sta takoj izjavili, da ju je prav ona okradla.

Na podlagi teh ugotovitev je policija prijavila Recchiovo videmskemu kazenskemu sodišču, ki jo je obsodilo v njeni odsotnosti na 8 mesecev in 15 dni zapora ter na 35.000 lir globe.

Recchia se je pritožila proti tej razsodbi, trdeč, da se ni mogla braniti, ker je bila odsotna. Zgodilo pa se je, da ni prišla niti na razpravo druge stopnje. Njen zagovornik pa je bil tako spreten, da je dosegel, da so jo sodniki oprostili zaradi pomanjkanja dokazov. Odvetnik je namreč trdil, da ni zadostno ugotavljanje istovetnosti samo na podlagi fotografskih posnetkov.

Po treh tednih podlegel poškodbam

Na nevrokirurškem oddelku bolnišnice je včeraj popoldne podlegel zadobljenim poškodbam 33-letni delavec Nereo Bloker s Furlanske ceste 17, ki je 8. septembra letos postal žrtev hude prometne nesreče. Ponesrečenca so tistega dne sprejeli v bolnišnico s pridržano prognozo zaradi udarcev po glavi, krvavenja iz desnega ušesa in več ran po udih. Bloker se je v družbi 51-letnega delavca Pietra Blocchierja iz Istrske ulice 42, 21-letnega jugoslovanskega državljana Bruna Sluge z Reke ter 37-letnega zidarja Vittoria Bednarsech iz Ul. Baiamonti 97 peljal iz Boljunca proti Domju v fiatu 850 TS 75020. Ko je avto, ki ga je vozil Bednarsech, privozil do tovarne katrana, se je nenadoma prevrnil in nato vnel. Tedaj je avto popolnoma zgorel, vse štiri ponesrečence pa so odpeljali v bolnišnico. Za nesrečnega Blokerja pa so bile vse zdravniške nege zaman, njegovo zdravstveno stanje se je zadnje dni postopoma slabšalo in včeraj popoldne je nesrečnik izdihnil.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 25 stopinj ob 13. uri, najnižjo 9,8 stopinje ob 6.10, povprečne dnevne vlage je bilo 80 odstotkov.

SMRTNA NESREČA PRI PROSEŠKEM NADVOZU

Z lambreto padel na asfalt in si prebil lobanjo

Nesrečni motorist je izdihnil 15 minut po sprejemu v bolnišnico

Na trbiški cesti blizu nadvoza pri Proseku, se je včeraj okrog 14. ure pripetila huda prometna nesreča, katere žrtev je postal 46-letni mehanik Ettore Bonin iz begunskega taborišča pri Proseku štev. 381. Ob tisti uri se je Bonin na lambreti TS 29331 peljal proti Sesljanu. Nenadoma je, iz še nepojasnjenih razlogov, izgubil oblast in se prevrnil z lambrete ter z glavo močno udaril v asfalt.

Ponesrečenca so nekaj minut kasneje z rešilnim avtom odpeljali v bolnišnico, kjer so ga s strogo pridržano prognozo nujno sprejeli na nevrokirurški oddelek zaradi rane po glavi, prebitja lobanje in predsmrtne nezavesti. Za nesrečnega Bonina pa ni bilo več pomoči. Le 15 minut po sprejemu v bolnišnico je ponesrečenec podlegel hudim zadobljenim poškodbam. Na kraju nesreče so potrebne formalnosti opravili karabinjerji, da bi ugotovili prave vzroke nesreče.

Truplo nesrečnega Bonina so prenesli v mrtvašnico glavne bolnišnice, kjer je na razpolago sodnim oblastem.

Prazni grozdja v krožku «Zvezda»

Jutri od 17. ure dalje bo v kulturnem krožku «Zvezda» v Podlonjerju praznik grozdja v prid komunističnemu tisku. Nastopili bodo «podlonjerski pevci». Ob 19. uri bo pozdravil goste v imenu federacije KP občinski svetovalec inž. Antonio Cuffaro. Na sporedu je tudi ples. Poskrbljeno je za dobro jedačo in izvrstno kapljico.

Kino na Opčinah

predvaja danes, dne 2. t. m. z začetkom ob 18. uri film:

Eroi del circo

(CIRKUŠKI JUNAKI)

Igrata: STAN LAURELL in OLIVER HARDY (Stanlio in Olio)

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes, dne 2. t. m. z začetkom ob 19.30 uri barvni film v Cinemascope:

L'uomo che non sapeva amare

(MOŠKI, KI NI ZNAL LJUBITI)

po znanem romanu Harolda Robbinsa!

Igrajo: ALAN LADD — CARROL BAKER — GEORGE PEPPARD — ELIZABETH ASHLEY

Mladini pod 14. letom vstop prepovedan!

Goriško-beneški dnevnik

Srečno, dragi otroci!

Cvetlični dar je vedno izraz spoštovanja in prisrčnosti, pa naj bo kupljen v cvetličarni za drage pare, ali od mladega dekletca, ki v Dolu stoji ob cesti. Kadar zaustavite avto, ni potrebno niti poklicati, niti pomigati s prstom, ko se že prikaže na desnem avtomobilskem okencu dekliški obrazek skupno s šopkom svežih ciklam. Kupčija se ponavadi sklene brez besed; šopek za damo v avtu, 50 lir pa za dekletce. Z nami ni šlo brez besed. Zapletli smo se v pogovor in izvedeli, da je mlada cvetličarka 7-letna Silvana Krulc od Mikolov, ki ima sestrica Danilo, raznašalko Primorskega dnevnika. S skromnim izkupičkom, ki si ga je prislužila med počitnicami, si je kupila čevlje in predpasnik za šolo. Zares pridna deklica.

Včeraj je bila prvi dan v šoli na Palkišču. Kakor za toliko stotin drugih slovenskih otrok na Goriškem se je tudi zanjo začel pouk. Nič več ne bo časa za nabiranje cvetlic v hribu, niti za prodajanje, ampak samo še za učenje. Tudi rožic kmalu ne bo več. Vzcvetele bodo prihodnje leto. Takrat pa bo Silvana že za leto dni starejša in tudi njeno znanje se bo povečalo. Srečno, Silvana, tebi in vsem tvojim sovrstnikom v šolskih klopeh!

Jestvine proste cone

Trgovinska zbornica sporoča, da se je začelo razdeljevanje jestvin proste cone potrošnikom iz Gorice, Sovodenj in ostalih krajev pokrajine za mesec oktober. Potrošniki iz Gorice in Sovodenj bodo prejeli 2,5 kg sladkorja na osebo (poprej samo 2 kg) na odrezek življenjske nakaznice št. 37 po največ 140 lir, 250 g surove kave na odrezek 38 ter en liter semenskega olja. Obroke bo mogoče kupiti najkasneje do 30 oktobra.

Razstava v Padovi za promet in skladišča

Trgovinska zbornica v Gorici opozarja vse prizadete, da bo od 3. do 10. t. m. na velesejemskem prostoru v Padovi razstava mednarodnega transporta in organizacije skladišč. Ogled te razstave bo koristil podjetjem za izboljšanje njihove organizacije in za pocenitev upravnih stroškov.

Podrobnejše informacije v zadevi daje tajništvo trgovinske zbornice v Gorici, Ul. Crispi 10, kjer dajejo tudi listke za brezplačen ogled razstave.

POSVETOVANJE PREDSTAVNIKOV PRIZADETIH USTANOV

Vinogradnike je treba prepričati o potrebi in koristi zadružne kleti

Področje so razširili na vinograde v vznožju Brd, vendar bodo zaščitili koristi briških vinogradnikov

Včeraj dopoldne je bil v mali sejni dvorani trgovinske zbornice v Gorici napovedani sestanek predstavnikov raznih ustanov in organizacij, ki so zainteresirane pri gradnji zadružne kleti za goriška Brda in sosednje področje. Poleg predsednika pripravljalnega odbora prof. Marsana smo opazili med udeleženci konference še pokrajinskega nadzornika za kmetijstvo dr. Vianella, predstavnika zveze potrošniških zadrug Poletta in Battija, pokrajinskega odbornika Vezila, predstavnika števerjanske občine Koršča, ter občin Moša, Medea, Krmin in Romans, predstavnika društva veleposestnikov Attemsa, Ballabena od Coltivatori diretti in druge.

Prof. Marsano je uvodoma povedal, da je namen tega sestanka ugotoviti dosedanje uspehe pripravljalnega odbora za gradnjo konzorcialne kleti ter da bi se na osnovi doseženih rezultatov odločili, ali naj nadaljujejo z delom do izvedbe te zamisli, ali pa naj akcijo popolnoma opustijo. Povedal je, da so do sedaj pristopili k konzorciju vinogradniki, ki bi lahko oddali okrog 9000 stotov grozdja letno. Po prvotnem načrtu za rentabilno obratovanje konzorcija pa bi bilo potrebnih okrog 20 tisoč stotov, ali za začetek vsaj 15.000. Z namenom, da bi dosegli ta kvorum, so sprejeli odločitev ,da bodo vključili v konzorcij tudi neposredno področje v podnožju Brd. Na celotnem področju se pridela kakih 100.000 stotov grozdja in tako obstaja možnost, da bodo lahko zbrali potrebnih 20 tisoč stotov ter uresničili zamisel.

Kar se tiče financiranja gradnje, ki bo stala najmanj 120 milijonov, bodo polovico lahko dobili kot prispevek države na osnovi zelenega načrta, drugo polovico pa kot 20-letno posojilo s 3 odst. obrestmi. Vendar pa bodo skušali dobiti tudi od deželne uprave prispevek kakih 10 do 20 milijonov, s čemer bi lahko pokrili prve režijske stroške.

Prof. Marsano je ponovno obrazložil obračun za klet, iz katerega je razvidno, da člani ne bodo imeli nobenih posebnih izdatkov in da bodo članarina ter režijski stroški kriti z večjim dohodkom od grozdja odnosno vina.

Po njegovem poročilu je sledila debata. Silvino Poletto je omenil obisk vinogradnikov v podobni vinski kleti v Soligu ter poudaril, da so udeleženci tega izleta, potem ko so si ogledali tamkajšnje naprave in delovanje, postali še bolj prepričani pristaši izvedbe te zamisli na Goriškem. Zato je treba nadaljevati z akcijo in jo tudi izvesti. S tem v zvezi so ugotovili, da je konzorcij v Soligu začel s 15.000 stoti grozdja, po štirih letih pa se je oddaja zvišala že na 80 tisoč stotov.

Pokrajinski odbornik Vezil je podčrtal nezaupanje vinogradnikov, ki se ne morejo dokončno odločiti vkljub očividni koristi ter poudaril, da bi bilo treba najti način za dosego minimalne količine grozdja za oddajo.

Tudi dr. Vianello je izjavil, da je treba nadaljevati z akcijo ter jo čim prej tudi dejansko izvesti.

Predstavnik števerjanske občine Korsič je izrazil svoje pomisleke proti vključitvi ravninskega predela v podnožju Brd, ker bi to utegnilo škodovati briškemu vinu, ki je boljše vrste. Prof. Marsano mu je zagotovil, da so že v statutu in bodo tudi v poslovnem pravilniku poskrbeli za to, da bodo posebej in višje plačevali grozdje iz Brd ter tudi briška vina posebej prodajali kot originalna briška vina. S te strani, je zagotovil, se nimajo Brici ničesar bati, ker bodo njihove koristi zaščitili.

Predstavnik veleposestnikov Attems je priznal, da konzorcij za vinsko klet ni v nasprotju z interesi konzorcija za zaščito tipičnih briških vin, za katerega se poteguje njegovo združenje; vendar pa je potrebno prepričati prizadete vinogradnike in upoštevati njihove različne koristi, zlasti pri tistih, ki že imajo svoje kleti in vinske naprave.

Tako je izhajalo iz debate, da so vsi prisotni za nadaljevanje akcije in dokončno izpeljavo te zamisli. Sklenili so tudi, da se bo pripravljalni odbor obrnil za pomoč in sodelovanje tudi do županov prizadetih področij in tako računajo, da bodo pridobili dovoljno število članov konzorcija ter dosegli predvideno količino grozdja za nameravano klet. Tudi predstavnik pokrajine in zveze zadrug sta obljubila pomoč in sodelovanje v tem smislu.

ZARADI IZGRADNJE PRVE FAZE NADSTAVBE

V ponedeljek na deželi pogovor o industrijski coni v Tržiču

Od skupnih 8,6 milijarde lir nameravajo za izgradnjo prve faze infrastruktur potrošiti 1,3 milijarde lir - Industrijske obrate bodo gradili v Lisertu in Schiavettiju

Predstavniki konzorcija za industrijsko cono v Tržiču se bodo v ponedeljek sestali na deželni upravi v Trstu z deželnim odbornikom za javna dela ter mu oredložili prve faze izgradnje osnovnih naprav (cesta, vodovod, železnice, kanalizacija itd.) na področjih Lisserta in Schiavettija, kjer naj bi se pozneje zgradili industrijski obrati.

Od deželne uprave pa pričakuje konzorcij finančno podporo, ki jo predvidevajo deželni zakoni v korist industrijskih con.

Za izgradnjo vseh potrebnih infrastruktur industrijske cone v Tržiču, ki se bo razprostirala na dveh področjih, bo potrebnih 8,6 milijard lir. S temi sredstvi nameravajo v Lisertu bonificirati 2,4 milijona kvadratnih metrov zemlje, ki je sedaj močvirje, zgraditi 7 km železnice čez državno cesto št. 17, 20 km cest, in po 22 km vodovoda, električnih vodov, telefona in kanalizacije.

Na področju Schiavettija, ki je na drugem kraju Tržiča, bodo izsušili 700.000 kv. metrov zemljišča, zgradili 3,1 km železnice, 8 km cest, 10 km vodovoda, 9 km kanalizacije, 9,6 km telefonskih in 10 km električnih vodov. V tem znesku je všteta tudi vsota za nakup zemlje, ki jo bo konzorcij prepodal za gradnjo objektov.

Konzorcij je že izdelal načrt za prvo fazo del, ki ga bo v ponedeljek predložil deželi in katerega izvedba bo stala predvidoma 1,3 milijarde lir. S temi sredstvi bodo tako v Lisertu kot v Schiavettiju zgradili prvi del zgoraj omenjenih infrastruktur.

Trčenje zaradi neupoštevanja znamenja o prednosti

Pri trčenju avtomobila in vespe se je včeraj ob 15. uri ponesrečila Maria Toful poročena Zanin iz Ul. Friuli 17. Z vespo se je pripeljala po Ul. Alviano ter je bila namenjena na mejni prehod; takrat se je iz Ul. Cravos pripeljal proti Ul. Giustiniani 22-letni avtomobilist Duilio Persoglia iz Ul. Orzoni 80. Za mopedistko je bilo v Ul. Alviano prometno znamenje, da mora dati prednost. V bolnišnici so ji nudili prvo pomoč; ranila se je po kolenu in rami. Zdravila se bo samo štiri dni.

Cerkveno imenovanje

Z nadškofijskim odlokom so imenovali kurijskega kancerja in kanonika msgr. Rudolfa Klinca za kanonika-teologa goriškega stolnega kapitlja, kar predstavlja četrto častno mesto za proštom, dekanom in skolastikom. V kapitlju — vodstvu goriške nadškofije — sta sedaj dva Slovenca, msgr. Klinec in Gregorc.

Iz goriške bolnišnice

Včeraj ob 15.15 so nudili prvo pomoč v goriški civilni bolnišnici 17-letni Silvani Gravos iz Gorice Ul. Aprica 3, ki se je ponesrečila na delu v podjetju CEVA v Ulici Aosta, ko ji je gonilni jermen pri stroju za prtiče zagrabil palec leve roke. Okrevala bo v 8 dneh.

Ob 18.30 so pripeljali v bolnišnico 4-letnega Claudia Montanarija iz Villess, ki je padel doma po stopnicah. Zdravniki so mu ugotovili: pretres možganov, udarec na čelu in zlom leve golenice. Pridržali so ga za 10 dni na zdravljenju.

Nesreča zidarja podjetja Mattiroli

V delovišču v Ul. Terza armata v Gorici se je včeraj ob 10. uri ponesrečil 45-letni Mario Blason iz Gradiške. Zaposlen je pri podjetju Mattiroli, ki tamkaj gradi skladišče s pisarnami. Blasonu je stroj stisnil desno koleno. Preddelavec ga je pospremil v civilno bolnišnico, kjer je dežurnemu zdravniku povedal okoliščine v katerih se je nesreča pripetila. Blasona so pridržali na zdravljenju s prognozo okrevanja v 15 dneh.

Doma je padla in si zlomila nogo

Prejšnji večer po 20. uri so pripeljali v goriško civilno bolnišnico 76-letno Marijo Menotti vd. Cabas iz Fratte pri Romansu, ki so ji zdravniki ugotovili zlom desne stegnenice ter jo pridržali na zdravljenju s prognozo 40 dni. Nečakinja, ki je ženo spremljala, je povedala, da se je ji je spodrsnilo na domu, padla je in si zlomila nogo.

Kolesarka žrtev avtomobilskega trčenja

V četrtek zvečer se je pri trčenju dveh avtov v Ločniku ranila v nogo kolesarka 24-letna Maria Justulin, por. Dissegna iz Bračana. S kolesom je stala pri nekem ustavljenem avtomobilu, v katerega se je takrat zaletel fiat 500, pripeljavši se iz Gorice. Mož jo je pospremil v bolnišnico; okrevala bo v 5 dneh.

Štipendije za poliomielitične

Pokrajinski zdravnik dr. Montagna sporoča, da je Italijanska zveza za borbo proti otroški paralizi razpisala natečaj, po katerem bodo v šolskem letu 1965-66 razdelili 100 štipendij po 100.000 lir in 100 študijskih doklad po 50.000 lir mladeničem, rojenim pred 31. decembrom 1954, ki bolehajo za otroško paralizo. Denarno pomoč bodo podelili samo tistim mladeničem, ki živijo v slabih materialnih razmerah in ki bi se hoteli strokovno usposobiti, da bi postali gospodarsko neodvisni.

Prošnje sprejema zveza s sedežem v Ul. Toscana 1 v Rimu najkasneje do 25. oktobra. Navodila daje pokrajinski zdravnik.

VESTI IZ BENEŠKE SLOVENIJE

Nezadovoljstvo med ljudstvom zaradi počasnega popravljanja porušenih cest

Županom beneških hribovskih občin očitajo, da se premalo brigajo - Za slovenske novomašnike ni mest v domačih krajih

Dolgo bo trajalo, preden bodo vse ceste v hribovskih krajih Beneške Slovenije, spet sposobne za promet.

Medtem smo imeli velikanske nove nalive še v nedeljo 26. in v torek 28. septembra prav v hribih nad nadiškimi dolinami. Niso še prispela poročila, koliko novih cest so ti najnovejši viharji poškodovali in kje so se vsuli novi usadi.

Se pred temi zadnjimi nevihtami je bila prekinjena cesta, ki pelje od Čeplešišč skozi Mašere do Trčmuna. Prefektura je dala pol milijona lir, da bi se ta cesta popravila ter so se že začela dela, da bi največjo škodo popravili. Nič pa ni napravljeno, da bi omogočili promet na cesti, ki pelje iz Čeplešišč na Polàvo, ki leži ob meji.

Pač pa so že popravili cesto, ki pelje iz Klodiča do Topolovega, ki so jo na nekaterih mestih zasuli številni usadi.

Kljub slabemu vremenu pa tečejo naprej dela za asfaltiranje cest med hišami v Raščaku in Podklapu v občini Fojda.

V Karnijski skupnosti se pa niso zadovoljili kakor v Beneški Sloveniji z navadnim krpanjem cest, ki jih vsak malo večji dež napravi neprehodne, ampak so sklicali odbor Karnijske skupnosti pod predsedstvom senatorja Michele Gortana in sestavili ostro resolucijo. V tej so nabrenkali ostre očitke oblastem: Ceste in mostovi so poškodovani, promet je napol ustavljen, nitj živil ne dobivamo v redu. Usadi pretijo, da bodo pokrili nekatera naselja kot npr. Campivolo in Calgareto. Občine ne morejo niti s prstom zganiti, da bi kaj pomagale, ker je finančno stanje vseh hribovskih občin obupno. Naše kraje zanemarjajo ne samo srednje oblasti, ampak tudi navadni periferični uradi. Če le morejo porinejo naše zadeve na drugi tir. Zato smo sklenili sklicati zborovanje, na katerega bomo povabili vrhovne deželne in pokrajinske oblasti ter krajevne državne urade, da se že enkrat dokončno napravi red in takoj napravijo ustrezne mere. Zborovanje bo v Tolmezzu, a vodil ga bo državni podtajnik za notranje zadeve on. Ceccherini.

«Kje bi se upali nekoliko dvigniti glas naši župani,» pravijo ljudje po vseh večjih vaseh po nadiških dolinah? «Pustijo se voditi od občinskih tajnikov, ki so komaj včeraj prišli v naše kraje, in nato jih vodi okoli kakšen državni podtajnik, ki jih imajo na voljo kar precej za take karavane naših županov okoli prefektur.» Še to jim rečemo, da preveč kimajo ti naši izvoljeni predsedniki občin.

* * *

Visoko gori v hribih, kjer je obmejna Idrijca še zelo majhna so odprli v Mehini za štirinajst dni do 5. oktobra obmejni prelaz za dvolastnike, da opravijo zadnja letošnja kmetijska dela. Največ gre za spravljanje drvi in otave.

* * *

V Stolbici so imeli 13 let za župnika don Karla Primusa. Ta je sedaj zbolel in leži v videmski bolnišnici. Nadomeščat ga hodi don Antonio Pagnutti, župnik iz Ravence, dokler ne pride v Stolbico novi župnik Giovanni Fuccaro, ki je bil do zdaj župnik v Varmu. Ko pa bo dosedanji stolbiški župnik Primus ozdravel, ga bodo poslali v Cabio v Karnijo. Seveda ni govora, da bi vsi ti duhovniki znali govor vernikov in se naučili rezijanskega slovenskega narečja. Slovensko besedo v Stolbici so ukinili že leta 1919, a v Ravenci leta 1910. Trajalo bo še dolgo preden bodo preko videmske kurije prodrle tudi v Rezijo odredbe Pija XII. o nujni potrebi, da se spoštujejo tudi narečja v katoliški cerkvi in papeža Janeza XXIII. enciklika «Pacem in terris» o ohranitvi in enakopravnosti narodnih manjšin v okviru Cerkve.

* * *

Tisoči otrok obiskujejo razstavo o duhovniških poklicih, ki je prirejena v prostorih videmskega semenišča ob desetletnici smrti bivšega videmskega nadškofa Giuseppe Nogara. Med njimi so bili tudi otroci dekanije Speter Slovenov, torej iz slovenskih duhovnij nadiških dolin. Že prej so se razvrstili otroci iz najrazličnejših furlanskih dekanij. Nekdaj je imela Beneška Slovenija precej duhovniškega naraščaja, zdaj je pa v videmskem semenišču neprimerno manj slovenskih semeniščnikov kot pred leti. Še zmerom jih je pa več kot v nekaterih drugih pokrajinah videmske pokrajine. Povprečno imajo zadnja leta po dve do tri nove maše. Seveda ne dobijo ti novomašniki svojih mest v Beneški Sloveniji, kjer nujno potrebujejo duhovnikov, ki bi znali materin jezik vernikov in znali tudi spovedovati vsaj stare ljudi v njihovem jeziku. Tako pa gredo ti mladi slovenski duhovniki, ki jih nekoliko le učijo slovenščine tudi v videmskem semenišču, na razne strani: ali v misijone ali kot redovniki v svoje redove ali pa na koncu še kot navadni duhovniki za kooperatorje (kaplane) v razne furlanske fare; le čudežno je, da koga pošljejo tudi v župnijo, kjer so verniki istega materinega jezika kot oni.

PRIZIVNI RAZPRAVI V GORICI

Prepir med šoferjema se spremenil v pretep

Ker ni zasenčil avtomobilskih luči, bo plačal globo

Goriško okrožno sodišče je včeraj na prizivni razpravi obravnavalo spor dveh avtomobilistov. Obtoženec je bil Carmelo Passaggio iz Trsta, Ul. Soncini 81. Passaggio se je peljal 17. oktobra lani z avtom fiat 1100 po državni cesti med Sesljanom in Tržičem. Pred njim je vozil avto mercedes Agostino Pergomi in ko ga je hotel Passaggio prehiteti, je mercedes krenil bolj na levo. Passaggio je zato ozmerjal šoferja. Oba sta se potem ustavila in nadaljevala z zmerjanjem, ter se začela tudi z rokami obdelovati. Pergomi je dobil pri tem poškodbe.

Tako je vsa zadeva prišla najprej pred sodnika v Tržiču, ki je Passaggia obsodil na tri mesece zapora in 60 tisoč lir globe zaradi poškodb, ki jih je v prepiru povzročil Pergomiju. Včeraj je sodišče znižalo zaporno kazen na dva meseca pogojno.

Pri drugi razpravi se je moral zagovarjati 42-letni Carino Cosatti iz Passiana di Prato pri Vidmu, ki ga je sodnik v Tržiču obsodil na globo 26.666 lir ker ni znižal avtomobilskih luči pri srečanju z avtomobilom, ki je prihajal z nasprotne strani. To se je zgodilo dne 13. junija lani na cesti med Tržičem in Trstom. Sodišče priziva ni upoštevalo in je potrdilo prvotno razsodbo.

Drž. tožilec dr. Baiti; preds. sod. dr. Storto, sodnika Arculeo in Mancuso.

Kino

CORSO. 17.00: «Un dollaro bucato», M. Wood in E Stewart, kinemaskopski barvni film; koprodukcijski film tudi z jugoslovansko udeležbo.

VERDI. 16.30: «Doringo!», T. Tryon in S. Berger; ameriški kinemaskopski film v barvah.

MODERNISSIMO. 16.30: «L'ultimo omicidio», Jack Palance, Ann Margret in A. Delon; ameriški črnobeli kinemaskopski film, mladini pod 14. letom vstop prepovedan

VITTORIA. 17.00: «Amori di una calda estate», M Mercouri in Hardy Kruger; barvni film, mladini pod 18. letom vstop prepovedan.

CENTRALE. 17.00: «Donne, mitra e diamanti», J. Marais in L. Pulver, francoski barvni film.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna KUERNER, Korzo Italia št. 10, tel. 25-76.

šport šport šport šport šport šport

Domači nogomet

Jutri v Boljuncu Breg-Cankar

ŠZ Bor sporoča, da bo nogometno srečanje 8. slovenskega športnega tedna BREG — CANKAR jutri, 3. t. m. ob 8. uri zjutraj na igrišču v Boljuncu.

Tekma Primorje - Zarja (Bazovica), ki bi morala biti v nedeljo, je odgodena zaradi pomanjkanja igrišč.

Mladinski turnir

Jutri srečanje Breg - Libertas

Jutri bo v Boljuncu v okviru mladinskega turnirja nogometna tekma juniorskih enajstoric Brega in Libertasa. Tekma se bo začela ob 12. uri.

ZASEDANJE DELEGATOV NACIONALNIH OLIMPIJSKIH ODBOROV

Politika in šport v resoluciji SZ

Olimpiade in svetovna prvenstva le v državah, ki lahko zagotovijo vsem vstopne vizume

RIM, 1. — Danes je bil drugi dan zasedanja predstavnikov nacionalnih olimpijskih odborov, kjer so proučili razne teme. Predvsem so razpravljali o amaterstvu in skoraj vsi so bili mnenja, da je treba pravilnik nekoliko spremeniti. Predvsem so prišli do sklepa, da je treba amaterju povrniti potne stroške in tudi stroške, ki jih ima pri treningu. Amater pa je tisti atlet, ki se poleg študija ali službe posveča brez zaslužka športu. Delegati so tudi razpravljali o finančnih sredstvih, ki bi se morala steči v blagajno mednarodnega olimpijskega odbora. Nadalje so bili nekateri zastopniki, posebno afriških držav, mnenja, da bi morala komisija za pomoč bolje delovati in da bi s sredstvi IOC pomagali manj razvitim državam, da se lahko udeležijo olimpijskih iger.

V jutranjih urah so tudi potrdili resolucijo «o vmešavanju politike v šport», ki jo je predložil s popravki predstavnika ČSSR delegat Sovjetske zveze. V tej resoluciji so potrdili sklep iz 1963. leta, da lahko mednarodne prireditve večjega obsega organizirajo samo v tistih državah, ki lahko zagotovijo vstopne vizume atletom, spremljevalcem in funkcionarjem nacionalnih odborov. Držati se je tudi treba načela, da imajo vse države brez izjeme pravico, da se polnoštevilno udeležijo olimpijskih iger, svetovnih prvenstev in drugih prireditev.

TENIS

RIM, 1. — Za italijansko teniško državno prvenstvo igralcev prve kategorije, ki bo od 4. do 10. oktobra v Bariju, je teniška zveza določila naslednje nosilce skupin:

Moški

1. skupina **Nicola Pietrangeli**
2. skupina **Sergio Tacchini**
3. skupina **Giuseppe Merlo**
4. skupina **Giordano Maioli**

Ženske

1. skupina **Lea Pericoli**
2. skupina **Maria Teresa Riedl**
3. skupina **Francesca Gordigiani**
4. skupina **Lucia Bassi**

Nosilce skupin za double bodo določili 4. oktobra.

* * *

TOKIO, 1. — Po predvidevanju je Indija v vodstvu z 2:0 nad Japonsko v finalu vzhodne cone za Davisov pokal. V prvem singlu je indijski igralec Murkejea premagal Japonca Watanabeja 6:0, 6:4, 7:5, v drugem pa Krishnan najboljšega japonskega predstavnika 6:4, 6:2, 6:3. V jutrišnjem doublu predvidevajo gladko zmago Indijcev.

Zmagovalna ekipa se bo morala spoprijeti s Španijo v medconskem finalu. Zmagovito moštvo bo nastopilo v «challenge roundu» za Davisov pokal z Avstralijo, ki bo decembra meseca.

GORIŠKI NOGOMET

Tekma v Sovodnjah z ekipo iz Ločnika

Štandreška Juventina igra jutri v Turjaku

Sovodenjski nogometaši bodo jutri popoldne ob 15. uri odigrali na domačem nogometnem igrišču prijateljsko trening tekmo z ekipo iz Ločnika, ki spada v isto kategorijo. Po tej bodo v naslednjih tednih odigrali še dve prijateljski tekmi in nato prešli na redno tekmovanje v II. amaterski kategoriji.

Domača ekipa se je letos okrepila z novimi mladimi igralci, nekateri stari igralci pa se bodo vrnili v prihodnjih tednih, ko bodo odslužili vojaški rok, ter se bodo zopet vključili v ekipo. Zato je upati, da se bo letos sovodenjska ekipa bolje uveljavila.

Jutri ob 14.30 naj se na domačem igrišču predstavijo novemu trenerju Cijaku naslednji igralci: Ferfolja S., Devetak, Kovic, A. Ferfolja, Cotič, Marega, Černe, Petejan J., Petejan K., Čaudek, Marinič, Pelicon, Kerševan in Sfiligoj.

Štandreška Juventina pa začenja jutri svoje redno tekmovanje ter bo nastopila v Turjaku proti tamkajšnji ekipi. Igralci so se sicer pripravili na to srečanje, vendar bo njihova igra otežkočena spričo dejstva, da jim bodo jutri in v naslednjih tekmah manjkali štirje igralci, ki iz disciplinskih razlogov pred začetkom novembra ne smejo nastopiti. Zato bodo pa mlajše in nove moči storile vse, da bi to pomanjkljivost nadoknadile.

Informacije turistične zveze Slovenije

PRIMORSKA

V **Portorožu, Piranu, Izoli, Kopru** in **Ankaranu** je dovolj prostora v hotelih in v zasebnih turističnih sobah.

Prostor je tudi na **Goriškem** in na **Bovškem.**

GORENJSKA

V **Bohinju** je dovolj prostora v hotelih in pri zasebnikih. V zasebnih sobah je 15% popusta. Dovolj prostora je na **Bledu** v vseh hotelih in v zasebnih sobah. Žičnica na Stražo obratuje. V **Kranjski gori** sta od prvega oktobra zaprta hotela Erika in Prisank. V motelu in v hotelu Razor pa je dovolj prostih postelj. Prostor je tudi pri zasebnikih. Dom v Planici bo zaprt dokler ne bo zapadel sneg. Hotel Vitranc v **Podkorenu** ima 28 prostih postelj. V **Gozd Martuljku** je zasedena gostilna Pri Jožici, hotel Špik pa ima 8 prostih postelj. Koča v Krnici je od 1. oktobra dalje zaprta. Mihov dom je odprt samo ob sobotah in nedeljah. V ostalih planinskih kočah na **Vršiču,** to je v Erjavčevi koči, Tičarjevem domu in Koči na Gozdu je dovolj prostih postelj. Prostor je tudi pri zasebnikih v Gozd Martuljku in Podkorenu. Žičnica v Kranjski gori redno obratuje. Restavracija na Vitrancu je odprta. Na **Jesenicah** je prostor v hotelu Korotan in v hotelu Pošta. Dom pod Golico ima 36 prostih postelj, Dom na Črnem vrhu 21, Žičnica Planina pa 6. Nekaj prostora je tudi pri zasebnikih na Planini, v Hrušici in na Potokih. V **Kranju** imata hotela Evropa in Jelen vsak po 30 prostih postelj; pri zasebnikih je 15 prostih postelj. Dom na Joštu ima 28 prostih postelj, motel na **Brniku** 15, Grad Hrib v Preddvoru 40, zasebniki v Preddvoru 40, zasebniki v Naklem 50, Dom na Jezerskem 50, zasebniki na Jezerskem 62, Češka koča pa 30 prostih postelj. Dovolj prostora je tudi v Domu na Krvavcu. Pri Preddvoru ima 20 prostih postelj tudi počitniški dom Rade Končar, v Bašlju; cena za prenočišče je 700 din, celotni penzion pa stane 2.000 din. Žičnica na Krvavec obratuje. V **Škofji Loki** je v gostišču Krona 26 prostih postelj, pri zasebnikih pa 25. Planinski dom na **Lubniku** ima 22 prostih postelj. V Poljanski dolini imajo zasebniki v Poljanah 50 prostih postelj, v Srednji vasi 25, Gorenji vasi 35 in v Trebiji 24. Hotel Dom pod Planino v Trebiji ima 60 prostih postelj. Smučarski doma na Starem vrhu ima 40 prostih postelj. V Selški dolini je pri zasebnikih v Selcah 18 prostih postelj, v Železnikih pa 30. Na Soriški planini imajo zasebniki v Sorici 30 prostih postelj, planinski dom Litostroj pa jim ima 70.

Prireditve: V Bohinju bodo imeli jutri tradicionalni «Kravji bal» in bodo ob tej priložnosti stregli gostom z domačimi kmečkimi in planšarskimi jedili. Igrali bodo Veseli planšarji. Pričetek ob 11. uri.

LJUBLJANA Z OKOLICO

V **Ljubljani** sta zasedena hotela Slon in Union. Nekaj prostora je še v Levu in v Iliriji. Hotel Turist bo zaseden 1. 3. in 4. oktobra. V ostalih dneh bo imel dovolj prostora. Prostor je tudi v zasebnih turističnih sobah in v nekaterih študentskih domovih. Informacije in recepcijsko službo opravlja Turistični informacijski biro, Titova št. 11 in Kompas, Titova 12. Na **Vrhniki** je dovolj prostora v zasebnih sobah, nekaj prostih postelj pa ima tudi hotel Mantova. V **Logatcu** ima hotel Krpan 15 prostih postelj; dovolj prostora je tudi pri zasebnikih. V Rovtah je pri zasebnikih 18 prostih postelj. Na **Rakeku** je pri zasebnikih 13 prostih postelj, v **Cerknici** ima restavracija Jezero 6 prostih postelj, zasebniki pa 4. Dom na **Slivnici** ima do 40 prostih postelj. V gostišču **Rakev** Škocijan je 16 prostih postelj, v letoviških hišicah pa 4. V **Žilcah** je 6. prostih postelj, na **Bloški planoti** 26 in pri zasebnikih v **Loški dolini** 12. Dovolj prostora je v restavraciji Pošta v Litiji, turističnem domu na **Travni gori,** **turističnem domu na** Kureščku, hotelu Šimnovec na Veliki planini, planinskem domu v **Kamniški Bistrici** in pri zasebnikih v **Domžalah.** V **Kamniku** je dovolj prostora v Planinskem domu na Starem gradu, v restavraciji Planinka in pri zasebnikih. V **Trbovljah** ima gostinsko podjetje Rudar 10 prostih postelj, gostilna Klek pa 7. V Planinskem domu na Mrzlici je 25 prostih postelj, v planinskem domu na Kumu 16, domu borcev NOV na Vrheh 6, sindikalnem domu na Partizanskem vrhu pa 10 prostih postelj. Prostor je tudi v hotelu Pugled v **Kočevju,** v **Ribnici** na Dolenjskem, turističnem domu na Polževem, v **Medijskih toplicah, Vačah, Gabrovki,** na **Polšniku** in v **Sodražici.**

Prireditev: Na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani bo do 10. oktobra 12. mednarodni sejem sodobne elekrtonike.

DOLENJSKA

V **Novem mestu** imata nekaj prostora hotela Metropol in Kandija. Hotel Grad Otočec je zaseden, v motelu na **Otočcu** pa je dovolj prostora. Zasedena so zdravilišča v **Čateških, Šmarjeških** in **Dolenjskih toplicah,** vendar pa je v vseh treh krajih dovolj prostora pri zasebnikih. V **Krškem** je zaseden hotel Sremič. V **Črnomlju** je dovolj prostora v hotelu Lahinja, nekaj prostih postelj pa ima tudi gostišče na Vinici. Planinski dom na Mirni gori ima dovolj prostora. Prav tako je dovolj prostora tudi v Planinskem domu na Gorjancih (Gospodična).

ŠTAJERSKA

V **Celju** je zasedeno gostišče Ojstrica. Hotel Celeia ima 56 prostih postelj, hotel Evropa pa priporoča rezervacije. V Celjski koči je 22 prostih postelj, na Svetini pa 7. **V Rogaški Slatini** je zasedeno zdravilišče, vendar pa je v hotelih še 164 prostih postelj, pri zasebnikih 132 in v počitniških domovih 60. V **Dobrni** imajo zasebniki 47 prostih postelj, zdravilišče pa je zasedeno. V **Rimskih toplicah** imajo prostor v gostišču Pri stari pošti in pri zasebnikih. **V Laškem** je pri zasebnikih 29 prostih postelj, v hotelu Savinja pa 7. V **Logarski dolini** je prostor v planinskem domu Pri Plešniku, Sestrah Logar in v zasebnih sobah. Hotel Rinka v **Solčavi** ima 16 prostih postelj, Zadružnik in Rogovilc 10, zasebniki 10. Gostišče Turist v **Gornjem gradu** ima 17 prostih postelj. V weekend naselju je 18. prostih postelj, pri zasebnikih pa 30. Prostor je tudi pri zasebnikih v Ljubnem, gostišču Planinka v Lučah in pri zasebnikih v Lučah. V **Mozirju** je 10 prostih postelj v letoviškem naselju, pri zasebnikih pa jih je 44. V **Velenju** ima hotel Park 39 prostih postelj, v letoviškem naselju jih je 10 in pri zasebnikih 12. Dom na Slemenu in Dom na Rogiji priporočata rezervacije za skupine. Tončkov dom na Lisci ima 10 prostih postelj, gostišče na gori Oljki pa 12. Prostor je tudi še v **Slovenskih Konjicah, Šoštanju, Planini** pri Sevnici, **Vitanju, Braslovčah** in na **Vranskem.**

V **Mariboru** bo danes zaseden hotel Orel. od 1. do 5. oktobra pa hotel Turist. V hotelu Slavija in Zamorec pa je še nekaj prostora. Letoviško naselje v **Bresternici** bo zasedeno 2. oktobra; v ostalih dneh pa ima 40 prostih postelj. **Na Mariborskem** Pohorju bodo danes zasedeni Železničarski dom, hotel Bellevue in Mariborska koča. V Poštarskem domu, Pajkovem domu, Ruški koči, Jelki, Kagarjevem domu in Planinki pa je še dovolj prostora. Prostor je tudi v Lovrencu na Pohorju, gradu Štatenberg, Slovenski Bistrici in na Boču.

Prireditve: V Mariboru imajo jesensko prireditev «vesela jesen», ki bo trajala do 10. oktobra.

KOROŠKA

V **Slovenjem Gradcu** je v hotelu Korotan 45 prostih postelj, v hotelu Pohorje pa 15. V **Črni na Koroškem** je v hotelu Planinka 43, v **Mežici** v hotelu Peca 4, v **Dravogradu** v hotelu Košenjak 15, na **Ravnah** v smučarski koči 52 in v **Selah** v Poštarskem domu 16. V Ravnah na Koroškem je odprt plavalni bazen v pokritem prostoru. Temperatura vode je 27 stopinj C.

POMURJE

V **Murski Soboti** je v hotelu Zvezda 32 prostih postelj, v hotelu Central pa 15. **V Radencih** je prostor samo pri zasebnikih, medtem ko je zdravilišče zasedeno in prav tako tudi letoviško naselje, v **Moravcih** je zasedeno letoviško naselje, pri zasebnikih pa 43 prostih postelj. Penzionskih gostov ne sprejemajo več. V **Ljutomeru** je v gostiščih Prlek in Jeruzalem skupaj 26 prostih postelj, pri zasebnikih pa jih 35. V **Gornji Radgoni** ima hotel Grozd 42 prostih postelj. Prostor je tudi v hotelu Park v **Lendavi** in v Domu na Goriškem v **Gornjih Petrovcih.**

Planinsko društvo Ljubljana-matica sporoča, da sta Koča pri Triglavskih jezerih in Triglavski dom na Kredarici od 1. oktobra dalje zaprta.

Tako jutri moštva na igriščih

FIORENTINA
Albertosi; Rogora, Castelletti; Pirovano, Gonfiantini, Brizi; Hamrin, Bertini, Nuti, De Sisti, Morrone.

TORINO
Vieri; Poletti (Rosato), Fossati; Rosato (Puia), Puia (Moschino, Ferretti; Meroni (ali Schutz), Bolchi, Orlando, Moschino (Pestrin), Simoni.

ATALANTA
Pizzaballa; Anquilletti, Nodari; Pesenti, Signorelli, Colombo; Danova, Canuti, Hitchens, Mereghetti, Nova.

ROMA
Cudicini; Carpenetti, Ardizzon; Carpanesi, Losi, Benagila; Tambarini, Leonardi (Da Silva), Benitez, Barison (Francesconi).

NAPOLI
Bandoni; Ronzon, Nardin; Stenti, Panzanato, Girardo; Canè, Juliano, Altafini, Sivori, Bean.

BRESCIA
Geotti; Robotti, Fumagalli; Rizzolini, mangili, Busi; Veneranda, Beretta, De Paoli, Bruells, Maestri (Giacomini).

SAMPDORIA
Sattolo; Vincenzi, Delfino; Dordoni, Masiero, Morini; Bissacco (Nicolè), Nicolè (Giampaglia), Cristin, Frustalupi, Fotia.

FOGGIA
Moschioni; Capra, Valadè; Bettoni, Rinaldi, Tagliavini (Faleo); Favalli, Micheli, Nocera, Lazzotti, Maioli.

LAZIO
Cei; Zanetti, Vitali; Carosi, Pagni, Dotti; Renna, Bartù, D'Amato, Governato, Ciccolo.

BOLOGNA
Negri; Furlanis, Micelli (Roversi); Tumburus, Janich, Fogli; Vastola, Bulgarelli, Nielsen, Haller, Pascutti.

SPAL
Cantagallo; Pasetti, Bozzao; Bagnoli, Colombo, Moretti; Massei, Rela, Innocenti, Capello, Muzzio.

MILAN
Barluzzi; Noletti, Schnellinger; Pelagalli, Maldini, Trapattoni; Mora, Lodetti, Amarildo, Rivera, Sormani.

VARESE
Di Vincenzo; Dentoni, Maroso; Ossola, Marcolini, Gioia; Bagatti, Anderson, Combin, Cucchi, Boninsegna.

CAGLIARI
Mattrel; Tiddia, Longnoi; Cera, Martiradonna, Longo; Gallardo, Rizo, Nenè, Greatti, Riva.

JUVENTUS
Anzolin; Gori, Leoncini; Bercellino, Salvadore, Mazzia; Stacchini, Del Sol, Traspedini, Cinesinho, Menichelli.

LR VICENZA
Reginato; Volpato, Savoini; De Marco, Pini, Carantini; Menti, Fontana, Vinicio, Colausig, Maraschi.

INTER
Sarti; Burgnich, Fachetti; Bedin, Guarneri, Picchi; Jair, Mazzola, Domenghini (Gori), Suarez, Corso.

CATANIA
Vavassori; Bertoletti, Rambaldelli; Magi, Cella, Fantazzi; Fanello, Calvanese, Petroni, Landoni, Facchin.

TOTIP

1. —	prvi	1 X
	drugi	X 2
2. —	prvi	1 X
	drugi	2 1
3. —	prvi	1 2 X
	drugi	2 1 1
4. —	prvi	1
	drugi	1
5. —	prvi	1
	drugi	1
6. —	prvi	X
	drugi	2

JUTRI V BOLJUNCU

Rosandra proti Campanelle Fides

Jutri popoldne ob 15.30 bodo v Boljuncu ponovili prijateljsko nogometno tekmo Rosandra Zerial - Campanelle Fides, ki je bila prejšnjo nedeljo prekinjena zaradi dežja.

Totocalcio

Atalanta—Roma	1 X 2
Fiorentina—Torino	1 X
Inter—Catania	1
Juventus—LR Vicenza	1 X
Lazio—Bologna	2 X 1
Napoli—Brescia	1
Sampdoria—Foggia	1
Spal—Milan	2
Varese—Cagliari	1 X
Catanzaro—Genoa	2 X
Verona—Palermo	1
Pistoiese—Perugia	2
Pescara—Cosenza	1

JUTRI ZAČETEK PRVENSTVA II. AMATERSKE LIGE

Z enajstorico Romansa prva tekma Primorja

Jutri, 3. t.m. se bo pričelo nogometno prvenstvo II. amaterske lige. Kot lani, bo proseško Primorje tudi letos prisotno v nogometnih arenah našega ozemlja: s prvim moštvom v II. amaterskem prvenstvu, z drugim v III. amaterski ligi in s tretjim v mladinskem turnirju.

Turnir za mlade enajstorice se je pričel že pred tedni. Primorje je odigralo dve tekmi in obe je tudi z uspehom zaključilo. In to kljub nevarnima tekmecema kot sta Libertas in Roianese. Dejstvo pa je, da so mladi nogometaši Primorja pokazali izredno sposobnost in vrline, zaradi česar smo prepričani, da bodo marsikomu trd oreh. Glavna odlika proseškega kluba pa je, da skrbi za nove sile, saj ima na razpolago številne igralce in sicer Babudrija, Blažino, Černjavo, Daneua, Depaseja, Ferlugo, Frankiča, Guština, Husa, Pertota, Paolettija, Rebulo, Rustjo, Regenta, Štoko, Starca, Štreklja, Spangerja in Tamburinija.

Druga ekipa, ki bo igrala na prvenstvu III. amaterske kategorije, že redno trenira in nastopa tudi na turnirju slovenskega športnega tedna. V tekmi z enajstorico Škamperle je zmagala, v nedeljo pa je dež prekinil dvoboj z Zarjo iz Bazovice. Ker se bo prvenstvo III. kategorije začelo šele ob koncu meseca, bodo imeli igralci te skupine dovolj časa za skrbno pripravo.

Prvo ekipo pa čaka že v nedeljo prva preizkušnja. Primorje se bo moralo že od vsega začetka trdo boriti za obstoj v tej ligi, saj bo imelo za nasprotnike že preizkušene enajstorice kot so CRDA, Edera, Postelegrafonici in Libertas iz Trsta, Fortitudo iz Milj, Audax iz Gorice, Juventina iz Štandreža, Itala iz Gradiške, Sagrado iz Zagraja, Romans, Farra, Turiacco in S. Canciano.

Žal igralcem tega moštva manjka trening posebno na igrišču. Slabo vreme, ki je prejšnje tedne prevladovalo na našem območju, ni dovolilo, da bi se igralci pošteno pripravili za prvenstvo. Trenirali so sicer vseeno, a v skladišču lesne zadruge na Proseku, kjer pa ni toliko prostora, da bi se lahko pošteno razgibali. Igralci bi hodili trenirat tudi v Nabrežino, vendar bi tja prišli z mrakom in bi bila zato pot zaman. Proseška enajstorica je v okviru priprav za prvenstvo odigrala tekmo s kriško Vesno in jo je zaradi pomanjkanja kondicije in treninga tudi izgubila. Nogometašev pa Primorju ne manjka. Trenerji Petrucci, Daneu in Husu imajo na razpolago za sestavo moštev II. in III. kategorije naslednje igralce: Bartole, Bogatec, Buccavelli M., Buccavelli V., Bukavec L., Bukavec E., Čuk, Daneu M., Daneu J., Delise, Finotto, Frassinelli, Furlan, Galli, Husu B., Husu D., Luksa, Marchesan, Milič, Metelko, Mora, Morgera, Kralj E., Kralj R., Olenič, Perkovič, Pertot, Puntar, Rebula, Sardoč, Spanger, Starc, Štoka L., Štoka M., Štoka V., Segina, Trapuž, Verginella, Živec in Žužič.

V nedeljo se bo torej začelo zares. Z geslom «Po vsem igrišču naj doni, Primorje naše naj živi» se bo proseška enajstorica predstavila v nedeljo za prvo tekmo prvenstva, katero seveda tudi navijači nestrpno pričakujejo.

Primorje bo nastopilo jutri v nedeljo ob 15. uri v Nabrežini proti enajstorici Romansa.

B. R.

8. SLOVENSKI ŠPORTNI TEDEN

S Krasa domača plavalna elita

Boljši rezultati med naraščajniki

V okviru športnega tedna se že nekaj tednov borijo nogometaši, v četrtek zvečer so se zbrali plavalci, osrednji program tekmovanj pa se bo začel v drugi polovici oktobra. Čeprav je letos zanimanje za športni teden večje kot druga leta, organizatorji gotovo niso pričakovali takega odziva naše mladine na prvo tekmovanje v plavanju, ki ga lahko upravičeno imenujemo tudi prvo slovensko prvenstvo v Trstu. Že ob zaključku vpisovanja je bilo razvidno, da bo prireditev uspela. Kar 197 vpisanih iz mesta in okolice je obetalo velike in izenačene borbe v tržaškem pokritem bazenu. Razveseljivo je tudi, da je večina to tekmovanje vzela resno. V zadnjih dveh tednih je bil namreč pokriti bazen vsak dan poln slovenskih fantov in deklet, ki so trenirali. Pred tekmovanjem je tako vsak boljši plavalec vedel, koliko velja in s kom bo imel opravka v borbi za prva mesta.

V četrtek zvečer je bilo v pokritem bazenu res prijetno. Kakih 150 tekmovalcev je bilo zbranih ob vodi, na tribunah pa je tekmovanju sledilo nad 300 gledalcev.

Nekaj po 19. uri so prvi startali najmlajši in preplavali enkratno dolžino bazena. Žal je pri startu sodnik napravil napako in pol ure kasneje so morali malčki tekmo ponoviti. Pri skoku v vodo so bili malo nerodni, v vodi pa so bili veliki borci. Edi Kraus z Opčin je bil prvi že od začetka, prav tako je bil jasno drugi komaj 7-letni Perko, za tretje mesto pa sta Rudi Škabar iz Repna in Valter Pertot iz Nabrežine dala dušo iz sebe. Za nekaj centimetrov je bil Škabar boljši.

V naslednji panogi so bili zabeleženi že zelo dobri rezultati. V prvi skupini je dosegel Škrap 23"2, v drugi pa je Lavra Konič kot riba preplavala progo v 23"1 in zmagala pred Križmanom, ki je bil s 24"5 tretji v splošni lestvici. Poleg prvih treh je pod 30 sekundami plaval le še Branko Jazbec, ostali pa so občutno zaostali, kar je dokaz, da je pri nas plavanje hudo zanemarjeno.

Tri dekleta so v tretji kategoriji dosegla čase pod 30 sekundami in v prvi skupini smo lahko videli izredno napeto borbo za prvo mesto med predstavnico iz Nabrežine Franko Mora in plavalko p.d. Škamperle Barejevo. Fantje so v isti kategoriji dosegli že zelo dobre rezultate. V prvi skupini je z izredno lepim slogom navdušil Marko Kobal iz Nabrežine, v zadnji skupini pa so plavali kar 3 iz prve šestorice v splošni lestvici. Tavčar z Opčin je bil le za 3 desetinke slabši od Nabrežinca, sovaščan Suhadolc pa za nadaljnjo sekundo slabši od Tavčarja. Tudi Janko Furlan je prispel na cilj tesno za prvimi in dosegel 22".

Po krajšem odmoru so prišli na vrsto plavalci na najdaljši progi, na 200 m prosto za člane. Startali so precej hitro, zaostal pa je le Križman. V prvih 100 m je Starc pridobil že jasno prednost, sledila sta mu še Pertot in Drašič, Križman pa je bil četrti. V zadnjih dveh obratih je Križman občutno pospešil tempo in najprej prehitel Drasiča, v zadnjih metrih pa za las še Pertota.

V hrbtnem slogu je pokazal Nabrežinec Bogdan Petelin zelo lep slog in premočno zmagal v zelo dobrem času 52". Po pričakovanju je bil Volčič drugi, ostali pa so precej izmučeni prihajali na cilj s časi krepko nad minuto.

Dokaj izenačene so bile tudi članice v prsnem slogu, čeprav je gladko zmagala Milena Možina iz Rojana. Ista plavalka je bila nato dobra še v prostem slogu, za dve desetinki sekunde pa ji je vseeno ušla zmaga: Majda Starc je namreč za progo porabila 25"7, dobro sekundo več kot zmagovalka med naraščajnicami.

V prsnem slogu za člane sta bila daleč najboljša Inko Starec in Vojko Cesar, ki sta edina plavala pod minuto. Čeprav je bil Cesar tehnično boljši, ni imel dovolj moči, da bi premagal Barkovljana. Starec bi nato kmalu pripravil presenečenje v prostem slogu. Startal je v isti skupini s favoritom Edvinom Starcem. Plavalca sta bila v prvih 33 m skupaj. Čeprav je Starec slabo obrnil, je bil s tekmecem skupaj še za 20 m, v zadnjih metrih pa si je Edvin le priboril meter prednosti in zmagal v zelo dobrem času 44". Vsa tekmovanja v prostem slogu in tudi v drugih disciplinah so potekala v izrednem vzdušju. Tekmovalci, ki tedaj niso nastopali, so bučno navijali za klubske tovariše, isto pa se je godilo tudi na tribunah. V prav mrzličnem vzdušju se je bližal start štafet. Zasedba je bila izredna. Kar 14 ekip se je javilo s skupno 56 plavalci. V prvi skupini sta bili najboljši ekipi Barkovelj in Opčin. Barkovljani so plavali res odlično (povrečno 20"1 na 33 m), Openci pa so bili slabši od pričakovanja in so dosegli povprečno komaj 22". V drugi skupini so Nabrežinci predvsem po zaslugi odličnega B. Petelina dosegli najboljši čas, kljub vsem naporom pa niti akademiki niti plavalci Cankarja niso uspeli odvzeti tretjega mesta Opencem.

Ekipna lestvica je dala prav presenetljive rezultate. Prvi so Nabrežinci, na drugem mestu pa so skupaj z Barkovljani tudi Openci. Tekmovalci s Krasa so odnesli od 11 možnih kar 7 prvih mest (4 Nabrežina, 2 Kontovel, 1 Opčine), plavalci iz mesta pa štiri.

Dr. ANTON GREGORČIČ
1. ANDREJ GABRŠČEK

Objavljamo članek, ki ga je ob odkritju spominskih plošč dr. Antonu Gregorčiču in Andreju Gabrščku napisal Branko Marušič in ki ga je v obliki brošure izdal muzej v Novi Gorici.

Biografska, svetovnonazorska in akcijskopolitična primerjava dveh osebnosti iz drugega obdobja narodnostnega preporoda Slovencev na Goriškem, dr. Antona Gregorčiča (1852-1925) in Andreja Gabrščka (1864-1938), kaže vrsto stikališč, paralel in ostrih odmikov. Če bi izbirali med tistim, kar ju veže, najkvalitetnejšo in najbolj pomenljivo vrednoto in dali preostalemu odgovarjajoče mesto, bi težko določili pomen enega nad drugim. Zato more primerjava njunih življenjskih poti poiskati in ovrednosti njun resnični in največji pomen.

Bila sta rojaka. Dr. Gregorčič, kmečki sin z Vrsnega (ni bil pesnikov sorodnik), Andrej Gabršček pa je prihajal iz tipične trgovske družine takratnega trškega Kobarida. Gregorčiču, skoraj 13 let starejšemu, so namenili duhovski poklic, medtem ko so prav tako odličnemu učencu Gabrščku starši oskrbeli učiteljsko izobrazbo. Oba sta bila «gorjana» (tako so nekdaj prebivalci spodnje soške doline imenovali prebivalce Tolminskega), prav taka kot vrsta tistih njunih bližnjih rojakov, ki je doprinesla slovenski politični zgodovini na Goriškem še katero ime (brata dr. Josip in dr. Nikolaj Tonkli), da o njih deležu za občo slovensko kulturo ne govorimo posebej (Simon Gregorčič, prevajalec Simon Gregorčič, Hrabroslav Volarič, Josip Pagliaruzzi-Krilan, Simon Rutar, prof. Josip Ivančič). Od tod, iz tega gorskega, lepega, a obenem trdega sveta izvira njuna trdnota in trma v doseganju zadanih ciljev, žilavost in čilost, kar ni ostalo brez odmeva v njunem vsakodnevnem političnem boju in javnem udejstvovanju. Skoraj pretirana trmoglavost ju je družila in odbijala. Samovoljnost je porajala kompromise in krušila ostrino načelnosti, ki jima ni bila nedotaknjena svetinja. Ob vsem tem pa so jima bili cilji, predvsem pa glavni smoter, splošna afirmacija Slovencev na Goriškem, jasni. Gregorčič je bil že zaradi stanovskih vezi pri tem manj oseben in bolj zagrizeno predan. Njun, v splošnih goriških razmerah pogojeni boj, ni zahteval večjega idejnega programa, saj če je šlo le za «osvoboditev slovenskega plemena od laške nadvlade, kulturne in gospodarske» (Tuma, Iz mojega življenja, str. 223) je v prvi fazi zadostoval narodnostni boj, pri katerem je v goriškem okolju stopalo v ospredje predvsem vprašanje taktike, ne le zaradi skromnega politikantskega življenja v zemljepisno ozki pokneženi grofiji goriško - gradiščanski, temveč tudi zaradi nenačelne vladne politike v narodnostno mešanih predelih takratnega «Avstrijskega Primorja». S tem pa nikakor ne trdimo, da narodnostni boj ni zahteval lastnih idejnih osnov.

Gregorčič in Gabršček prideta prvič v resnejše stike v sredini l. 1889; s tem se pričenja doba njunega celih deset let potekajočega vzajemnega sodelovanja. Tega leta se je izvršil v navidezno slogaških vrstah goriških Slovencev politični razdor. Gabršček je učiteljeval v Kobaridu, ko ga je Gregorčič povabil v Gorico, da prevzame uredništvo «Soče», ki jo je vodil dotlej on in pri tem ter ostalih političnih in sorodnih akcijah naletel na oster odpor semeniškega profesorja in kolege dr. Antona Mahniča ter nenačelnega dr. Josipa Tonklija. Spor med Mahničem in Gregorčičem je trajal že nekaj let, izbruhnil pa je dokončno 1889, takrat ko je imel Gregorčič za sabo že skoraj desetletje aktivnega narodnopolitičnega udejstvovanja, ko je bil že štiri leta deželni poslanec in član mnogih odsekov deželnega zbora, tajnik političnega društva «Sloga», ko je vodil in sodeloval pri vodstvu mnogih slovenskih društev in organizacij v Gorici ter dosegal prve vidne uspehe pri svojih osebnih prizadevanjih za postavitev slovenskega šolstva v Gorici. Tudi je bil med duhovščino in ostalimi že znan po svojem «liberalnem mišljenju» (Pirjevec), kar je še večalo njegova nasprotja z Mahničem in ostalimi klerikalnimi eksponenti, obenem pa ga sililo k naslonitvi na liberalne kroge. Gabršček je bil star šele 25 let, ko je dr. Gregorčič spoznal, da bi mu utegnil postati dober pomočnik, zlasti pa marljiv novinarski aktivist stranke; Gabršček je namreč pred tem že nekaj let zapaženo dopisoval v slovensko časopisje. Kot pomenijo za Gregorčiča osemdeseta leta čas naglega vzpona navzgor, pomeni naslednje desetletje prav isto pot za Gabrščka, le da mu je bilo pri tem lažje, bil je prost stanovskih vezi, imel pa je tudi solidno izhodišče, ki mu ga je v znatni meri zgladil prav dr. Gregorčič. Ponavljamo in dopolnjujemo, da je Gregorčič že na pričetku svojega delovanja nakazal smeri dela za bodočnost: boj za narodnostno emancipacijo, skrb za ustanavljanje slovenskih gospodarskih organizacij, briga za kulturne potrebe slovenskega človeka.

Gabršček se je kmalu po svojem prihodu v Gorico izkazal kot zelo primeren novinar in javni delavec za takratno goriško okolje, predvsem pa kot borec proti mlahavi politiki Mahnič-Tonklijevega kroga. Bila sta prav ona dva, ki sta Gregorčiču in Gabrščku kmalu odvzela «Sočo» in s tem povzročila že omenjeni razkol, enak tistemu čez deset let, ko je Gabršček za vedno prekinil z Gregorčičem in skupaj z dr. Henrikom Tumo, takratnim goriškim odvetnikom, ustvarjal novo strankarsko grupacijo.

Leta 1891 je funkciji deželnega pridružil dr. Gregorčič tudi opravljanje naloge državnozborskega poslanca. Malo pred tem je postal tudi predsednik «Sloge» ter dosegel velike uspehe na področju slovenskega šolstva, predvsem z ustanovitvijo društva «Šolski dom». Prihod novega goriškega nadškofa Missie je ob koncu stoletja pomenil okrepitev klerikalnih krogov, predvsem tako imenovanih «novostrujarjev», zbranih okoli «Primorskega lista», ki ga je pričel izdajati dr. Mahnič. Gregorčič je pod pritiskom kurije klonil in s tem, razumljivo, odbil Gabrščka in Tumo. Toda samostojni dr. Gregorčič ni stopal v korak z «novostrujarji», pričel je svojo pot in s svojim novim glasilom «Gorica», ustvaril novo frakcijo med katoliškimi krogi. Doživel je vrsto ostrih napadov s strani «Primorskega lista» zaradi svoje «nekrščanske politike». Gabršček pa ga je napadal zaradi mlačnosti in nedelavnosti.

S tem se je prenehalo desetletje Gregorčič - Gabrščkovega dovolj harmoničnega sodelovanja, ki je ob svojem izteku že kazalo vse smeri in napotila za naslednje več kot poldrugo desetletje trajajoče razdobje. Poleg konkurenčnega boja, ki sta ga obe neenotni slovenski politični formaciji (klerikalci-liberalci) vodili pri izgrajevanju lastnih pozicij, tudi ni primanjkovalo osebnih obračunavanj, ki so bila mnogokrat umazana ter se jih je Gabršček kasneje osramočeno spominjal.

Gregorčič je ubiral svoja, mnogokrat kaj čudna pota in če sledimo besedam dr. Pavlice, pisca Gregorčičevega nekrologa v «Goriški straži» (11. 3. 1925): «Vse, kar se nam zdi v njegovih metodah nerazumljivega, pojasnjuje njegova krepka osebnost in vzvišena ženijalnost, ki je zahtevala, da se je moralo vršiti vse po njegovih načrtih», potem je razumljiva svojstvena pot, ki ni imela širšega odziva niti znotraj Gregorčičevega poklicnega kroga. Z «novostrujarji», ki so kasneje organizirali okoli «Novega časa», ni imel stikov, ti pa so bili skromni tudi s skupino okoli «Primorskega lista». Nezadovoljstvo in obilico prahu je nato dvignila tudi Gregorčičeva čudna povezava z italijanskimi liberalci v goriškem deželnem zboru ter je rodila kot posledico sodelovanje slovenskih liberalcev z italijanskimi klerikalci. Gregorčiča je pri tem po vsej verjetnosti usmerjalo nenavadno taktiziranje, pa tudi boj z ostalimi slovenskimi strankami, med katere prištejemo tudi v začetku stoletja organizirane socialdemokrate (od 1908 dalje jih je vodil dr. Tuma) ter nedonošenčka, dr. Frankovo kmetsko stranko. V strogem bistvu politična, predvsem pa idejna dvotirnost se je zrcalila v takratnem življenju na Goriškem v postavljanju dvojnih ali celo trojnih organizacijskih oblik za bistveno enak namenski program. Šole so bila Gregorčičeva domena in Tuma meni, da je bilo osnovno šolstvo njegovo življenjsko delo, saj je zanj žrtvoval veliko moči in osebnih prihrankov. Pri tem je Tuma pozabil na Gregorčičeve pobude za slovensko srednje šolstvo, ki se najimenitnejše zrcalijo v goriški slovenski gimnaziji, ustanovljeni leta 1913, edinemu slovenskemu državnemu zavodu te vrste.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II. TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica Silvio Pellico 1-II, Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — Vnaprej: četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 7.700 lir — SFRJ: posamezna številka v tednu in nedeljo 50.— din, mesečno 1.000.— in letno 10.000 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/I., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14-603-86 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno upravni 250, osmrtnice 150 lir. — Mali oglasi 40 lir beseda. — Oglasi tržaške in goriške pokrajine se naročajo pri upravi — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana». — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst